

ΤΕΥΧΟΣ 16 ΜΑΪΟΣ 2003

Σύματα Καίνου

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΤΙΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

• ΕΞΕΛΗ - ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ: Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΦΗΜΟΥ
• Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ Α. ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΣΤΑ ΦΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ Υ-
ΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ • CARLOS DRUMMOND
DE ANDRADE: ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΟΣ ΠΟΙΗ-
ΤΗΣ • ΖΗΛΑΤΙΣΤΑΣ: ΝΑ ΔΩΘΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΤΙΣ
ΛΕΞΕΙΣ • ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΑΡΚΤΟΣ:
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (ΑΝΑΚΤΗΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΡΑΔΙΟ ΣΟΛΙΣΑΤΑ), ΒΑΡΚΕ-
ΛΟΝΗ (ΤΑ ΤΑΞΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ) • ΚΑΠΟΤΕ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙ-
ΚΗ: Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΦΩΝΕΣ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΗΠΑ**

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΦΩΝΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ
ΣΤΙΣ Η.Π.Α.**

Σήματα Καπνού

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΤΙΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΔΑΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Έκδοση της

ΟΜΑΔΑΣ

αντιΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

για τη

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Τοχ. Διεύθυνση:
Στέκι Μεταναστών,
Βολιτσαίου 35,
1ος όροφος, Εξάρχεια

Τηλ.: Fax: 210-9811763

Τηλ.: 0974 973917

E-mail: omplama@yahoo.com

Τιμή: 1,47 ευρώ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Από το επόμενο τεύχος η τιμή των «ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ» γίνεται **2 ευρώ** και το αντίτιμο της συνδρομής για 6 τεύχη γίνεται **18 ευρώ**. Όσοι και όσες πάντως γραστούν συνδρομητές (ή ανανεώσουν τη συνδρομή τους) μέχρι την έκδοση του επόμενου τεύχους (αρχές Ιουλίου) θα πληρώσουν την παλιή τιμή των **14,67 ευρώ**. Οι λόγοι για την αύξηση αυτή, την οποία προσπαθήσαμε και καταφέραμε να την αποφύγαμε επί 3 ολόκληρα χρόνια, είναι, ελπίζουμε, εύκολα συνληπτικοί από τους αναγνώστες των Σ.Κ. Εύλογη και η πεποίθησή μας ότι θα συνεχίσουν να στηρίζουν αυτή την προσπάθεια.

Εξώφυλλο:

Εκκοδόρ, 20 Μαρτίου 2003.

Διαδηλωτής προσπαθεί να διασπείνει τον αστυνομικό κλοιό μπροστά στην πρεσβεία των ΗΠΑ στο Κίτο, σε συγκέντρωση κατά του πολέμου στο Ιράκ. Το πλακάτ γράφει: «Δολοφόν». Φωτογραφία: Martin Bernetti.

Οπισθόφυλλο:

Αργεντινή, Πρωτομαγιά 2003.

Συγκέντρωση αλληλεγγύης και διαμαρτυρίας για την εκδίωξη των εργαζομένων στη βιομηχανία Βυλκατ που αυτοδιαχειρίζονταν το εργοστάσιο. Σημάλει με τον Τσε να επιμένει: «Θα νικήσουμε». Φωτογραφία: Cesar De Luca.

Η ανοδημοσίευση και με οποιονδήποτε τρόπο ονομαρογική μέ-
ρους ή όλου του εντύπου έ-
ναι απολύτως θεμιτή
και επιθυμητή. Η ο-
νοφορά στην πη-
γή, προαιρετική
μεν ευκταία δε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΕΓΕΡΜΕΝΟΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ: Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΦΩΝΟΥ 3
ΕΙΔΗΣΕΙΣ 4-17

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ ΠΙΣΩ: Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΣΤΑ ΦΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ . . . 18-20

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΛΑΤΙΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ 21-35

ΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΗΝ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ 23

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, Ο ΧΛΩΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 24-26

ΑΝΤΙΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ MADE IN THE USA 27-31

«ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» 32-33

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ: ΔΙΚΤΥΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ 34-35

ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ: «ΝΑ ΔΙΔΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ» 36-39

Η ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΑΚΤΕΛΑΪ ΤΟ «ΓΙΑΤΙ» ΤΗΣ ΧΡΑΣ ΤΩΝ ΒΑΣΚΩΝ 38-39

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΑΡΧΤΟΣ!

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (ΟΙ ΑΝΑΚΤΗΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΡΑΔΙΟ ΚΟΛΙΦΑΤΑ) 40-43

ΒΑΡΚΕΛΟΝΗ (ΤΑΣΙ ΑΛΛΑΝΔΕΥΤΗΣ) 40-43

CARLOS DRUMMOND DE ANDRADE - ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ 44-47

ΚΑΡΟΤΕ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ: 1992 - Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ 48-51

ΓΙΝΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΡΙΑ ΣΤΑ «ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ»

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΑΔΑΛΑΓΕΥΤΗΣ: 5.000 ΔΡΧ. (14,67 ΕΥΡΟ) ΓΙΑ 6 ΤΕΥΧΗ

Πολλοί και πολλές από σας, μας έχετε ζητήσει να έρχεται τα περιοδικά μας στα σπίτια σας. Συμπληρώστε λοιπόν τα στοιχεία σας και **στείλτε μας αυτό το απόκομο και 5.000 δρχ. (14,67 ευρώ) που είναι η τιμή του περιοδικού + ταχυδρομικά** και εμείς αναλαμβάνουμε να σας στείλουμε τα ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ (6 τεύχη τα χρονο) και οποιαδήποτε άλλη έκδοση πραγματοποιηούμε.

Τα παραπάνω ποσό μπορείτε να μας το στείλετε:

α) Με ταχυδρομική επιταγή: **Αριόδην Λελέκη, Σαννή 10-12, 185 36 Πειραιάς.**

β) Με κατάθεση στο λογαριασμό **017 01 021668 52 της Αγροτικής Τράπεζας** στο όνομα **Γεωργία Ντούσια**. (Στην περίπτωση αυτή -αποφεύγετε τα έξοδα της επιταγής- στείλτε μας και αντίγραφο της απόδειξης κατάθεσης. Ταχυδρομικά στην παραπάνω διεύθυνση ή με **fax στο 210-3304679**).

Ονοματεπώνυμο . . . . .

Διεύθυνση (οδός και αριθμός) . . . . .

Πόλη . . . . .

Τηλέφωνο . . . . .

Fax* . . . . .

E-mail* . . . . .

(*) Παρακαλούμε, αν θέλετε να σας ενημερώσουμε για τις δραστηριότητές μας.

Κεντρική διεύθυνση: **ΣΤΕΚΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ**, Βολιτσαίου 35, 1ος όροφος, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: Fax: 010-9811763. Τηλ.: 0944-422738. E-mail: omplama@yahoo.com

Διανέμεται επίσης στα Βιβλιοπωλεία: «ΒΑΒΕΛ» (Λόγγου 1 & Ζ. Πηγής, Εξάρχεια), «ΕΛΛΗΝΑΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ» (Θεμιστοκλέους 37, Εξάρχεια), «ΠΟΝΤΕΙΑ» (Αρ. Μιχαήλ 3, Αθήνα), «ΠΡΟΠΟΡΕΙΑ» (Γροβιάς 35), «SOLARIS» (Μιτσόπου 6), «ΟΥΤΟΠΙΑ» (Σουλταίου 8), «ΥΠΕΡΧΡΩΣΙΜΟ» (Καραγιάνη & Δημητρίου 56, Περιστέρι), «ΑΙΩΜΕΣ» (Καμινά, 224 & Οδούσσας, Νίκαια), «ΑΓΡΟΛΕΙΤΟ» (Ρ. Φωτεινή 25, Νέο Κιόρακι) και 210-9940110) και στο περίπτερο της πλατείας Κόλλωνα και της πλατείας Ελευθέρων.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: «ΚΟΡΕ ΞΕΝΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ», Αρμενατσίου 5, Τηλ. 2610-215462

• Βιβλιοπωλείο «ΠΛΗΡΕΦΟΡΙΑ», Νίκης 3 • Πύλη της Αγγελόδοξης, Τηλ. 2311-60056 & 6944-797331

ΣΕΡΡΕΣ: «ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ», Σιγαλαίων 11, Τηλ. 23248-64720

ΠΡΟΛΟΓΙΑΣ: Βιβλιοπωλείο - Τεχνογραφία «ΑΕΤΕΛΑΪ», 25ης Μαρτίου 48, Τηλ. 24630-53255

ΤΡΙΠΛΗ: Τηλ. 6332-581393 • ΑΓΡΙΝΙΟ: Καφέ «ΑΙΩΜΕΣ» • ΉΦΗΜΕΡΑ: Τηλ. 22510-45990

ΠΑΤΡΑ: Βιβλιοπωλείο «ΤΡΟΠΟΣ», Τηλ. 26140-22457 • ΚΑΛΑΜΑΤΑ: Βιβλιοπωλείο «ΠΑΝΑΡΙΑ», Ιατροπόλεως 1, Τηλ. 27210-26191

ΣΠΗΡΙΟ: Βιβλιοπωλείο «ΙΔΙΟΜΟΡΦΗ», Δωδεκανήσου 45, Τηλ. 27310-82203

ΧΑΝΙΑ: • Βιβλιοπωλείο «ΣΗΜΑ» Δημοκρατίας 38 • Βιβλιοπωλείο «ΠΟΛΥΤΕΧΝΟ» Μπαρναλή 26

ΡΕΘΙΜΝΟ: «ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΩΝ» Δ. Ρεθυμνίας

ΓΙΑ ΣΗΜΑΤΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ: ΤΗΛ. 210 - 3303991, 9589022

Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΦΗΜΟΥ

Ο πόλεμος του κομμικοτραγικού άξονα Μπους – Μπλερ – Αθνάρ και των ακολούθων τους στις δυτικές «δημοκρατίες» είχε από την πρώτη κιόλας στιγμή μια αποτυχία. Προσπάθησε να μας πείσει ότι το Ιράκ βρίσκεται στη Μέση Ανατολή. Αλλά, όπως αναφέρει οποιοδήποτε βιβλίο γεωγραφίας σέβεται τον εαυτό του, το Ιράκ βρίσκεται στην Ευρώπη, στην Αμερικανική Ένωση, στην Ωκεανία, στη Λατινική Αμερική, στα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού, και σ' αυτό το παγκόσμιο και εξεγερμένο «ΟΧΙ» που ζωγραφίζει ένα νέο χάρτη όπου η αξιοπρέπεια και η ντροπή γίνονται σίτις και σημάια.

Εάν κάποιοι έχουν κατανοήσει πολύ καλά ότι το Ιράκ βρίσκεται σήμερα σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη, εάν κάποιοι έχουν καταλάβει ότι αυτός ο πόλεμος ενάντια στην ανθρωπότητα, αυτοί είναι οι νέοι. Όταν άλλοι κατατάζουν ένα χάρτη και παρηγοριούνται μετρώντας τα χιλιόμετρα χιλιόμετρα που τους χωρίζουν από τη Βαγδάτη, οι νέοι έχουν καταλάβει ότι οι βόμβες (οι εκρηκτικές και της αποπαρπατηροφόρησης) δεν θέλουν να καταστρέψουν μονάχα την ιρακινή γη, αλλά και το δικαίωμα να είσαι διαφορετικός.

Κι όταν ένας νέος ζωγραφίζει ένα «ΟΧΙ» σε ένα χαρτόνι, σε ένα γκράφιτι, σ' ένα τετράδιο, δε φωνάζει μονάχα «ΟΧΙ στον πόλεμο στο Ιράκ», αλλά και «Οχι στον νέο πύργο της Βαβέλ», «Οχι στην ομογενοποίηση», «Οχι στην ηγεμονία της εξουσίας». Γιατί οι εξεγερμένοι νέοι χρησιμοποιούν το «ΟΧΙ» σαν πινέλο, και μ' αυτό στο χέρι και στο βλέμμα ζωγραφίζουν και προεικονίζουν μία άλλη γεωγραφία.

Όπως ο κύκλωπος Πολύφημος, έτσι και η εξουσία μέσα από το μοναδικό της μάτι κοιτάζει με μίσος τον άλλον, τον διαφορετικό. Είναι στ' αλήθεια πολύ ισχυρή και μοιάζει ανίκητη. Αλλά, όπως και τον Πολύφημο, ένα φάντασμα που ονομάζεται «Κανένας» την προκαλεί.

Γιατί όταν ο ισχυρός αναφέρεται στους άλλους, τους αποκαλεί υποτιμητικά «κανένας». Και «κανένας» είναι η πλειοψηφία αυτού του πλανήτη. Εάν το χρήμα θέλει να ξανακτίσει τον κόσμο σαν ένα καινούργιο πύργο της Βαβέλ που θα φθάνει ως τον ουρανό για να ικανοποιήσει την αλαζονεία του, ο «κανένας» που κάνει να κυλάει η ρόδα της Ιστορίας θέλει κι αυτός να κτίσει έναν άλλο κόσμο, αλλά στρογγυλό, που να περιλαμβάνει όλες τις διαφορετικότητες με αξιοπρέπεια, με σεβασμό. Δεν είναι ο ουρανός εκείνο που φιλοδοξεί η ανθρωπότητα, αλλά η γη. Και η γη είναι στρογγυλή για να κυλάει.

Στον κόσμο που θέλουμε μ' αντίθεση μ' αυτόν και τους προηγούμενους, που η δημιουργία τους κατακυρώνεται σε διάφορους θεούς, όταν κάποιος θα ρωτάει «ποιος έφτιαξε αυτόν τον κόσμο», η απάντηση θα είναι: «ο Κανένας».

Και για να προεικονίσουμε αυτόν τον κόσμο, για να αρχίσουμε να τον κτίζουμε, είναι ανάγκη να δούμε πολύ μακριά στην γεωγραφία του χρόνου. Τα κιάλια αυτών που βρίσκονται από κάτω, τα κιάλια του εξεγερμένου δεν χρησιμεύουν για να δει λίγα βήματα μπροστά. Δεν είναι παρά ένα καλειδοσκόπιο όπου οι μορφές και τα χρώματα, συνεχώς με το φως, δεν είναι εργαλεία πρόθεσης, αλλά πρόθεσης: ο κόσμος, η Ιστορία, η ζωή θα έχουν μορφές και τρόπους και όψεις, που δεν τις ξέρουμε ακόμα, αλλά που τις επιθυμούμε. Με το καλειδοσκόπιο του ο εξεγερμένος βλέπει πολύ πιο μακριά απ' ό,τι ο ισχυρός με τα ψηφιακά του κιάλια: βλέπει το αύριο.

Οι εξεγερμένοι βαδίζουν στη νύχτα της Ιστορίας, ναι, αλλά για να φθάσουν στην καινούργια μέρα, στο αύριο.

Οι εξεγερμένοι δεν προσπαθούν να διορθώσουν τις σελίδες ή να ξαναγράψουν την Ιστορία για να αλλάξουν τις λέξεις και τη μορφή της γεωγραφίας, απλά ψάχνουν ένα καινούργιο χάρτη που να έχει χώρο για όλες τις λέξεις.

Γιατί η μουσική δεν συντίθεται από μία μονάχα νότα, αλλά από πολλές, και ο χορός δεν είναι ένα μονάχα βήμα.

Έτσι και η ειρήνη δεν θα είναι παρά ένα κονσέρτο ανοιχτό, φτιαγμένο από λέξεις και ματιές μιας άλλης γεωγραφίας.

Από το Ιράκ των βουνών του νοτιοανατολικού Μεξικού,
και κοιτάζοντας τον ουρανό να σκοτεινιάζει από τα στρατιωτικά αεροπλάνα και ελικόπτερα της *Επιχείρησης Centinela**

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Μάρκος

Μεξικό, Μάρτης του 2003.

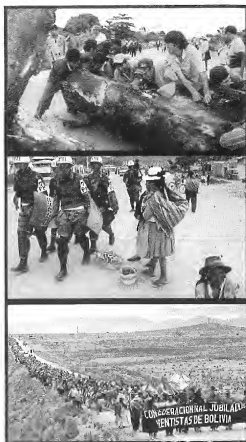
* *Επιχείρηση Επιφυλακή. Εξελίσσεται τον τελευταίο μήνα στην Τσιτσας με συμμετοχή και Βορειοαμερικανών πεζοναυτών, με πρόσχημα τον κίνδυνο τρομοκρατικής επίθεσης(!).*

(Το κείμενο είναι μέρος ενός μεγαλύτερου κειμένου που δημοσιεύεται στο περιοδικό **REBELDIA** με τίτλο **Μια Άλλη Γεωγραφία**).

Οι δύο πρώτοι μήνες του 2003 συμπυκνώνουν για τη Βολιβία όλες τις κοινωνικές αντιθέσεις και αντιστάσεις των τελευταίων χρόνων σε ένα εκρηκτικό μείγμα μαζικών διαδηλώσεων, συγκρούσεων και βάνουσας κρατικής καταστολής. Ίσως μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε τη σημασία των πρόσφατων γεγονότων αν αναλογιστούμε το γεγονός ότι στις λαϊκές διαμαρτυρίες το κράτος απάντησε με 45 (ή 57, ανάλογα με τις πηγές) δολοφονίες, δεκάδες τραυματίες από σφαίρες και περισσότερες από 500 συλλήψεις. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά.

Ως γνωστόν, στις εκλογές του καλοκαιριού του 2002 ο συνδυασμός του Σάντσεσ Λοσάδα έλαβε το 22% των ψήφων, έναντι του 21% του Κινήματος για τον Σοσιαλισμό (MAS) του ίθαγενή αγρότη Έμπο Μοράλες. Ο δεύτερος γύρος διεξήχθη στο κοινοβούλιο, όπου βουλευτές και γερουσιαστές εξέλεξαν πρόεδρο τον Λοσάδα, με διπλάσιες περίπου ψήφους από αυτές του Μοράλες. Η Βολιβία –που, ειρήσθω εν πορόδω, κατέχει τον τίτλο της φτωχότερης χώρας της Νότιας Αμερικής– έχει μια πλούσια παράδοση ίθαγενικών, αγροτικών και εργατικών κινητοποιήσεων. Το 2000, ο «πόλεμος του νερού» είχε αποτρέπει με μαγευτική οργάνωση κυβέρνηση και πολυεθνικούς για την ιδιωτικοποίηση των αρδευτικών έργων και του πόσιμου νερού. Τον Σεπτέμβριο του 2002 τώρα, οι καλλιεργητές φύλλων κόκας πορουσιάζουν στη νεοεκλεγείσα κυβέρνηση το αιτήματό τους, οι διαπραγματεύσεις δεν τελεσφορούν και ο Λοσάδα, υπό τις οδηγίες των Βορειοαμερικανών φίλων, ανακοινώνει την καταστολή άλλων 57 χιλιάδων εκταρίων κόκας. Τον Ιανουάριο του 2003 η κυβέρνηση συναντάει με αντιπροσωπεία του ΔΝΤ και δέχεται τις προτάσεις για πιο επιθετική οικονομική πολιτική. Τέσσερις μέρες οργότερα, στις 13 Ιανουαρίου, εκδηλώνεται στην περιοχή της Κοτσουμπάμπα το πρώτο κύμα των κινητοποιήσεων. Στο Τσιταρεό οι κοκαλέρος κλείνουν τους δρόμους προς τη Λα Πας, το Ορούρο και τη Σάντα Κρους. Ο στρατός επιτίθεται στα οδοφράγματα και πέφτουν οι πρώτοι νεκροί. Η εξέγερση εξαπλώνεται γρήγορα. Μεγάλοι αριθμοί συνταξιούχων διαμαρτύρονται για τη μείωση των συντάξεών του και πορεύεται προς την πρωτεύουσα. Μέχρι τις 18 Ιανουαρίου έχουν ενωθεί στις κινητοποιήσεις φοιτητές, αγρότες χωρίς γη, εργάτες και κοκαλέρος από πολλές άλλες πόλεις της Βολιβίας. Τα αιτήματά τους επεκτείνονται από τον τερματισμό της πολιτικής καταστροφής των καλλιεργειών κόκας και την αναδιανομή της γης, ως την ακύρωση των προγραμματισμένων ιδιωτικοποιήσεων των αποθεμάτων νερού, φυσικού αερίου και πετρελαίου και την αλλαγή της οικονομικής πολιτικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι κινητοποιήσεις είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητες από κόμμα και συνδικάτα.

Λίγες μέρες οργότερα η κυβέρνηση δέχεται να διαπραγματευτεί τα αιτήματα των διαδηλωτών, με τον όρο να αρθούν τα μπλόκα. Τα οδοφράγματα διαλύονται, οι αγρότες όμως παραμένουν παράπλευρα των δρόμων σε κατάσταση επιφυλακής. Σχηματίζονται επτά τριπλέζα διαλόγου, στα οποία συμμετέχει το Estado Mayor del Pueblo – συνσυστάσιμος δυνάμει γύρω από το Κίνημα για τον Σοσιαλισμό. Η Εργατική Συνομοσπονδία (COB) που είχε φραστικά μόνο υποστηρίζει τις κινητοποιήσεις των προηγούμενων ημερών, προωθεί κι αυτή με τη σειρά της το διάλογο με την κυβέρνηση. Στις διαπραγματεύσεις η κυβέρνηση ακολουθεί μία παρελκυστική πολιτική. Τα αιτήματα των οργανώσεων εξασθενούν και οι συνομιλίες γίνονται το άλλοθι της εξουσίας για τον κατευνασμό του ξεσηκωμού.

Στις 9 Φεβρουαρίου η κυβέρνηση ανακοινώνει την επιβολή φόρου στα εισοδήματα που κυμαίνεται από 4,5% ως 12,5%. Ο στόχος είναι η μείωση του ελλείμματος του προϋπολογισμού από 9% σε 6% για τη λήψη νέων δανείων από το ΔΝΤ. Λίγο πριν είχε προηγηθεί μείωση του φόρου στα υψηλά εισοδήματα και στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές. Το Estado Mayor del Pueblo αντιδρά άμεσα και καλεί σε πορεία για τις 12 Φεβρουαρίου. Οι πρώτες εκδηλώσεις διαμαρτυρίας προέρχονται από τους μαθητές του σχολείου Αγκασκούσα, οι οποίοι στις 12 Φεβρουαρίου πετροβολούν ομαδικά το Κυβερνητικό Μέγαρο στην πλατεία Μουρίγια. Λίγες ώρες αργότερα καταφάνουν στην πλατεία σποισστές αστυνομικοί που απαιτούν την απόσυρση του νέου φόρου καθώς και μισθολογικές αυξήσεις. Αξίζει να θυμηθούμε ότι τον Απρίλιο του 2000 οι αστυνομικοί είχαν και πάλι συγκρουστεί με την κυβέρνηση καταφέροντας να αποσπάσουν αυξήσεις 50%. Στο Κυβερνητικό Μέγαρο οι στασιαστές κάνουν χρήση δακρυγόνων και η στρατιωτική φρουρά σπανιά με αληθινά πυρά. Την ίδια στιγμή, σε άλλα σημεία της πρωτεύουσας, καθώς και στη Σάντα Κρους, το Ορούρο και την Κοτσουμπάμπα, πραγματοποιούνται μοζικές διαδηλώσεις και λεηλατούνται κυβερνητικό κτίρια και ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Το μεσημέρι της ίδιας μέρας ο Λοσάδα ανακοινώνει την ανάκληση του μέτρου της έκτοκτης φορολόγησης, ενώ λίγο αργότερα εμφανίζεται με τους αρχηγούς των σωματίων ασφαλείας για

ΑΙΤΗ Τα αρνητικά ρεκόρ της φτώχειας

νο δηλώνει πως αποδέχεται μεγάλο μέρος των αιτημάτων των αστυνομικών και νο τους καλέσει να αποσυρθούν. Τα ξημερώματα το επεισόδιο έχουν στα περισσότερα σημεία της πόλης τερματιστεί και οι αστυνομικοί έχουν αποχωρήσει, κάνοντας όμως γνωστό ότι δεν πρόκειται να συμμετάσχουν στην καταστολή αυτών που λίγο πριν αγωνίστηκαν μαζί τους. Η πρώτη μέρα έχει αφήσει περισσότερους από 13 νεκρούς.

Την επόμενη μέρα η COB καλεί σε γενική απεργία. Το αίτημα είναι αυτή τη φορά η παύση της κυβερνήσεως. Σε όλες τις μεγάλες πόλεις πραγματοποιούνται συγκεντρώσεις, στη δε Λα Πας οι διαδηλωτές καταστρέφουν τράπεζες και κανάλια, τις έδρες των κομμάτων που συμμετέχουν στον κυβερνητικό συνασπισμό, καθώς και τα υπουργεία Ανάπτυξης και Εργασίας. Στο Ελ Άλτο, τη φτωχή συνοικία στα πρόσθια της πρωτεύουσας, ο κόσμος συγκροτείται με τον στρατό και λεηλατεί τις εγκαταστάσεις της Κόκα Κόλα. Η κρατική καταστολή είναι κι αυτή τη μέρα απρόκλητη. Στη διάρκεια της πορείας πέφτουν νεκροί από σφαίρες άλλοι επτά άνθρωποι, ανάμεσά τους και μία νοσοκόμα που προσέφερε τις πρώτες βοήθειες σε τραυματισμένο διαδηλωτή. Τις επόμενες μέρες θα δημοσιευτούν εικόνες από ελεύθερους σκοπευτές να πυροβολούν αδιάκριτα στο πλήθος, ενώ πολλοί είναι αυτοί που το πρωί της ίδιας μέρας τους παρακολουθούν να αποβιβάζονται από ελικόπτερο στις οροφές των κτιρίων.

Εβδομάδες μετά τα γεγονότα του Φεβρουαρίου η κατάσταση στη Βολιβία είναι στάσιμη μεν, έκρυθμη δε. Ο κυβερνητικός συνασπισμός, θέλοντας να διακεκοπεί τις εντυπώσεις, οδήγησε σε πορεία την 18 από τους υπουργούς του. Ωστόσο, τα βασικά στελέχη των υπουργείων Άμυνας και Οικονομικών διατηρούν τις ίδιες με πριν αρμοδιότητες. Στα τέλη Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση των δυνάμεων που συναρπάζουν το Estado Mayor del Pueblo με στόχο την ανάλυση των γεγονότων και τον προγραμματισμό των μελλοντικών ενεργειών. Σε αυτήν επιβεβαιώθηκε ο αυθόρμητος χαρακτήρας των κινητοποιήσεων και η απουσία καθοδήγησης από τις παραδοσιακές εργατικές και κοινωνικές οργανώσεις. Διατυπώθηκε επίσης το αίτημα για την παύση των οικονομικών επιτελείων της κυβέρνησης και δόθηκε η προειδοποίηση ότι οι συνιστώσες του κινήματος θα παραμείνουν σε επιφυλακή μέχρι την τελική ικανοποίηση των αιτημάτων τους. Το Κίνημα για τον Σοσιαλισμό εξακολουθεί να προτάσσει το αίτημα της παύση της κυβέρνησης και της δημιουργίας της Λαϊκής Νομοθετικής Συνέλευσης από εκπροσώπους των κοινωνικών οργανώσεων, μέσα από την οποία ο λαός θα μπορεί να αποφασίζει για τις υποθέσεις που τον αφορούν. Στις 17 Μαρτίου ξεκίνησε νέος γύρος διαπραγματεύσεων μεταξύ των κοκαλέρος και της κυβέρνησης. Το βασικό αίτημα των παραγωγών ήταν χορήγηση σε κάθε οικογένεια της άδειας να καλλιεργεί πέντε στρέμματα κόκας, ως μοναδικό μέσο για την επιβίωσή τους. Η συμφωνία με την κυβέρνηση στο θέμα αυτό ήταν κοντά. Όπως όμως καταγγέλλουν οι συμμετέχοντες στον διάλογο, την τελευταία στιγμή υπήρξε παρασκήνιακή παρέμβαση της βορειοαμερικανικής πρεσβείας, η οποία έχει το πάγιο αίτημα της καταστροφής όλων των καλλιεργειών, «νόμιμων» και μη, και η κυβερνητική αντιπροσωπεία υποχώρησε. Λίγες μέρες αργότερα δε, ο πρώην σταθμάρχης της CIA στη Βολιβία και νυν πρεσβευτής, άφησε να διαρρεύσει έκθεση η οποία προειδοποιούσε για το ενδεχόμενο εκδήλωσης πραξικοπήματος από το MAS, η οποία περιέργως πως, θα κατέληγε και στη δολοφονία του Έβο Μοράλες. Οι συνηρημοί για τις προειδοποιήσεις που περικλείει μία τέτοια «διάρρηξη» είναι εύλογοι...

Στο χαμηλότερο επίπεδο φτώχειας μεταξύ των χωρών της Λατινικής Αμερικής βρίσκεται η Αϊτή, που βρίσκεται στην πρώτη θέση των αρνητικών στατιστικών. Στο πρώτο αμερικάνικο κράτος που κέρδισε την ανεξαρτησία του (το 1804), αυτή τη στιγμή το κατά κεφαλήν εισόδημα μόλις φτάνει τα 400 δολάρια το χρόνο, ο μέσος όρος ζωής ανέρχεται στα 52 χρόνια, το 52% των Αιτινών είναι αναλφάβητοι και ο δείκτης της ανεργίας ξεπερνάει το 50%. Η κατάσταση επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο οπ' το γεγονός ότι το 5% του πληθυσμού πάσχει από Έιτς κι άλλες αρρώστιες, όπως τύφος, εξαιτίας της κατανάλωσης μη πόσιμου νερού. Τα αίτια της φτώχειας εντοπίζονται κυρίως στα οικονομικά ελλείμματα, τη βία, την πολιτική αστάθεια και τις δικτοτορίες. Δεν είναι τυχαίο ότι η Αϊτή έχει να επιδείξει και τα αρνητικά ρεκόρ του να είναι η χώρα με τις περισσότερες κυβερνήσεις στη Λατινική Αμερική, τις χειρότερες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε καιρό ειρήνης και το μεγαλύτερο αριθμό στρατιωτικών επεμβάσεων εκ μέρους των ΗΠΑ.

Από την ανεξαρτησία και μέχρι τη δεκαετία του 1980, η Αϊτή είχε κυβερνήσεις της μιγαδικής κοινότητας, στρατιωτικών καθεστώτων και αριστοκρατικής τάξης. Το 1990, πήρε την εξουσία ο Ζαν Μπερτράν Αριστίντ, μέλος της θεολογίας της απελευθέρωσης και γνήσιος του κινήματος των λαβάλος, ο οποίος εκπροσωπούσε τις λαϊκές τάξεις στον αγώνα τους ενάντια στις προηγούμενες κυβερνήσεις. Στη δεκαετία που ακολούθησε, ο Αριστίντ ονέθηκε στην εξουσία άλλες δύο φορές, με τελευταία εκείνη του Φεβραρίου του 2001, όταν πήρε το 91% των ψήφων, ένα αποτέλεσμα το οποίο ωστόσο θεωρείται ομιολογόμενο λόγω καταγγελιών για εκλογική νοθεία. Από την πρώτη εκλογή του, ο Αριστίντ παρουσίασε μεν κάποια επιτεύγματα, όπως τη διάλυση των Ενόπλων Δυνάμεων, τη δημιουργία μιας καινούριας πολιτικής αστυνομίας και τις προσπάθειες για μια αναμόρφωση της δικαστικής εξουσίας, αλλά οι καταγγελίες για φαινόμενα διαφθοράς και συμμετοχή σε σκάνδαλα ενοχοποιούν σε μεγάλο βαθμό τον Αριστίντ για την πολιτική αστάθεια και τα τεράστια οικονομικά προβλήματα της χώρας. Τα τελευταία χρόνια τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα είναι αρκετά: το εμπόριο ναρκωτικών, η εγκληματικότητα, η εχθρική στάση προς τον ανεξάρτητο Τύπο (μέχρι το σημείο της ανελευθέρωσης του Τύπου) και η συνεχής πολιτική αστάθεια, τα οποία, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Αϊτή έχει υποστεί οικονομική αποδυνάμωση και καθεστώτα διωγμών του πληθυσμού της, καθιστούν ουσιαστικό το ζήτημα της αλληλεγγύης από την υπόλοιπη αμερικάνικη ήπειρο, η οποία άλλωστε έχει καρπωθεί για πολλά χρόνια την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της.

Έργα και ημέρες του συνταγματάρχη Γκουτιέρρες

Τρεις μήνες συμπλήρωσε στην εξουσία η κυβέρνηση Γκουτιέρρες, τα νέα όμως από τη δράση της δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ενθαρρυντικά. Μια μετοστρόφη προς θέσεις πιο κεντρώες είχε αρχίσει ήδη να διαφαίνεται στο διάστημα που μεσολάβησε από τον πρώτο μέχρι τον δεύτερο γύρο των εκλογών, όταν ο Γκουτιέρρες έσπευσε να καθησυχάσει τον επιχειρηματικό κόσμο της χώρας αλλά και τους διεθνείς οικονομικούς κύκλους ότι θα ακολουθούσε την ίδια οικονομική πολιτική και ότι θα σεβαστεί τις υποχρεώσεις που δεσμεύουν τη χώρα απέναντι στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Συνέπεια της αλλαγής αυτής ήταν η μείωση της διαφοράς από τον δεύτερο υποψήφιο από 30%, σύμφωνα με δημοσκοπήσεις, στο τελικό 8%. Η προσπάθειά του να συγκρατήσει τόσες διαφορετικές βρίσκει αντανάκλαση στη σύνθεση της κυβέρνησης, η οποία στελεχώνεται από απόστρατους αξιωματικούς μέλη του Κόμματος Πατριωτικής Κοινότητας, από δύο ιστορικές μορφές του ιθαγενικού κινήματος, τη Νίνα Πακάρι και τον Λουίς Μάκο στο υπουργείο Εξωτερικών και Γεωργίας αντίστοιχα, αλλά και από εκπροσώπους της οικονομικής ολιγαρχίας στο υπουργείο Οικονομικών.

Από την εκλογή του κι έπειτα ο Γκουτιέρρες έχει περιορίσει τον πολιτικό του λόγο στην ανάγκη επίτευξης εθνικής ενότητας για την αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων και στην καταπόληση της διαφοράς. Όσον αφορά την ALCA, τη ζώνη ελεύθερου εμπορίου της Αμερικής, δεν εμφανίζεται πλέον αρνητικός και υποστηρίζει ότι θα μπορούσε να αποτελέσει μία σημαντική ευκαιρία για το μέλλον. Ανακαλεί επίσης τις δηλώσεις του υπέρ της επανοδιαπραγμάτευσης του εξωτερικού χρέους και διαβεβαιώνει ότι η εξυπηρέτησή του θα συνεχιστεί ομοιά. Στην οικονομική πολιτική, οι εξελίξεις για κάποια αλλαγή διαφύεστηκαν ναυρί. Το προσχέδιο του νέου προϋπολογισμού προβλέπει μείωση των δαπανών για την υγεία και την εκπαίδευση, αύξηση όμως κατά 40% του ποσοστού που προορίζεται για την άμυνα και 30% του αντίστοιχου για την αστυνομία. Από την άλλη πλευρά, τα μόνα θετικά μέτρα που μπορεί κανείς να διαπιστώσει αφορούν την επιβολή φόρου στα πολυτελή αυτοκίνητα και την αύξηση κατά τρία δολάρια του επιδόματος φτώχειας.

Λίγες εβδομάδες μετά την ανάλυση της εξουσίας, ο Γκουτιέρρες ταξίδεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου συναντήθηκε με στελέχη του ΔΝΤ και υπέγραψε συμφωνία συνεργασίας αποτελούμενη από 22 σημεία. Λίγο αργότερα συναντήθηκε και με τον ίδιο τον Μπους και, τη στιγμή που το αντιπολιτικό κίνημα φούντωνε σε όλο τον πλανήτη, εξέφρασε την επιθυμία του να γίνει ο καλύτερος σύμμαχος των ΗΠΑ στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας και του εμπορίου ναρκωτικών. Δήλωσε επίσης ότι ο πρόεδρος της Κολομβίας Άλβαρο Ουρβίτε - ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, οδούε προς την πλήρη στρατιωτικοποίηση της Κολομβίας και την ποινικοποίηση κάθε πολιτικής δράσης - χειρίζεται με τρόπο αποτελεσματικό το πρόβλημα της χώρας και ότι χρειάζεται τη βοήθεια όλων στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας (!), ενώ για τον Κάστρο επιφύλαξε την επιτήρηση ότι δεν πρέπει να καταδικάζει με την πολιτική του τον λαό της Κούβας.

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι μυστικές συμφωνίες με το ΔΝΤ και οι παραπάνω δηλώσεις προκάλεσαν τις αντιδράσεις των πολιτικών δυνάμεων που υποστήριξαν την υπηφιότητα Γκουτιέρρες, του Πατσακούτι (πολιτικού σκέλους της CONAIE) και του μαρξιστικού-λενινιστικού Λοϊκού Δημοκρατικού Κινήματος, οι οποίες έσπευσαν να καταδικάσουν την κυβέρνηση για την αθέτηση των προγραμματικών συμφωνιών. Η CONAIE κά-

λεσε τα μέλη της (ιθαγενικές οργανώσεις από όλες τις περιοχές του Εκουαδόρ) σε έκτακτη συνέλευση για να αποφασίσουν αν θα αποχωρήσουν από την κυβέρνηση και για να καθορίσουν τις μελλοντικές ενέργειες. Σε αυτήν διαμορφώθηκαν δύο τάσεις. Η πρώτη ζήτησε την καταγγελία της κυβέρνησης για υπαχώρηση στις πιέσεις της αστικής τάξης και την άμεση έξοδο από αυτήν, ενώ η δεύτερη υποστήριξε ότι θα πρέπει να της χορηγηθεί μία προθεσμία έξι μηνών προκειμένου να οπισθοχωρήσουν οι αληθινές προθέσεις. Βασικό επιχείρημα των φορέων αυτής της άποψης ήταν ότι η απόσυρση από την κυβέρνηση αυτή τη χρονική στιγμή συνεπάγεται την πλήρη εγκατάλειψή της στα χέρια της Δεξιάς, και ότι θα πρέπει να δοθεί η μάχη τόσο στο εσωτερικό της όσο και στον κοινωνικό χώρο προκειμένου να αλλάξουν οι συσχετισμοί προς θέσεις πιο ριζοσπαστικές. Η τελική διακήρυξη καταγγέλλει την κυβέρνηση για την απομάκρυνσή της από τις λαϊκές δυνάμεις που την υποστήριξαν και κάνει σαφές ότι αυτές διατηρούν την αυτονομία τους και το δικαίωμα να προβαίνουν σε κινητοποιήσεις όποτε κρίνουν ότι θίγονται τα συμφέροντά τους. Απαιτεί επίσης την ανάκληση των οικονομικών μέτρων και την παύση του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, την απόρριψη των εντολών του ΔΝΤ και τη δημοσιοποίηση του περιεχομένου των συμφωνιών που υπογράφηκαν με αυτό. Αξιώνει, τέλος, την ικανοποίηση των προγραμματικών συμφωνιών, οι οποίες προέβλεπαν τη διενέργεια δημοψηφίσματος για την είσοδο στην ALCA, την επανοδιαπραγμάτευση του εξωτερικού χρέους και την αύξηση των κοινωνικών δαπανών.

Κατά τα άλλα, τα βορειοαμερικανικά επιτελεία συνεχίζουν την προσπάθεια επέκτασης του Σχεδίου Κολομβία σε όλη την περιοχή και την εμπλοκή και άλλων χωρών στη σύγκρουση. Η ναυτική και αεροπορική βάση της Μάντα στο βορειοδυτικό Εκουαδόρ αναλαμβάνει ένα συνεχώς διευρυνόμενο ρόλο, τη στιγμή που η κυβέρνηση Γκουτιέρρες καλείται να χαρακτηρίσει τις οντάργρες ομάδες ως τρομοκρατικές και να ενισχύσει τη στρατιωτική της παρουσία στα σύνορα με την Κολομβία για τη σύλληψη όλων από τα μέλη τους προσποθέντων να το διασχίσουν. Η ιθαγενής υπουργός Εξωτερικών ορίστηκε να προβεί σε τέτοιου είδους χαρακτηρισμό και να συναντήσει στο κλείσιμο των συνόρων, ο Γκουτιέρρες όμως δήλωσε ότι θα σεβαστεί τη συμφωνία παροχώρησης της βάσης εφόσον αυτή χρησιμοποιείται για τον διακυρμένο της στόχο, την καταπολέμηση δηλαδή του εμπορίου ναρκωτικών.

Σαν κερασίδα στην τούρτα ήρθε τέλος η είδηση του διορισμού του Ένγκαν Βάκα ως αρχηγού της αστυνομίας, ένας υποκαείμενος που κατηγορείται για συμμετοχή σε παρακρατική ομάδα που εκτελούσε και βασανίζει αντάρτες την περίοδο 1984-88, για λαθρεμπόριο όπλων, υποκλοπή συναμιλιών και συμμετοχή σε οικονομικά σκάνδαλα, ανάμεσα σε άλλα. Μία εξέλιξη μάλλον δυσόψιμη...

Στα προηγούμενα τεύχος έγινε λόγος για τις κινητοποιήσεις των εργαζόμενων στον χώρο της υγείας, αλλά και ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του συστήματος υγείας και των κοινωνικών ασφαλίσεων. Περί τα μέσα του περασμένου Νοεμβρίου, η κυβέρνηση φάνηκε να υποχωρεί απέναντι στη διαγκυμμένη λαϊκή δυσφορία και διαφάνηκε μια προοπτική επίλυσης της κρίσης μέσω διαλόγου. Ωστόσο, η οργάνωση των εργαζομένων και ο πρόεδρος Φρανσίσκο Φλόρες, απέφυγαν το διάλογο, με αποτέλεσμα να συνεχιστούν οι κινητοποιήσεις σε διευρυμένη κλίμακα. Στις 22 Ιανουαρίου, με πρωταβουλία διαφόρων συνδικαλιστικών και κοινωνικών οργανώσεων, αποκλειστική α δράμας που συνδέει την πρωτεύουσα Σαν Σαλβαδόρ με τα διεθνώς αεροδρόμια, με τα παρακάτω αιτήματα:

1. Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα της υγείας, επαναπρόσληψη των απολυμένων εργαζόμενων και γιατρών στον χώρο της ασφάλισης και της υγείας, διεξαγωγή συνομιλιών μεταξύ κυβέρνησης και εργοδοσίας από τη μια πλευρά και των συνδικάτων από την άλλη.
2. Να μη διαθέσει ο πρόεδρος Φλόρες το έδαφος της χώρας για υποτιθέμενες «αντιτρομοκρατικές» συνόδους με την υπαγόρευση και συμμετοχή των ΗΠΑ. Η χώρα φιλοξενεί αρκετούς πραξικοπηματίες από τη Βενεζουέλα και Κουβανούς τρομοκράτες από τα Μαϊάμι, από τις τέτοιες συνάσεις για την καταπαλέμηση της τρομοκρατίας είναι σκέτη υπακρισία.
3. Φόρος 40% στους εισαγόμενους σπάρους για γεωργικές καλλιέργειες. Πρακτικά της εγκώριας αγροτικής παραγωγής.
4. Διασφάλιση των εργασιακών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζόμενων στις μικρές βιοτεχνικές μονάδες (μακιλαδόρες) και σε άλλους τομείς.

Επιπλέον, οι διαδηλωτές ζήτησαν από τα Συμβούλια Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών να απαρτίσει τον πόλεμο που σχεδιάζουν οι ΗΠΑ ενάντια στο Ιράκ και από τη διεθνή κοινότητα να καταδικάσει την πολεμικάτηλη κυβέρνηση του Τζωρτζ Μπους.

Είναι φανερό ότι η κινητοποίηση, που αρχικά αφορούσε στη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα της υγείας, κλιμακώνεται και ενσωματώνει και άλλα αιτήματα κοινωνικής δικαιοσύνης, προστασίας της εγκώριας αγροτικής παραγωγής και σεβασμού των δικαιωμάτων των λαών στην ειρήνη και στην αυτοδιάθεση.

Η όλη κινητοποίηση πραγματοποιείται παραμονές βουλευτικών και δημοτικών εκλογών, που προβλέπονται για τον Μάρτιο και που μπορούν να επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό.

Εκλογές στο Ελ Σαλβαδόρ: Νίκη του FMLN

Ο Κάρλος Ρίβας Σαμόρα, μια πολιτική προσωπικότητα που ήταν ως τώρα άγνωστη για την πλειοψηφία των Σαλβαδοριανών, είναι από τις 16 Μαρτίου ο νέος δήμαρχος της πρωτεύουσας Σαν Σαλβαδόρ, εκλεγμένος με τα FMLN, με ποσοστό 49,4%.

Σε αυτές τις εκλογές, ο Ρίβας Σαμόρα είχε να αναμετρηθεί με τον χρόνο και με τα εκατομμύρια που διέθεσε η αντίπαλος του Έβελιν Γιοσίρ ντε Λόβα, που στηρίχτηκε από τα κυβερνητικά κόμμα ARENA και που πήρε τα 41,8%.

«Ο λαός έδωσε σήμερα μια καθαρή απάντηση, ο κόσμος δεν μπορεί να φτωχώνει απεριόριστα και να μπαίνει στην ανεργία, ούτε μπορούν να τον εξαπατούν, όπως έκαναν μέχρι τώρα», δήλωσε ο Σαφίκ Αντάλ από το FMLN.

Το άλλο μήθημα είναι ότι στις 16 Μαρτίου ο λαός επέλεξε μια πολιτική δύναμη που θα στηρίζει τη γεωργία, τους γιατρούς, τη μικρή και μεσαία επιχείρηση και τους εργαζόμενους στις μεταφορές. Το FMLN γιόρτασε τη νίκη μπροστά από τα γραφεία του, έγιναν συζητήσεις και κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή για τους επτά αγωνιστές του FMLN που έχασαν τη ζωή τους στη διάρκεια της προεκλογικής καμπάνιας. Ο Ρίβας Σαμόρα είπε επίσης ότι «η εξουσία βασίζεται στον λαό» και αυτό φαίνεται από την υποστήριξη του λαού προς το FMLN. Στη γιορτή συμμετείχε και η ομοσπονδία των γιατρών και υπήρχαν και εκπρόσωποι των εργαζόμενων στις μεταφορές.

Στη Νομοθετική Συνέλευση (Βουλή) ο αυσχετισμός δυνάμει παραμένει ο ίδιος με αυτόν που πράκκυψε στις εκλογές του 2000. Τα FMLN εξέλεξε 31 βουλευτές και τα κόμμα ARENA (που βρίσκεται στην εξουσία) 29. Τα κόμμα PCN είναι στην τρίτη θέση με 16 βουλευτές και τα κόμματα CDU και PDC πήραν από 4 έδρες (πληροφορίες για τις πολιτικές δυνάμεις στο Ελ Σαλβαδόρ μπορεί κανείς να βρει στο τεύχος 11 των «Σημάτων Καπναύ», Φεβρουάριος 2002).

Σε όλη την επικράτεια, το FMLN βγήκε πρώτο κόμμα με τα 35,6% των ψήφων και τα ARENA ήρθε δεύτερο με 33,1%.

Αυτές οι εκλογές ήταν για τη Βουλή και για τους Δήμους. Το 2004, προβλέπεται να γίνουν προεδρικές εκλογές.

Δυσφήμιση και συλλήψεις ηγετών των Μαπούτσε

Προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τις αντιδράσεις από τη δολοφονία του Εντμούντο Άλβε Λερμόν Σααβέδρα (βλ. προηγούμενο τεύχος), η κυβέρνηση προχώρησε σε πρωτοφανή εκστρατεία ενάντια στους Μαπούτας που περιλαμβάνει δυσφήμιση από τα ΜΜΕ και «αποκεφαλισμό» της ηγεσίας του ιθαγενικού κινήματος. Μόλις 12 ημέρες μετά τη δολοφονία, η εφημερίδα της Δεξιάς *La Tercera* «αποκάλυψε» πως το Συντονιστικό Αράουκο Μαγιέκο, που συσπειρώνει τους πιο ριζοστασιακούς από τους Μαπούτα, «χρηματοδοτείται» από τον επιχειρηματία, οικόλογο και πρόην μέλος του Εθνικιστικού Μετώπου Πατρίδα και Ελευθερία, Γκιγιέρμο Όρνουνγκ. Ακολούθησε βροχή επικριτικών δηλώσεων από κοινότητες Μαπούτα, κυρίως από τομείς που έχουν δεχθεί κυβερνητικά προγράμματα, που ζητούσαν από το Συντονιστικό Εξηγήσεις. Το Συντονιστικό διέψευξε τις κατηγορίες, κατηγόρησε την κυβέρνηση για τη διαχέυση των πληροφοριών, δήλωσε πως ο Όρνουνγκ δεν είναι μέλος ούτε στηρίζει το Συντονιστικό και πως η όποια συμπάθεια κάποιων κοινοτήτων προς το πρόσωπό του οφείλεται στο προσωπικό του έργο.

Εξ ημερών μετά συνελήφθη ο Χοσέ Ουενταουσάο, εκπρόσωπος του Συνταγματικού, κατηγορούμενος για εμπρησμό «ασέντας» που είχε σημειωθεί στις... 26/1/2001! Μια ημέρα πριν είχε συλληφθεί με την ίδια κατηγορία κι άλλος ένας Μπαπούτε, ο Χάιμε Κόνα. Ας σημειωθεί πως για τον ίδιο εμπρησμό δικάζονται εδώ και καιρό άλλοι ενέα ιθαγενείς. Δεν είναι τυχαίο πως οι νέες συλλήψεις παρόλο που θα μπορούσαν να είχαν γίνει από καιρό, διατάχθηκαν τις ημέρες της Πρώτης Διεθνούς Συνάντησης Αυτοχθόνων Λαών, όπου παραβρέθηκαν 300 εκπρόσωποι των Μπαπούτε.

Τέσσερις ημέρες μετά συνελήφθησαν άλλα 16 μέλη ή συνεργάτες του Συντονιστικού κατηγορούμενοι για «άσσταση τρομοκρατικής οργάνωσης», μεταξύ των οποίων και ο Χοσέ Λαγκίλεο, εκπαιδευτικός του Συντονιστικού στην επαρχία Μαγιέκο. Και βεβαίως συνελήφθη και ο Όρβουανό και κατασχέθηκαν 7 περσόνια όπλα που πάντως βρίσκονταν νόμιμα στην κατοχή του. Ανάμεσα στους συλληφθέντες είναι και η Μίρεγια Φιγκέρα, στην οποία εκτός από τη συμμετοχή προεστέφανε αργότερα και η κατηγορία του εμπρησμού. Η Φιγκέρα που έχει ιθαγενική καταγωγή, εκτός από μέλος του Συντονιστικού είναι και μέλος της Εθνικής Επιτροπής των Μαπούτες του Κομμουνιστικού Κόμματος. Όπως λέει η κυβέρνηση, μια και δεν ξέρει να χειριστεί το θέμα των Μαπούτες, χρειάζεται να βρει πρακτικές να δώσει την ευθεία του τελευταίου κόλπου. Γι' αυτό προπαθεί να συνδέει το ΚΚ με

Το Κόμμα είναι ένα εργαλείο. Είναι με τους Μαπούτσε, στηρίζει τον σκοπό τους, αλλά οι Μαπούτσε δεν παύουν διατανές από το ΚΚ.»

Και νέα δολοφονία νεαρού αγωνιστή Μαπούτσε

Βρέθηκε στις 11 Δεκεμβρίου το πτώμα του 27χρονου Χάρχη Αρτούρο Σουάρες Μαριουάν, που είχε εξαφανισθεί έξι μέρες νωρίτερα. Το πτώμα βρέθηκε από ντόπιους στις όχθες του ποταμού Κουένκο, και σύμφωνα με μαρτυρίες έφερε ξεκάθαρα σημάδια από βασανι-

Ο νεαρός Πρωτεύωνας ήταν αδερφός του Άλκονο της κοινότητας Σγκακούνο Σουάρες και μέλος του Συμβουλίου των Παραδοσιακών Λόκων του Άνω Μπίο Μπίο, κάτοικος της κοινότητας Μάγια-μάγια και ενεργό μέλος του κινήματος που μαζί με κατοίκους άλλων κοινοτήτων διεκδικεί την επιστροφή των εκτάσεων στην περιοχή του Άνω Μπίο Μπίο από το κράτος, πολυεθνικές εταιρείες, όπως η ισπανική Κίνεμα και Χιλιανούς επωκεύς. Το κίνημα έχει ως τώρα καταφέρει να κρατήσει

16.000 εκτάρια από τα 30.000 που διεκδικεί

Το Συμβούλιο με δηλώσεις του κατηγορεί την κυβέρνηση για τη χιόνισμα και το κλίμα βίας που έχει καταληγείρσει επί μόνο ανάμεσα στους Πεουνέντες και τους Λευκούς, αλλά και ανάμεσα στους ίδιους τους Πεουνέντες. Ας σημειωθεί πως τον περασμένο Ιούλιο δολοφονήθηκαν στην περιοχή δύο αδελφά, επίσης μέλη του Συμβουλίου, και για τους φόνους αυτούς έχουν συλληφθεί και κατηγορηθεί 2 Πεουνέντες, αλλά φέρονται αναμειγμένα και πολλοί άλλοι, κάποιον από αυτούς μέλη της φιλοκυβερνητικής «Εταιρείας

**Κινητοποιήσεις
και απεργίες πείνας
των απολυμένων στα Ταχυδρομεία**

Μέχρι και σε απεργίες πείνας καταβαίνουν στο Βαλταρίτσιο, τη Ρανγκόνα και το Σαντιάγο Κρισπίο από τους 2.000 απολυμένους των Χιλιανών Ταχυδρομείων οι οποίοι καλούνται να πληρώσουν την **σχηματική οικονομική κατάσταση** του οργανισμού, δηλαδή «τα απομείνμα» από το όργιο διαθορών των ανώτερων κρατικών υπαλλήλων με τη συνεχή των ηγετών των συνδικάτων. Φυσικά πίσω από τη διαδικασία κλεισίματος 300 υποκαταστήματων κρύβονται τα σχέδια της κυβέρνησης για παραχώρηση των ταχυδρομικών υπηρεσιών στον ιδιωτικό τομέα. Το Συντονιστικό των Εργαζομένων στα Ταχυδρομεία, την Υγεία, των Επικοινωνιών Αγροτών και Φοιτητών καλεί στη δημιουργία ισχυρής μαχητικής και ταξικής τάξης μέσα στο συνδικάτο CUT, που να τα βγάλει από τη λογική της συμπίλωσης μεταξύ κυβέρνησης και εργαζομένων.

πηγή: Kontrakulto-Rebellion

των Λόνκους του Άνω Μπίο Μπίο», η πλειοψηφία των οποίων έχουν σφεδρώσει ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους. Επίσης οι συγχωριανοί του νέου θύματος κατηγορούν τις αρχές για διακρίσεις και αδιαφορία όταν δηλώθηκε η εξαφάνιση, για καλυψήρια στην ανάρκριση και απόκρυψη σημαντικών ιατροδικαστικών στοιχείων.

Απ' ό,τι φαίνεται η κυβέρνηση μετά τις επιδρομές σε σπίτια και τις δολοφονίες από αστυνομικούς, τις συλλήψεις ηγετικών στελεχών, τις τηλεφωνικές ποροκλοουθήσεις και την παραπληροφόρηση από το ΜΜΕ, χρησιμοποιεί πλέον νέες τακτικές διαχωισμού και χρησιμοποίησης των φιλοκυβερνητικών σε ρόλο παραστρατιωτικών.

πηγή: Resumen Latinoamericano - Rebellion

Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου με τις ΗΠΑ

Την ίδια ώρα που στο Μεξικό οι αγρότες ξεσηκώνονται διεκδικώντας την ανοθεώρηση της NAFTA, που τους οδηγεί στην οικονομική καταστροφή, η κυβέρνηση της Χιλις σχεδόν κάτω από μυστικότητα, προχώρησε σε ανάλογη συμφωνία με τις ΗΠΑ, χωρίς να δώσει πολλές λεπτομέρειες. Έτσι η Χιλή γίνεται η πέμπτη χώρα, μετά τον Καναδά, το Μεξικό, το Ισραήλ και την Ισπανία, που συνάπτει τέτοια συμφωνία με τους Βορειοαμερικανούς.

Η συμφωνία αφορά καταρχήν αγροτικά προϊόντα, δηλαδή τον δεύτερο τομέα σε εξαγωγές μετά από αυτόν του ορυκτού πλούτου, στον οποίο απασχολούνται άμεσα περισσότεροι από 780.000 άνθρωποι. Το σιτάρι, η ζάχαρη και τα λάδια είναι τα κυριότερα προϊόντα σε μια συμφωνία που θα τεθεί σε ισχύ από την 1/1/2004 και αναμένεται να ολοκληρωθεί σταδιακά στα προσεχή 12 χρόνια, από-τε και δεν θα ισχύουν τα ανώτατα και κατώτατα όρια τιμών που μέχρι σήμερα προστατεύουν παραγωγούς και καταναλωτές.

Οι ΗΠΑ είναι ήδη ο κύριος αγοραστής των χιλιανών προϊόντων, λαμβάνοντας το 18% των εξαγωγών. Όμως οι δασμοί είναι ήδη αρκετά χαμηλοί, 6,3% κατά μέσο όρο και σε μερικά προϊόντα μηδενικοί. Ποια λοιπόν τα οφέλη και για ποια κατάκτηση νέων αγορών με εκατομμύρια καταναλωτές μιλά η κυβέρνηση του Ρικάρντο Λάγος, όταν μάλιστα οι αγορές αυτές είναι ήδη καλυμμένες πλήρως από την εσωτερική παραγωγή και από αυτήν άλλων κοντινότερων χωρών που δεν επιβιβάζονται με τόσα έξοδα μεταφοράς; Και γιατί επιτρέπει η εξαγωγή μόνο 3.500 τόνων το χρόνο προς τις ΗΠΑ και όχι 15.000 που ζητούσαν οι παραγωγοί του γαλακτοκομικού τομέα;

Δυσωάνω προβλέπεται λοιπόν το μέλλον ιδίως για τους μικροκαλλιεργητές που κολούνται να ανταγωνιστούν τους Βορειοαμερικανούς συναδέλφους τους, που την προσεχή δεκαετία θα επιδοτηθούν με 180 δισεκατομμύρια δολάρια. Προβλέπεται να εγκαταλειφθούν κόπου 100 με 200 χιλιάδες εκτάρια καλλιεργούμενης γης. Ανομιένται να ουσηθεί η φτώχεια και οι κοινωνικές ανισότητες σε μια χώρα όπου ήδη το 20% των πλουσιότερων έχει το 57,5% των εισοδημάτων. Τα συμπεράσματα αυτά των ειδικών –όπως αυτών του Ινστιτούτου Επιστημών Αλεχάνδρo Λίπσοιτς– εξάγονται κι από τη μελέτη των επιπτώσεων της NAFTA στο Μεξικό, όπου παρατηρείται ούση της φτώχειας, της ανεργίας, περικοπές των δημόσιων υπηρεσιών, ιδιωτικοποιήσεις αλλά και μεταφορά και κλείσιμo επιχειρήσεων (κόπου 28.000 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σύμφωνα με την ATTAC). Αλλά και μόλυνση του περιβάλλοντος στα σύνορα, στη ζώνη των «μαικροδρόμων», που προκαλεί δραματική αύξηση της ηπατίτιδας και των γενετικών αναμαλίων.

Της συμφωνίας αυτής είχε προηγηθεί το «Σχέδιο Μπράντν» (1989) και η «Συμφωνία της Ουάσιγκτον» που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Τράπεζα και το ΔΝΤ και σύμφωνα με την οποία προϋποθέσεις για την παραχώρηση δανείων ήταν η μείωση των κοινωνικών δαπανών και των κρατικών επιχειρηρήσεων, οι ιδιωτικοποιήσεις, η εξόλιψη των εμποδίων για τα ξένα κεφάλαια και η κατάρτιση των δασμών. Έπεται η ALCA που αναμένεται να εφαρμοστεί όλα τα παρόντα σε όλη την ήπειρο και κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των δασμών από το 2005, την ιδιωτικοποίηση της παιδείας και της υγείας, αλλά και να διασφαλιστεί πως δεν θα κροτικοποιηθούν οι ήδη ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις. Εκφράζονται φόβοι πως θα εφαρμοστούν μέτρο σαν και αυτό του Κεφαλαίου 11 της NAFTA που προβλέπουν την εγκαθίδρυση μυστικών υπερεθνικών μηχανισμών επιδιαιτησίας, που θα υπερισχύουν των εθνικών νομοθεσιών. Ήδη πολυεθνικές έχουν χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο Κεφάλαιο εναντίον των κυβερνήσεων του Μεξικού και του Καναδά. Όπως διαφαίνεται από δηλώσεις οξωματούχων της χιλιανής κυβέρνησης, στην περίπτωση της νέας συμφωνίας, ένας τέτοιος μηχανισμός θα έχει 3 μέλη: έναν Χιλιανό, έναν Βορειοαμερικανό και έναν κοινής αποδοχής, θα πρέπει να αποφασίζει μέσα σε 2 με 3 μήνες και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης θα μπορεί να γίνεται προσφυγή στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Επίσης, αναμένεται να εφαρμοστούν οι κανόνες της NAFTA για το μονοπώλιο των πατεντών στη φαρμακοβιομηχανία. Έτσι, πρωτοβουλίες όπως αυτή της Βραζιλίας για φτηνά φάρμακα για τους ασθενείς με AIDS, θα τιμωρούνται εξαναγκάζοντας σε αποζημίωση των πολυεθνικών. Αλλά θα προστατεύονται και οι εταιρείες μετολλογμένων που θα είναι οι μόνες που θα μπορούν να πουλούν σπύρους, λιπάσματα και εντομοκτόνα για τις καλλιέργειες αυτού του τύπου.

Τέλος, με την εφαρμογή αυτών των διεθνών κανόνων θα συγκαλυφθεί το σκανδαλώδες ξεπούλημα του ορυκτού πλούτου της Χιλις, που ξεκίνησε το 1983 επί χούντας και θα συνεχιστεί με τη «Συμφωνία Εξόρυξης Χιλις Αργεντινής», που παραχωρεί το 90% του ορυκτού πλούτου στις πολυεθνικές.

Μετά την υποστήριξη των προξικοποιημάτων στη Βενεζουέλα και της ιμπεριαλιστικής πολιτικής των ΗΠΑ στην πρόσφατη σύνοδο Αμερικανών Υπουργών Άμυνας στη Χιλή, η κυβέρνηση του Λάγος τώρα και στον οικονομικό τομέα παραχωρεί «γη και ύδωρ» στα βορειοαμερικανικά συμφέροντα.

πηγή: Rebellion

ρους από 100.000 και για διαδίλωση που είχε να γίνει από τη δεκαετία του '30.

Τις κινητοποιήσεις στήριξαν τμήματα των Εθνικού Ιθαγενικού Καγκρέσου (CNI) από το κέντρο της χώρας. Ο EZLN αναφέρθηκε εκτενώς στο θέμα στην πρωτοχρονιάτικη κινητοποίηση του, αν και δεν συμμετείχε στις υπόλοιπες. Ανακοινώσεις εξέδωσαν και οι άλλες δύο σημαντικές ένοπλες οργανώσεις της χώρας: ο EPR και ο ERPI που δήλωσε σε επιφυλακή ακόμα και για ένοπλες ενέργειες υπέρ του αγροτικού κινήματος. Το γεγονός αυτό προκάλεσε ειρωνικά σχόλια από στρατιωτικούς κύκλους που μίλησαν για «χάρτινα

αντάρτικα» που όλο βιάζονταν ανακοινώσεις αλλά δεν προχωρούσαν σε ενέργειες.

Από τις αρχές Φεβρουαρίου όλες οι οργανώσεις προσήλθαν στον προγραμματισμένο διάλογο εφ' όλης της ύλης με την κυβέρνηση. Μένει να αποδειχθεί εάν το νέο αγροτικό κίνημα θα συνεχίσει να είναι ανεξάρτητο και μαχητικό ή αν οι ηγέτες του απλώς θα εξαρωνώσουν τους αγώνες με βουλευτικές έδρες.

Ciudad Juarez: Η πόλη της φρίκης

Αλλα τρία πτώματα γυναικών και αυτό ενός 5χρονου κοριτσιού σφαγιασμένου με 15 μαχαίριες βρέθηκαν τις τελευταίες μέρες στην πόλη Ciudad Juarez, στο ομόσπονδο κρατίδιο Chihuahua του Μεξικού, στα σύνορα με τις ΗΠΑ. Στην ίδια περιοχή τα τελευταία 10 χρόνια έχουν δολοφονηθεί περισσότερες από 350 γυναίκες και πολλές ακόμα, ίσως εκατοντάδες, φέρεται ότι έχουν εξαφανιστεί χωρίς να έχουν συλληφθεί οι ένοχοι. Τα πτώματα που συνήθως ανακαλύπτονται στην έρημο, έχουν σχεδόν πάντα τα ίδια ανατριχιαστικά σημάδια φρικτών βασανιστηρίων. Οι συνήθως νεαρές κοπέλες βρίσκονται βισομένες, στραγγαλισμένες ή πολλαπλά μαχαίρωμένες, ακρωτηριασμένες ή δαγκωμένες και κάποιες φορές καμένες.

Η αδράνεια των αρχών δεν είναι μόνο εξοργιστική αλλά και ύποπτη. Βέβαια κατά κοινούς έχουν γίνει κάποιες συλλήψεις, όμως το γεγονός πως τα εγκλήματα συνεχίζονται αποδεικνύει πως οι συλλήψεις αυτές μάλλον έγιναν στα πλαίσια του καθήκοντος της κοινής γνώμης ή και της συγκάλυψης παρά σε αυτά της εξήγησης. Το 1995 συνελήφθη ένας πλούσιος Αγγλίτης χημικός που εργαζόταν σε «μακιλαδόρα», με προίκα σε σεξουαλικών επιθέσεων στις ΗΠΑ και κατηγορήθηκε για τουλάχιστον 4 φόνους. Το 1996 συνελήφθησαν 11 μέλη της συμμορίας *Los Pezmelantes* κατηγορούμενα για 7 φόνους. Το 1999 ανακοινώθηκε ότι 5 οδηγό φορτηγών είχαν ομολογήσει 12 φόνους κοριτσιών και γυναικών. Λίγες μέρες μετά δήλωσαν πως τους είχαν βασανίσει για να ομολογήσουν και σε εφημερίδα παρουσιάστηκαν φωτογραφίες τους όπου φαίνονταν χτυπημένοι και με καψίματα από ταίγιο στο στομάχι και τα πόδια. Αργότερα η αστυνομία σκότωσε «κατά λάθος» έναν από τους δικηγόρους τους «περνώντας τον για φυγά», αλλά ο πατέρας του δήλωσε πως είχε δεχτεί απειλές για να σταματήσει να υπερασπίζεται τον πελάτη του. Κατόπιν οι άλλοι ένας δικηγόρος δέχτηκε παρόμοιες απειλές. Στο μεταξύ οι φόνοι συνεχίζονται...

Πολλές υποψίες και κάποιες καταγγελίες βοραίνουν και την αστυνομία. Ίσως η σημαντικότερη είναι αυτή της Μαρία Ταλαμάντες. Εχοντας πάει μαζί με τον άντρα της για μια υπόθεση στο τμήμα, κρατήθηκαν επί 24 ώρες. Η Ταλαμάντες κατήγγειλε ότι οι αστυνομικοί τη βίασαν, την έβγαλαν φωτογραφία και την απείλησαν πως αν καταγγείλει το γεγονός θα τη σκοτώσουν μαζί με την οικογένειά της. Κι ακόμα της έδειξαν φωτογραφίες με άνδρες που βιάζον και βασάνιζαν κοπέλες, ενώ είδε και ρούχα γυναικών «από τις γυναίκες που έφεραν», όπως οι ίδιοι είπαν και θυμήθηκαν με τρόπο πως πολλά από τα πτώματα που ανακαλύπτονται φορούν ρούχα άλλων εξαφανισμένων γυναικών. Οι αστυνομικοί συνελήφθησαν αλλά τελικά κανείς δεν τιμωρήθηκε.

Αργότερα, όταν η ίδια γυναίκα έπιασε δουλειά σε μια «μακιλαδόρα», ανοργάνωσε στο πρόσωπο ενός φύλακα, έναν από τους βιαστές των φωτογραφιών. Δεν είναι τυχαίο πως η συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων είναι νεαρές εργάτριες που δουλεύουν υπό άθλιες συνθήκες στις «μακιλαδόρες», τις φάμπρικες της μεταποιητικής βιομηχανίας. Σε αυτή την πόλη των 2 εκατομμυρίων κατοίκων, περισσότερες από 400 «μακιλαδόρες» ξένων συμφερόντων (Ford, RCA, General Motors, General Electric, Dupont κ.ά.) λειτουργούν στα σύνορα, σε μια περιοχή όπου δεν χρειάζεται να πληρωθούν φόρους ή δασμούς, όπου δεν εφαρμόζονται οι εργατική και περιβαλλοντική νομοθεσία και όπου αφθονεί το φτηνό εργατικό δυναμικό. Το 70% πρόκειται για κοπέλες 16 έως 24 ετών (κάποιες φορές όμως συναντά κανείς και 11χρονα κορίτσια), που ιδίως μετά τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου με τις ΗΠΑ και τον Καναδά εγκαταλείπουν τις αγροτικές περιοχές. Έρχονται να ζήσουν σε παράγκες με στέγες από χαρτόνι, δίπλα στα χημικά απόβλητα και δουλεύουν από το πρωί ως το βράδυ με ελάχιστα λεπτά διάλειμμα, για 3 ή 4 δολάρια τη μέρα. Και τελικά πολλές από αυτές βρίσκουν φρικτό θάνατο.

Οι υποθέσεις που γίνονται για τους ενόχους ποικίλλουν: σατανιστές, μαφιόζοι που ελέγχουν το εμπόριο ναρκωτικών και την πορνεία ή συμφέροντα που τρομοκρατούν τις εργάτριες που τολμούν να σηκώσουν κεφάλι; Σε κάθε περίπτωση ο αγώνας των συγγενών των θυμάτων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων για να σταματήσει οι δολοφονίες, να μαθευτεί η τύχη των αγνοουμένων και να τιμωρηθούν οι ένοχοι, συνεχίζεται. Ήδη το Μεξικό έχει καταγγείλει στα Ηνωμένα Έθνη από 2 ΜΚΟ για παραβίαση της Συνθήκης Κοτάργης των Διακρίσεων ενόψει στη Γυναίκα, λόγω της υποτέλει αυτής.

πηγές: Argenpress-Rebellion
-Prensa Latina-Tertulia - Rebellion
(άρθρο της Lidia Merengier) -
Resumen Latinoamericano No 63,
enero-febrero 2003

Τσιόπας: Πάντα σε αναταραχή

Αν λείπει να σταματήσει η βία και η κοινωνική αναταραχή στην περιοχή, απόδειξη πως τα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα δεν επιλύονται. Και δυστυχώς το κλίμα αυτό ευνοεί την γενικευμένη επέμβαση στρατού και αστυνομίας.

• Στην Τασμούλα, σε διαδοχικές συγκρούσεις μεταξύ ιθαγενών, σκοτώθηκαν τουλάχιστον 7 άτομα, τα τέσσερα αστυνομικοί. Και ενώ εκ πρώτης όψεως παρουσιάζονται ως θρησκευτικές συγκρούσεις μεταξύ «παροδοσιακών» καθολικών, καθολικών και προτεσταντών ευαγγελιστών ή ως πολιτικές συγκρούσεις μεταξύ οπαδών του PRI και του PRD, μάλλον πρόκειται για ανελέητες μάχες ανάμεσα στις μαφίες που ελέγχουν το λαθρεμπόριο όπλων και ναρκωτικών. Και κάποιος εκμεταλλεύεται τα γεγονότα για να εμπλέξουν τους ζαπατίστας που ουδέποτε υπήρχαν στην περιοχή. Αλλά και στην κοινότητα Μιτζόντιν οι πυροβολισμοί κι ο εμπρησμός του σπιτιού ενός ευαγγελιστή από καθολικούς μάλλον σε αγροτικές και οικονομικές διαφορές πρέπει να οφείλονται.

• Στο γειτονικό Ζινκαντάν, άλλοι 2 νεκροί στις συνεχιζόμενες συγκρούσεις ενόπλων οπαδών του PRI και του PRD για τον πολιτικό έλεγχο του δήμου αυτού.

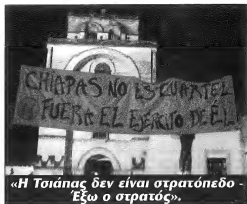
• Στον δήμο Βενουσιάνο Κάρνασα, η σύλληψη του ηγέτη μιας από τις πιο ιστορικές και μοχητικές ανεξάρτητες αγροτικές οργανώσεις, της OCEZ Casa del Pueblo, προκάλεσε βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία. Η οργάνωση έχει επί δεκαετίες θρηνηρεί πολλούς νεκρούς στις συγκρούσεις της με τον στρατό, την αστυνομία και οικογένειες τοιφαλικόδων όπως οι Οράντες και οι Καστεγιάνος, αλλά και με την επιχείρηση ηλεκτρισμού CFE που με το φράγμα La Angostura πλημύρισε μεγάλες εκτάσεις των ιθαγενών. Τώρα ο ηγέτης της κατηγορείται για τη δολοφονία, τον Απρίλιο του 2001, 8 μελών της οργάνωσης Alianza San Bartolome de los Llanos που πρόκειται στο PRI και από πολλούς χαρακτηρίζεται σαν παραστρατιωτική. Οι δύο οργανώσεις βρίσκονται σε σύγκρουση επί πολλά χρόνια με νεκρούς εκατέρωθεν.

Τα μέλη της Casa del Pueblo αντέδρασαν στη σύλληψη μπλοκάροντας την εθνική οδό. Την επομένη, απώθησαν με πέτρες και ξύλα τους αστυνομικούς και έκαψαν ξύλινο φυλάκιο τους. Οι αστυνομικοί επέστρεψαν ώρες αργότερα με ενισχύσεις και ελικόπτερα. Επτέθηκαν στους αγρότες ρίχνοντας δακρυγόνα και πυροβολώντας στον αέρα. Ακολούθησαν μάχες σώμα με σώμα με απολογισμό 5 τραυματίες εκατέρωθεν και 48 συλληφθέντες. Ακόμα και η τοπική κρατική επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραδέχθηκε ότι η αστυνομία κυνήγησε τους αγρότες μέχρι τα σπίτια τους τα οποία και λεηλάτησε. Μέρους ορόσημα απελευθερώθηκαν περισσότερο από τους μισούς, οι υπόλοιποι όμως αντιμετωπίζουν σοβαρές κατηγορίες.

• Άγνωστοι κουκουλοφόροι οπλισμένοι με καλσόνικοφ απήγαγαν και ανέκριναν έναν ζαπατίστα του αυτόνομου δήμου «Τσε Γκεβάρο». Ανηχητική και η επανεμφάνιση παραστρατιωτικών ομάδων μεταξύ των οποίων η OPDIC στο Οκοσίγι ή η συμμορία Λος Πουνιάλες.

• Ζαπατίστας του αυτόνομου δήμου «Πριμέρο ντε Ενέρο» κατέλαβαν ράνσο 10 εκταρίων που ανήκει σε ζεύγος Βορειοαμερικανών που το εκμεταλλεύονται τουριστικά. Το γεγονός έχει προκαλέσει μέχρι και την παρέμβαση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ενώ σε τουριστική ιστοσελίδα οι ζαπατίστας αναφέρονται ως τρομοκράτες.

• Συνεχίζονται οι διενέξεις μεταξύ βάσεων υποστήριξης του EZLN και άλλων αγροτών που ανήκουν σε «ανεξάρ-

τητες» οργανώσεις που πρόσκεινται στο κεντροαριστερό PRD (ORCAO, Kichan Kichanob). Μήλον της έριδος οι εκτάσεις που οι ιθαγενείς πήραν από τους τοιφαλικόδες μετά την εξέγερση του '94. Οι ζαπατίστας δεν δέχονται να νομιμοποιήσουν τις εκτάσεις αυτές μέσω του κυβερνητικού προγράμματος PROCEDE, γιατί αυτό αποδίδει ατομικούς τίτλους ιδιοκτησίας σε εκτάσεις που θεωρούνται κοινοτικές. Την όψιψη τους αυτή φαίνεται να ενισχύουν οι δηλώσεις της πλειοψηφίας των 300 εκπροσώπων από 100 οργανώσεις από 9 πολιτείες που συγκεντρώθηκαν στην Τσιόπας. Καταγγέλλουν πως το πρόγραμμα PROCEDE οδηγεί στην ιδιωτικοποίηση και απώλεια των εκτάσεών τους, διχάζει τις κοινότητες τους, ενώ δεν τους εξασφαλίζει τη νομιμότητα κατοχής όπως υποσχόταν.

• Ο επίσκοπος του Σαν Κριστόμπαλ, Φελίπε Αρισμέντι, δήλωσε πως δέχεται καταγγελίες από ιθαγενείς γυναίκες ότι τις στεριώνουν χωρίς τη θέλησή τους και ότι απειλούνται με απώλεια επιχορηγήσεων όσες δεν μπαίνουν σε προγράμματα ελέγχου των γεννήσεων.

• Απειλεί για τη ζωή του και επιδρομή στο γραφείο του από αγνώστους δέχθηκε ο διευθυντής του Κέντρου Πολιτικών Αναλύσεων και Κοινωνικών Ερευνών (CEPIS), όπως κατηγορείται με ανακοίνωσή τους 15 ΜΚΟ που κατηγορούν την κυβέρνηση. Καταγγέλει για παρακολούθηση και οπό τον Φερνάντο Γάνιες, ιστορικό στέλεχος των Ζαπατίστας, μετά την επανεμφάνισή του στο προσκήνιο.

• Ιθαγενής βρέθηκε νεκρός σε τμήμα της δημοτικής αστυνομίας του Σαν Κριστόμπαλ κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες. Και άλλοι 6 δημοτικοί αστυνομικοί στο Οκοσίγι κατηγορούνται για βιαιόμο 15χρονης.

• Στον αυτόνομο δήμο Σαν Αντρές Σοκαμπιέν ντε Λος Πόμπρες, δυνάμεις του στρατού και της αστυνομίας εισέβαλαν σε πολλές κοινότητες όπου κατοικούν πρίστας και ζαπατίστας και προκάλεσαν τους τελευταίους. Στην κοινότητα Ποτομπιλά, οι Ζαπατίστας απέτρεψαν μια νέο εισβολή απωθώντας τους στρατιώτες και τους αστυνομικούς με ξύλα και πέτρες.

Εδώ και επτά χρόνια, ο μακροχρόνιος εμφύλιος πόλεμος στη Γουατεμάλα έχει τερματιστεί, με υπογραφή συνθήκης ειρήνευσης μεταξύ κυβερνήσεων και αντάρτων που εκκρουσπαύσαν το ιθαγενικό κίνημα. Όμως η πορεία δημοκρατισμού και επίλυσης των προβλημάτων των ιθαγενών, με αιχμή το ζήτημα της αγροτικής μεταρρύθμισης, οκοντάφτει στις αντιδράσεις των γαιοκτημόνων, των παραστρατιωτικών και άλλων προνομιστών στρωμάτων που βλέπουν να θίγονται τα συμφέροντά τους.

Ένα από τα φλέγοντα ζητήματα είναι αυτό των πρώην μελών παραστρατιωτικών μονάδων, που είχαν διαπρέψει κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου στην εξόντωση πολιτικών αντιπάλων και που αριθμούν τους 612.000, σε μια χώρα που ο πληθυσμός της είναι γύρω στα 11 εκατομμύρια. Οι πρώην παραστρατιωτικοί παραμένουν ατιμώρητοι, είναι οργανωμένοι σε έναν σύνδεσμο βετεράνων, είναι μια υπολογίσιμη δύναμη από ψηφοθηρική άποψη και γι' αυτό τον λόγο η κυβέρνηση Πορτίγιο αποφάσισε να τους επιχορηγήσει με ένα σημαντικό χρηματικό ποσό για τις υπηρεσίες που πρόσφεραν στην πατρίδα (230 σφαγές αμάχων κατά την περίοδο 1982 ως 1995).

Εξάλλου, τον τελευταίο καιρό φαίνεται να επανενεργοποιούνται οι παραστρατιωτικοί, έχοντας τη στήριξη της κυβέρνησης, η οποία θέλει να οργανώσει μια «υπηρεσία ασφαλείας που να είναι ελεγχόμενη και με οριοθετημένα πεδία δράσης» (δήλωση κυβερνητικού στελέχους στον εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Χαβιέρ Σολάνο). Τα «πεδία δράσης» είναι η καταστολή του μαζικού κινήματος και η εξόντωση συνδικαλιστών και προσώπων που εμπλέκονται στο κίνημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως έδειξαν οι δολοφονίες πολιτών τον περασμένο Ιανουάριο. Ένα από τα θύματα ήταν και ο Νοέ

Γκουστάβο Λιμόν, που ήταν μάρτυρας στη δολοφονία ενός ιερέα τον Απρίλιο του 1998. Ο Λιμόν είχε καταγγείλει ότι στον τόπο του εγκλήματος βρισκόταν ένας φυλακισμένος πρώην στρατιωτικός (Ομπντούλι Βιγανουέβα) που είχε βγει από τη φυλακή για να εκτελέσει την αποστολή του και μετά επέστρεψε στο καλί του. Λίγες μέρες μετά από αυτές τις αποκαλύψεις και από τη δολοφονία του μάρτυρα, βρέθηκε και ο Βιγανουέβα αποκεφαλισμένος μέσα στη φυλακή, μετά από μια σύρραξη μεταξύ κρατουμένων.

Σε μια χώρα που είναι από τις φτωχότερες στον κόσμο, υπάρχουν πόροι διαθέσιμοι για τη συντήρηση του πολυάριθμου σώματος των παραστρατιωτικών και των μηχανισμών καταστολής. Η κυβέρνηση όμως δεν είναι καθόλου απλόχερη απέναντι σε άλλα κοινωνικά στρώματα, όπως στους εκπαιδευτικούς, που είδαν τα τελευταία χρόνια να συρρικνώνεται το έτος κι αλλιώς περιορισμένο εισόδημά τους, και στους ακτήμονες αγρότες, που ακόμα περιμένουν την αγροτική μεταρρύθμιση που προβλεπόταν από την ειρηνευτική συμφωνία του 1996.

Τον περασμένο Ιανουάριο, 82.000 δάσκαλοι στη δημόσια εκπαίδευση ξεκίνησαν απεργία διαρκείας, με μοβολογικά αίτηματα. Μαζί με τους εκπαιδευτικούς, κινητοποιήθηκαν οι ακτήμονες αγρότες και άλλες κατηγορίες εργαζόμενων, με αίτημα τη βελτίωση του ασφαλιστικού συστήματος. Κατά τους δυο μήνες που ακολούθησαν, τα μεγάλα αστικά κέντρα συγκλόνιστηκαν από μαχητικές διαδηλώσεις και περικυκλώσεις κτιρίων όπου στεγάζονται υπουργεία και κυβερνητικές υπηρεσίες. Συχνά μπλοκάρονταν κομβικά σημεία του οδικού δικτύου, με αποτέλεσμα να παρалуούν οι μεταφορές και η οικονομική δραστηριότητα. Από την πλευρά τους, οι ακτήμονες αγρότες προχώρησαν σε καταλήψεις φυτειών που ανήκαν σε μεγαλογαιοκτημόνες, ζητώντας από την κυβέρνηση γη και τρόφιμα για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες. Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η πρόσφατη πτώση της τιμής του καφέ έκανε ασύμφορη την παραγωγή του, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν ούτε ζήτηση εργατικών χεριών στις φυτείες, αλλά ούτε διαθέσιμες γαίες για καλλιέργεια βασικών ειδών διατροφής.

Μπροστά σε ένα τόσο ισχυρό μαζικό κίνημα, η κυβέρνηση και οι γαιοκτημόνες επιχείρησαν διάλογο με τους αγρότες, οι οποίοι σε ένδειξη καλής θέλησης αποφάσισαν να μην καταλάβουν άλλες φυτείες. Κομβικό ζήτημα είναι το πώς θα βρεθούν τα 700 εκατομμύρια κετσάλ που χρειάζονται για να υποληφθεί ένα ταυόχιστον μέρος του προγράμματος για την αντιμετώπιση της κρίσης του καφέ. Ο υπουργός Γεωργίας δήλωσε ότι δεν έχει λύση για το πρόβλημα και ότι προσεύχεται στον Θεό για να βρεθεί διέξοδος. Μήπως όμως μια λύση θα μπορούσε να είναι η περικοπή της επιχορήγησης των βετεράνων παραστρατιωτικών, που το ύψος της είναι πέντε φορές μεγαλύτερο από το κόστος των μέτρων στήριξης των αγροτών;

Από τις πληροφορίες που έχουμε, οι κινητοποιήσεις των αγροτών δεν έχουν σταματήσει. Όμως, στις 12 Μαρτίου οι εκπαιδευτικοί σταμάτησαν την απεργία τους, έχοντας εξασφαλίσει μια μισθολογική αύξηση, καθώς και την καταβολή του μισθού που έφθασε κατά τη διάρκεια της απεργίας. Οι συνδικαλιστικοί τους εκπρόσωποι δήλωσαν ότι η απεργία πέτυχε από πολιτική και κοινωνική άποψη γιατί έδειξε ότι ο κλάδος είναι ενωμένος και αποφασισμένος να συμβάλει στη βελτίωση της εκπαίδευσης σε μια χώρα όπου το ποσοστό αναλφαριθμητισμού φτάνει σχεδόν στο 48%.

ΚΟΛΟΜΒΙΑ

Με την εκλογή στην προεδρία της Κολομβίας του Ουρίμπτε, ευνοούμενου του στρατιωτικού μηχανισμού, των παραστρατιωτικών και των Ηνωμένων Πολιτειών, ήταν προδιαγορευμένη η εξέλιξη της πολιτικής κατάσταση στη χώρα αυτή. Οι ΗΠΑ θεωρούν σήμερα την Κολομβία σαν την αιχμή του δόρατος της πολιτικής τους στη Νότια Αμερική. Μια πολιτική που, με το πρόσχημα της καταπολέμησης των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας, επιδιώκει να εμπλέξει όλες τις γειτονικές χώρες στην εσωτερική σύγκρουση αυτής της χώρας. Το τελευταίο διάστημα τρία είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το πολιτικό σκηνικό στην Κολομβία: η διευρυνόμενη ανάμιξη των ΗΠΑ, η επέκταση της ένοπλης αντιπαράθεσης στις πόλεις και οι διαφαινόμενες απόπειρες συντονισμού των αντάρτικων κινήσεων. Εκτός από την οικονομική χρηματοδότηση που έχουν προσφέρει οι ΗΠΑ για να στηρίξουν το Σχέδιο Κολομβία και που μόνο την τελευταία τριετία ανήλθε στο ποσό των 1 δισ. 300 εκ. δολαρίων, τελευταία εμπλέκονται άλο και πιο άμεσα με την αποστολή στρατιωτικών και πολιτικών προσωπικού. Η πιο πρόσφατη περίπτωση είναι η αποστολή 150 στρατιωτικών, από τις ειδικές δυνάμεις, που εξοπλισμένοι με τα πιο σύγχρονα μέσα συμμετέχουν και αυτοί στην αναζήτηση των 3 αξιωματικών των υπηρεσιών ασφαλείας των ΗΠΑ, που βρίσκονται στα χέρια των FARC, του μεγαλύτερου αντάρτικου κινήματος της Κολομβίας. Οι 150 αυτοί στρατιωτικοί, έρχονται να προστεθούν στους 500 στρατιωτικούς και 300 πολιτικούς συμβούλους που ήδη βρίσκονται στην Κολομβία και εκπαιδεύουν στρατιωτικές μονάδες και τις υπηρεσίες ασφαλείας. Άλλοι 100 πεζονότες έχουν αναλάβει τη διαφύλαξη του μήκους 780 χλμ. πετρελαϊκού αγωγού που από την επαρχία της Αρόουκα μεταφέρει 220.000 βαρέλια ημερησίως στις ακτές της χώρας για λογαριασμό των πολυεθνικών του πετρελαίου. Στην Κολομβία οι ογωφοί πετρελαίου έχουν πολλές φορές τεθεί εκτός λειτουργίας, εξαιτίας των βομβιστικών επιθέσεων των ανταρτών. Ο συγκεκριμένος αγωγός έχει υποστεί μόνο μέσα στο 2002, 170 επιθέσεις που έχουν προκαλέσει οικονομικές ζημιές ύψους 500 εκατ. δολαρίων. Ας σημειωθεί πως από τα κονδύλια του Σχεδίου Κολομβία χρηματοδοτούνται συμφωνίες της κολομβιανής κυβέρνησης με ιδιωτικές εταιρείες μισθοφόρων που αναλαμβάνουν συγκεκριμένες αποστολές να εκ-

πληρώσουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η συμφωνία με τη διαβόητη εταιρία DynCorp, η οποία έχει νοίκιασει 50 ελικόπτερα και 80 πιλότους και μηχανικούς που καλύπτουν ανάγκες ελέγχου και επιτήρησης κυρίως στις νότιες επαρχίες της χώρας, όπου υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις ζούγκλας. Δυνάμεις των ΗΠΑ κόνουν συνεχώς ασκήσεις σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, γειτονικές προς την Κολομβία και μη, προετοιμαζόμενες για την παρέμβαση τους όταν αυτό κριθεί αναγκαίο. Ήδη έχει διαρρεύσει πως 1.500 Βορειοαμερικανοί στρατιωτικοί θα εισχωρήσουν στα εδάφη της Κολομβίας με αποστολή να εξολοθρεύσουν τις ηγεσίες των αντάρτικων κινήσεων, που φιγουράρουν στην πρώτη σειρά της λίστας των χαρακτηρισμένων από τις ΗΠΑ σαν τρομοκρατικές οργανώσεις. Από το ξεκίνημα της θητείας του Ουρίμπτε και το σπάσιμο των ειρηνευτικών συνομιλιών, τα αντάρτικα κινήματα άρχισαν να δραστηριοποιούνται με ιδιαίτερη ένταση στις μεγάλες πόλεις της Κολομβίας. Πορόλο που το κύριο βάρος των πολεμικών επιχειρήσεων παραμένει στην ύπαιθρο, φοβεται πως επιχειρείται μια προσπάθεια για το άνοιγμα ενός σταθερού και αποτελεσματικού μεταπώου στις πόλεις που θα θέσουμε μεγάλες δυνάμεις του καθεστώτος ελαφρύνοντας έτσι την πίεση που ασκείται στις αντάρτικες μονάδες της ύπαιθρου. Παράλληλα, καθώς στις πόλεις βρίσκεται το οικονομικό και το πληθυσμιακό κέντρο βόρους της χώρας, είναι φανερό πως η οποιαδήποτε στρατηγική νίκης για τα κινήματα αυτά περνάει μέσα και από την οντότητά του αγώνα τους στα αστικά κέντρα. Η δράση τους συνίσταται σε 2 άξονες: Πρώτον, αξιοποιώντας τη σημαντική πολιτική επιρροή που διατηρούν, κυρίως στις φτωχογειονίες που περιβάλλουν τις μεγαλπόλεις, προσπαθούν να δημιουργήσουν τις συνθήκες μιας παράλληλης εξουσίας στις συνοικίες αυτές. Και δεύτερον, προβαίνοντας σε εντυπωσιακές ενέργειες στην καρδιά των πόλεων να κερδίσουν το ψυχολογικό βραβείο απέναντι στον αντίπαλο και να ενδραστηριοποιούνται παράλληλα ένα μαζικό κίνημα που βλέπει καθημερινά εδώ και δεκαετίες να χάνει τα πιο σημαντικά του στελέχη από τη δράση των δυνάμεων καταστολής και των παραστρατιωτικών οργανώσεων. Ας σημειώσουμε πως οι 3 στους 4 συνδικαλιστές που δολοφονούνται σε ολόκληρο τον κόσμο είναι Κολομβιανοί.

Απέναντι στη δράση των ανταρτών, η κυβέρνηση Ουρίμπτε προχωράει στην ενίσχυση των δυνάμεων καταστολής με την πρόσληψη 50.000 επιπλέον ανδρών και την αναγγελία δημιουργίας δικτύου ενός εκατομμυρίου πληροφοριοδοτών. Ωστόσο, το μεγάλο της όπλο παραμένει η δράση των παραστρατιωτικών οργανώσεων. Γνωρίζοντας πως η μεγάλη καινοκνική βάση υποστήριξης των αντάρτικων οργανώσεων βρίσκεται στις παραγωγικές, επιδιώκει να ανακτήσει τον έλεγχό τους. Με αλληλεπλήλεις πολεμικές επιχειρήσεις προσπαθεί να συντρίψει την αντίστασή τους. Η μάχη των ποροκουπόλων είναι μια μάχη κλειδί που θα βροντεί στις εξελίξεις. Μέχρι στιγμής, η κυβέρνηση φαίνεται να επιβάλλεται καθώς η μία μετά την άλλη υποκύπτουν στη στρατιωτική ανωτερότητα των καθεστωτικών δυνάμεων, που μπορούν να συγκεντρώσουν όση δύναμη τους είναι απαραίτητη. Ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες τα εξεγερμένα προπύργια-συνοικίες του Μεντεγίν έχουν δεχτεί το βάρος των κυβερνητικών επιθέσεων. Οι συνοικίες αυτές αποκεφαλίζονται από τα πιο σημαντικά τους στελέχη, έτσι ώστε να περάσει καιρός για να μπορέσουν να ορθοποδήσουν. Το πιο σημαντικό όμως είναι πως όποια συνοικία καταληφθεί, αμέσως «παρχωρείται» από την κυβέρνηση στους παραστρατιωτικούς (τους οποίους υποτίθεται πως θέλει να διαλύσει) και οι οποίοι με την ανεξέλεγκτη βία και το δέλεαρ της προσφοράς οικονομικών οπολαβών αποκτούν τον πλήρη έλεγχό της. Η κρισιμότητα των περιστάσεων έχει οδηγήσει σε αρκετές περιπτώσεις στον συντονισμό δράσης των

αντάρτικων οργανώσεων, κυρίως των FARC με τον ELN, τόσο σε πόλεις όσο και στην ύπαιθρο. Δεν μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι πλησιάζουμε στον γενικότερο συντονισμό των 2 σημαντικότερων ένοπλων κινημάτων της Κολομβίας. Κυρίως, ο όποιος συντονισμός σημειώνεται, εξαρτάται εν πολλοίς από τη σχέση που διατηρούν το τοπικά στελέχη τους, όσο και από το βάρος της πίεσης που δέχονται. Καταβολές, ιδεολογικές διαφορές και αντιπολιτική εξακολουθούν να αρθρώνουν ακόμη τα εμπόδια τους για την επίτευξη μιας συμφωνίας συντονισμού ανάμεσά τους. Παρόλα αυτά αν αναλογισθεί κανείς για το τι συνέβαινε στο παρελθόν τα βήματα που έχουν σημειωθεί είναι πράγματι μεγάλα. Και οι συνθήκες μάλλον επιβάλλουν την επιτάχυνση αυτής της διαδικασίας. Εδώ όμως πρέπει να επιστημονούμε μία επιπλέον παράμετρο που είναι αποφασιστικής σημασίας

ΠΕΡΟΥ

Η υπόθεση των εξαναγκαστικών στείρωσεων

Την περίοδο 1996 με 2000, επί προεδρίας Φουχιμόρι, σκίθηκε μια κακώς νοούμενη (ή μάλλον εγκληματική) πολιτική οικογενειακού προγραμματισμού που είχε ως αποτέλεσμα την εξαναγκαστική στείρωση 300 χιλιάδων γυναικών, κυρίως θανατών. Οι συνέπειες αυτής της πολιτικής στη σωματική και ψυχική υγεία των γυναικών θυμάτων δεν έχουν ακόμα αποτιμηθεί. Είναι όμως γνωστή η περίπτωση της Μαριμίτα Μεστάινσα, που πέθανε εξαιτίας των παρενεργειών της στείρωσης που υπέστη παρά τη θέλησή της. Το περουβιανό κράτος, μετά από παρέμβαση της Διαμερικανικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αναγνώρισε ότι η εξαναγκαστική στείρωση είναι παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το υπουργείο Υγείας δεσμεύτηκε να αποζημιώσει την οικογένεια του θύματος με το ποσό των 109.000 δολαρίων.

Πέρα όμως από το ζήτημα της αποζημίωσης της οικογένειας του συγκεκριμένου θύματος, προκύπτουν ευθύνες για αυτούς που βρίσκονταν στην εξουσία την εποχή που πραγματοποιούνταν οι στείρωσεις, καθώς και για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που στήριξαν αυτό το πρόγραμμα. Και βέβαια ο Φουχιμόρι βρίσκεται σήμερα σε ασφαλή στην Ιαπωνία και, επικαλούμενος την ιατρική του ιθαγένεια, θα αποφύγει το εδώλιο του κατηγορουμένου. Το θέμα είναι ότι η κοινοβουλευτική επιτροπή που διερευνά την υπόθεση απάλλαξε από κάθε κατηγορία τους δυο πρώην υπουργούς Υγείας και απέδωσε ποινικές ευθύνες μόνο σε ορισμένα χαμηλόβαθμα στελέχη του καθεστώτος Φουχιμόρι, με αποτέλεσμα να τη γλιτώσουν τα «μεγάλα ψάρια».

Μένει τώρα στα ίδια τα θύματα και στις οικογένειές τους να διεκδικήσουν δικαιοσύνη και ικανοποίηση, με τη βοήθεια οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

για τις εξελίξεις. Στην Κολομβία παρόλα τα χτυπήματα που δέχεται το μαζικό κίνημα, με τις χιλιάδες των νεκρών που προσφέρει κάθε χρόνο, εξακολουθεί να είναι ζωντανό, να αγωνίζεται, να διαμορφώνει τις δικές του απόψεις, λογικές και στρατηγικές. Σε μεγάλο βαθμό διατηρεί μια ανεξαρτησία δράσης και στάσης απέναντι στις αντάρτικες οργανώσεις. Μεγαλύτερη αξία και από τον συντονισμό ανάμεσα στις FARC και τον ELN αλλά και τις άλλες μικρότερες αντάρτικες οργανώσεις έχει ο συντονισμός με αυτό το μαζικό κίνημα, ο σεβασμός και η υποβοήθηση της δράσης του. Για να επιτευχθεί αυτό όμως θα πρέπει να αποτραπούν αντιθετικές ενέργειες δράσης, θα πρέπει να εγκαταλειφθεί η λογική του ενός και μοναδικού, του αλάθητου κέντρου. Και δυστυχώς η προϊστορία των αντάρτικων κινημάτων στην Κολομβία δεν αποτελεί εγγύηση για αισιόδοξες προβλέψεις.

Οι κινητοποιήσεις των κοκαλέρους

Στο Περού, τα τελευταία χρόνια, έχει μειωθεί δραματικά η παραγωγή της κόκας, λόγω της καταστολικής πολιτικής των τελευταίων κυβερνήσεων, στα πλαίσια της καταπολέμησης του εμπορίου ναρκωτικών. Έτσι όμως, οι παραγωγοί βρέθηκαν σε δεινή θέση διότι δεν είχαν την εναλλακτική λύση που θα εξασφάλιζε τον βιοπορισμό τους. Η πολιτεία επιχείρησε να ενθαρρύνει εναλλακτικές καλλιέργειες, όμως περιορίστηκε στο να δώσει σπόρους στους ιθαγενείς αγρότες χωρίς να υπάρχει η αγορά που θα μπορούσε να απορροφήσει την παραγωγή.

Τον περασμένο Φεβρουάριο, ξεκίνησαν οι κοκαλέρους μια κινητοποίηση με αίτημα να επιτραπεί η κολλιέργεια της κόκας για σκοπούς που δεν έχουν σχέση με το ναρκωτικό εμπόριο, όπως παρασκευή φαρμάκων και αφεψημάτων με κόκα. Στην κινητοποίησή τους βρήκαν υποστήριξη και από άλλα κοινωνικά στρώματα της περιοχής των Άνδεων και, από τα τέλη Φεβρουαρίου, ξεκίνησε μια γενική απεργία διαρκείας στην περιοχή, που είχε ως αποτέλεσμα να κλείσουν τα σχολεία, τα εμπορικά κέντρα, οι τράπεζες, τα εστιατόρια και άλλες υπηρεσίες.

Η κυβέρνηση, από την πλευρά της, ακολούθησε μια σκληρή στάση και συνέλαβε τον ηγέτη των κοκαλέρους, Νέλσον Παλιμόνιο. Εκτός από αυτό, σε συγκρούσεις διαδηλωτών με τις δυνάμεις καταστολής σκοτώθηκαν τουλάχιστον δυο πολίτες και τραυματίστηκαν δεκάδες.

Οι κοκαλέρους θέλουν να διαπραγματευτούν όμεσα με τον πρόεδρο Τολέδο, έχουν τη στήριξη του πληθυσμού της περιοχής όπου κολλιέργειοι της κόκας και η όλη κινητοποίηση φαίνεται ότι θα συνεχιστεί.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Το κράτος
αντεπιτίθεται

Ταυς τελευταίους δύο μήνες σημειώνονται αλληπάλληλα κρούσματα κατασταλτών οργανωμένων κινημάτων που ξεπήδησαν σαν απάντηση των λαϊκών στρωμάτων στη βαθιά οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζει την Αργεντινή. Επιδόσεις και αποσπείρες εξίσως σε κατελιγμέννα εργοστάσια, το κυνήγι των πλανόδιων μικροπωλητών, η εκδίωξη των άνεγκων από τα κατελιγμένα οικήματα στο Σαν Τέλεμο, συνελεύσεις γειτονιάς υπό διαγμό, όπως και το Indymedia της Αργεντινής. Όλα δείχνουν πως βρισκόμαστε μπροστά σε μια δεύτερη απόπειρα του κράτους να επιβληθεί πάνω στο κίνημα. Η πρώτη έγινε τον Ιούνιο του 2002 όταν οι αστυνομικές δυνάμεις επιτέθηκαν σε μια μεγάλη κινητοποίηση *ricocheteros*, μέσα στο Μπουένος Άιρες, με αποτέλεσμα τη δολοφονία δύο διαδηλωτών. Η αντίσταση όμως που προβλήθηκε δεν επέτρεψε τον περιορισμό των κινητοποιήσεων. Το κίνημα συνέχισε να διατηρεί τον έλεγχο των δρόμων. Η σημερινή δεύτερη απόπειρα όμως είναι πιο καλά σχεδιασμένη και πιο συνολική. Δίπλα από την εντεινόμενη αστυνομική παρέμβαση, η δικαστική εξουσία έχει γίνει συστηματικός φορέας καταδίωξης των κοινωνικών κινημάτων. Ταυτόχρονα προ-

ωθείται ένα νομοθετικό πλαίσιο που προβλέπει το ανελέητο κυνήγι κάθε μορφής δράσης που ξεφεύγει από τα όρια της αστικής νομιμότητας, έτσι όπως τα καθορίζουν οι σημερινές ανάγκες του καθεστώτος. Στο αντιπαραπολιτικό νομοσχέδιο που φέρνει η κυβέρνηση στη βουλή αναφέρεται πως απαγορεύεται και διώκεται η χρήση βίας για την επιτυχία πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών, οικονομικών, πολιτιστικών ή οποιουδήποτε άλλου τύπου επιδιώξεων. Είναι φανερό πως εδώ θα μπορούσε να συμπεριληφθεί οποιαδήποτε μορφή δραστηριότητας, από αυτές που μετά τον Δεκέμβριο του 2001 το κίνημα έχει κατά κόρο χρησιμοποιήσει στην Αργεντινή. Τα δεύτερα σημαντικά σημεία είναι πως νομιμοποιεί τις δυνάμεις ασφαλείας να συλλέγουν στοιχεία για οποιαδήποτε δραστηριότητα αναπτύσσεται στη χώρα. Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός. Όλα τα πρόσωπα είναι εκτεθειμένα στην επιτήρηση. Και δεν χρειάζεται καμία δικαστική άδεια γι' αυτό. Πρωτεύεται ένα δίκτυο μυστικών πληροφοριοδοτών καθώς το κράτος εγγυάται την ανωνυμία τους. Το τρίτο σημαντικό σημείο είναι η ανάμιξη των ενόπλων δυνάμεων σε καθήκοντα εσωτερικής ασφάλειας. Είναι μια επιδίωξη των ενόπλων δυνάμεων που επιθυμούν να επιστρέψουν στο καθεστώς που υπήρχε έως το 1983 και που επέτρεπε σ' αυτές να διατηρούν έναν αποφασιστικό ρόλο στα θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Οι ένοπλες δυνάμεις της Αργεντινής από την δεκαετία του '50, μετά την ανατροπή του Περόν, υπήρξαν από τις πιο αντιδραστικές της ηπείρου, ένα χαρακτηριστικό που διατηρούν μέχρι σήμερα. Είναι από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές της πολιτικής των ΗΠΑ στη Λατινική Αμερική. Είναι σημαντικό να ειπωθεί πως η κατάθεση αυτού του αντιπαραπολιτικού νόμου έρχεται μετά από απαίτηση που διατυπώθηκε από τον υπουργό Άμυνας των ΗΠΑ, τον γνωστό μας πια Ντόναλντ Ράμσφελντ, στη συνάντησή των υπουργών Άμυνας των χωρών του ημισφαιρίου που έγινε στο Σαντιάγο της Χιλής, τον περασμένο Νοέμβριο. Η άποψη των Βορειοαμερικανών είναι ότι πρέπει να σπάσουν τα όρια αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο επίπεδο εσωτερικής ασφάλειας και στρατιωτικών καθηκόντων. Είναι χαρακτηριστικό πως ο αντισυνταγματόρχης Τζόζεφ Μάιερς, επικεφαλής της στρατιωτικής αποστολής των ΗΠΑ στην Αργεντινή, ζήτησε από τον διακριτή της χωροφυλακής, στρατηγό Ενρίκε ντε λα Γκασπέρα, να συμμετάσχουν τμήματα της χωροφυλακής σε καινά γυμνάσια με δυνάμεις πεζοναυτών στο τριεθνές, δηλαδή τα καινά σύνορα Αργεντινής, Βραζιλίας, Παραγουάης. Ταυτόχρονα η κυβέρνηση προωθεί έ-

Το Indymedia λέει ΟΧΙ
στο Ίδρυμα Φορντ

Σφοδρή ήταν η κριτική του Indymedia Center Αργεντινής προς το Ίδρυμα Ford, το οποίο έκανε πρόταση να χρηματοδοτήσει το δίκτυο, αλλά και να μελετήσει τον ορίζοντο τροπικού αγώνα της προς όφελος άλλων οργανώσεων. Η στάση αυτή ακαλουθήθηκε και από άλλα κέντρα του δικτύου, μεταξύ των οποίων

και αυτό της Αθήνας, με αποτέλεσμα η πρόταση του ιδρύματος να απορριφθεί. Τα Indymedia Αργεντινής επισημαίνει μεταξύ άλλων πως το Ίδρυμα δημιουργήθηκε από τον Χένρυ Φορντ, «φλογερό ιδεολόγο του ναζισμού», διατηρεί στενές σχέσεις με τη CIA –όπως έχει καταγγείλει

κι ο James Petras– χρηματοδοτώντας εκατοντάδες προγράμμά της για τη μελέτη και κυρίως την παρέμβαση στα κοινωνικά κινήματα. Σκοπός του η διάσπαση και ο έλεγχος των κινήσεων και η απομόνωση των πιο ριζοपाσιακών τάσεων μέσα σε αυτά. Αλλά και η προώθηση μιας επιστημονικής μεθοδολογίας στον κοινωνικό ταξίμο που να υιοθετεί τις αξίες και τον προσανατολισμό των ΗΠΑ, δηλαδή μακριά από τη λογική της πάλης των τάξεων και υπέρ του νεοφιλελευθερισμού. Ενδεικτική της παιλτικής του ιδρύματος είναι και η χρηματοδότηση της «αικολογικής» οργάνωσης *Conservacion Internacional*, η οποία παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στον εκποτισμό ζαποτιστικών και γενικά ιθαγενικών κοινοτήτων από την περιοχή των Μόντες Αζούλες, στην πλούσια σε φυσικούς πόρους Σέλβα Ακακάντονα της Τσιάπας, στο Μεξικό.

ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ Μια πολιτική δίκη

Τον περασμένο Ιανουάριο ξεκίνησε η δίκη τριών ακτιβιστών (Τρίνο Μποράντες, Ροσία Σέσπεδες και Σέλιμο Γκουίντο) με την κατηγορία της παρακώλυσης συγκοινωνιών. Οι τρεις κατηγορούμενοι συμμετέχουν στο Μέτωπο Πολιτών της Δύσης (Frente Civico de Occidente) και, μαζί με χιλιάδες διαδηλωτές, διαμαρτύρονταν για την ανάληψη του τεχνικού ελέγχου των οχημάτων από μια πολυεθνική εταιρεία.

Η Κόστα Ρίκα έχει μια μακρόχρονη δημοκρατική παράδοση, που τη διακρίνει από τις άλλες χώρες της Κεντρικής Αμερικής με το παραγμένο πρόσφατο παρελθόν, αλλά και παρόν. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, οι κυβερνήσεις ακολουθούν μια νεοφιλελεύθερη πολιτική ιδιωτικοποιήσεων, που συναντά την αντίδραση του μαζικού κινήματος. Το 2000, είχε αποφασιστεί από το Κοινοβούλιο η ιδιωτικοποίηση του Κοσταρικανού Ινστιτούτου Ηλεκτρισμού, η οποία τελικά αποτράπηκε χάρη στις μαζικές κινητοποιήσεις και στους αποκλεισμούς δρόμων. Από τότε, η κυβέρνηση πέρασε έναν νόμο που τιμωρεί με φυλάκιση τους αποκλεισμούς δρόμων. Με αυτό τον νόμο δικάζονται οι τρεις ακτιβιστές.

Φαίνεται όμως ότι αυτή η ιστορία έχει και μια άλλη πτυχή, που σχετίζεται με τη διασφορά των κυβερνώντων.

Το Μέτωπο Πολιτών της Δύσης, στελέχη του οποίου είναι οι κατηγορούμενοι, έχει καταγγείλει στο Ανώτατο Δικαστήριο και στο υπουργείο Δημόσιας Υποθέσεων ότι διάφοροι επιχειρηματίες δωροδόκηση με χρηματικά ποσά τους υποψήφιους των δυο μεγαλύτερων κομμάτων κατά τις τελευταίες προεδρικές εκλογές, και συγκεκριμένα το σημερινό χριστιανοσοσιαλιστή πρόεδρο Άλμπερ Πατσέκο και τον σοσιαλδημοκράτη Ρολάντο Αράγια.

Ο χρηματισμός πολιτικών είναι βέβαια μια παράνομη πράξη και σαν τέτοια καταγγέλλθηκε έντονα από τα μέσα ενημέρωσης που αντιπολιτεύονται τον πρόεδρο Πατσέκο. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η κυβέρνηση επέλεξε σκόπιμα να στείλει στο δικαστήριο ειδικά αυτούς τους τρεις ακτιβιστές, ώστε αφενός να καταστείλει τις αντιστάσεις απέναντι στην πολιτική της των ιδιωτικοποιήσεων και αφετέρου να εκφοβίσει αυτούς που τολμούν να ανακατευτούν στις σκοτεινές υποθέσεις διαφθοράς και διαπλοκής μεταξύ οικονομικής και πολιτικής εξουσίας.

Πηγή: *LeS Nadies*. Συλλογικότητα από εργάτες και φοιτητές που συμμετέχει στη Λαϊκή Συνέλευση, η οποία απαρτίζεται από περισσότερες από 70 μαζικές οργανώσεις της Κόστα Ρίκα.

να πιλοτικό πρόγραμμα ανάκτησης της εξεγερμένης κοινωνικής βάσης στη συνοικία Φλορένσιο Βορέλα. Πράκειται για μια εργατοσυνοικία κοντά στο Μπουένος Άιρες. Με ταχύτατους ρυθμούς πληθυσμιακής ανάπτυξης και το 50% του ενεργού της δυναμικού στην ανεργία ή την υποασχόληση, η Φλορένσιο Βορέλα έγινε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα κοινωνικής αντίστασης. Η κυβέρνηση αποφάσισε να ενισχύσει σημαντικά την αστυνομική της παρουσία εδώ, αλλά ταυτόχρονα να προσφέρει και οικονομικούς πόρους που θα μπορούσαν να ανακουφίσουν ως ένα βαθμό τους κατοίκους της. Ένα σχέδιο σε πλήρη εξέλιξη, που η έκφρασή του θα καθορίσει και την παραπέρα επέκτασή του και σε άλλες περιοχές.

Στο τέλος του Απριλίου διεξάγονται γενικές εκλογές στην Αργεντινή. Η ανυποληψία του πολιτικού κατεστημένου, σηματοδοτείται από μια πρωτοφανή πολυδιάσπαση δυνάμεων (μόνο από τα δύο μεγάλα παραδοσιακά κόμματα, τους περονιστές και τους ριζοσπάστες υπάρχουν 5 διεκδικητές της προεδρίας). Είναι όμως βέβαιο πως όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα τους, η κυβέρνηση που θα προκύψει από αυτές, νομιμοποιημένη από την κλίση, έστω και τραυματισμένη από ένα μεγάλο ποσοστό αποχής, όπως αναμένεται, θα επιδιώκει να ανακτήσει τον έλεγχο πάνω στην κοινωνία και να επιβάλει τη λειτουργία των θεσμών. Και ασφαλώς θα έχει μεγαλύτερο κύρος και στήριξη από τις διαδοχικές ανυπόληπτες κυβερνήσεις που ακολούθησαν την εξέγερση του Δεκεμβρίου του 2001. Από τη μεριά της πολιτικής Αριστεράς και των νέων κοινωνικών κινημάτων δεν έγινε δυνατόν να υπάρξει μια ενιαία στάση. Ένα μέρος των δυνάμεων αυτών θα συμμετάσχει στις εκλογές, κατακερματισμένο όμως, γεγονός που μειώνει την πιθανότητα ενός αξιόλογου αποτελέσματος. Ένα άλλο κομμάτι, το πιο μαχητικό, αποφάσισε να αγνοήσει και να μπουκατάρει τις εκλογές, και να συνεχίσει την προσπάθειά του στο κτίσιμο «της κοινωνίας από το κάτω». Ίσως περισσότερο από κάθε άλλη φορά και περισσότερο από κάθε άλλη χώρα, εδώ η άρνηση συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, δεν έχει τον χαρακτήρα μιας διαμαρτυρίας. Κάνει την αντιπαράθεσή της με όλο τη συγκρότηση μιας άλλης κοινωνίας που θα προκύψει από οριζόντιες και συμμετοχικές διαδικασίες, και δείγματα της οποίας το κίνημα της Αργεντινής έχει προσφέρει άφθονα. Ανεξάρτητα όμως από τη στάση απέναντι στην εκλογική διαδικασία είναι βέβαιο πως το σύνολο αυτών των δυνάμεων θα χρειαστεί να δώσει κρίσιμες μάχες για να υπερασπίσει τις κατακτήσεις του, ακόμη και την υπόσταση σημαντικών οργανωμένων δυνάμεων του που θα απειληθούν από την ιδιαίτερα επιθετική πολιτική της νέας κυβέρνησης.

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ ΠΙΣΩ;

Η αντίσταση των λαών της Αμερικής στα φράγματα
και τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια της Παγκόσμιας Τράπεζας

Μέρος Β'

Την ίδια ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές και συγκεκριμένα στις 7,8 και 9 Φεβρουαρίου, δυνάμεις του Μεξικανικού Στρατού εισέβαλαν επιδεικτικά στην κοινότητα Nuevo Huixtlan, στο νότιο τμήμα της Σέλβα Λακαντόνα της Τσιάπας, για να τρομοκρατήσουν τους 700 συγκεντρωμένους που συμμετείχαν στη Δεύτερη Συνάντηση Εναντίον στο Νεοφιλελευθερισμό στην Τσιάπας. Οι συμμετέχοντες, στην πλειοψηφία τους ιθαγενείς αγρότες, είχαν συγκεντρωθεί για να καταγγείλουν τις επιπτώσεις από τη νεοφιλελεύθερη πολιτική στις περιοχές τους και ιδιαίτερα να εκφράσουν την ανησυχία τους για τα μεγαλεπήβολα σχέδια κατασκευής φραγμάτων και υδροηλεκτρικών σταθμών που αναμένεται να πλημμυρίσουν μεγάλες εκτάσεις και να εκποτίσουν πληθυσμούς. Παράλληλα με την στρατιωτική επίδειξη δύναμης, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Ηλεκτρισμού (CFE) δέκοντε την παροχή ρεύματος. Νωρίτερα οι στρατιώτες είχαν απειλήσει τους κατοίκους του χωριού, στην πλειοψηφία τους οπαδούς της κεντροαριστερής αντιπολίτευσης PRD, ότι αν γινόταν εκεί η συγκέντρωση εκεί θα άρχιζε κι ο πόλεμος. Ο δήμαρχος της Las Margaritas, παρότι προέρχεται από το ίδιο κόμμα (PRD - το οποίο όμως συμμετέχει στην τοπική κυβέρνηση της Τσιάπας) απειλεί με διακοπή των επχορηγήσεων αν οι κάτοικοι συμμετάσχουν στις κινητοποιήσεις ενάντια στο Σχέδιο Πουέμπλα Παναμά (PPP) και την κατασκευή των φραγμάτων.

ΜΕΞΙΚΟ

Ήδη η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί περίπου το 20% της συνολικής, ποσοστό που αναμένεται να αυξηθεί με την κατασκευή γιγαντιαίων φραγμάτων όπως τα El Cajon, Copainala και La Parota, προϋπολογισμού που αγγίζει τα 4 δις δολάρια. Μόνο το El Cajon στον ποταμό Σοντιάγο θα είναι το έκτο σε παραγωγή ενέργειας, το δεύτερο σε ύψος (186 μέτρα) και αναμένεται να πλημμυρίσει εκτάσεις των ομόσπονδων κρατιδίων Ναγιαρίτ και Χαλίσκο. Ο πρόεδρος της CFE, Αλφρέδο Ελιάς, υποστηρίζει πως το συγκεκριμένο φράγμα δεν θα έχει κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις και άρα αντιδράσεις. Μήπως εννοεί σαν κι αυτές των ιθαγενών Μαζτέκος στον ποταμό Panaloaran, που αντιστεκόμενοι στο φράγμα Miguel Aleman βρέθηκαν με καμένα τα σπίτια τους ώστε να εξαναγκαστούν να φύγουν;

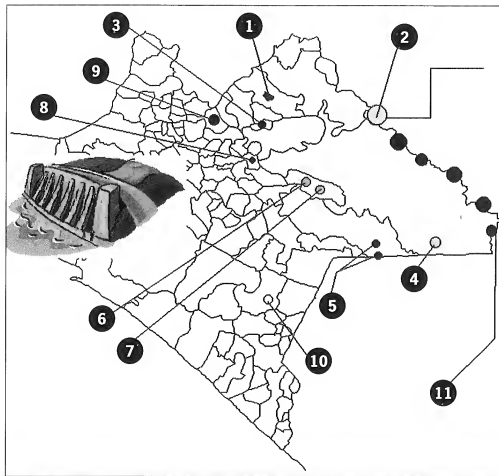
ΤΣΙΑΠΑΣ - ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ

Το επίκεντρο πάντως των σχεδίων της CFE είναι το ομόσπονδο κρατίδιο της Τσιάπας. Ήδη 4

φράγματα και 3 υποσταθμοί έχουν φτάσει να δίνουν 17.342 GWh, δηλαδή το 55% της υδροηλεκτρικής ενέργειας της χώρας και σχεδόν το 10% της συνολικής. Η κατασκευή των φραγμάτων αυτών στον ποταμό Mecxalara-Grijalva την περίοδο 1959-1987 προκάλεσε τη σφοδρή αντίδραση του αναπτυσσόμενου τότε αγροτικού κινήματος -που είδε τις πιο εύφορες κοινοτικές εκτάσεις να χάνονται χωρίς αποζημίωση- και τη σύγκρουση με τις δυνάμεις καταστολής. Ακολούθησε καταστολή, εκτοπισμοί, φυλοκίσεις και θάνατοι αγροτών. Τελικά κάποια από τα πλάνα για περαιτέρω εκμετάλλευση των υδάτινων ενεργειακών πόρων αναβλήθηκαν επ' αόριστον, όπως στην περίπτωση του φράγματος Itzantlan.

Σήμερα τα σχέδια αυτά ξαναπαίρνουν σάρκα και οστά μέσα από το PPP. Η εκβιομηχάνιση της περιοχής για την εκμετάλλευση του φτηνού εργατικού δυναμικού και των πρώτων υλών απαιτεί και την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών. Στις 28 Ιουνίου 2002 οι πρόεδροι Βισέντε Φοκ του Μεξικού και Αλφράνσο Πορτίγιο της Γουατεμάλας συμφώνησαν την προώθηση της εκμετάλλευσης του ποταμού Usumacinta που αποτελεί το φυσικό σύνορο μεταξύ των 2 χωρών, με την κατασκευή «5 μικρών φραγμάτων» που θα κοστίζουν 240 εκ. δολάρια, τα οποία θα παράσχει η Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης (ΔΤΑ). Ήδη από το 1971 είχαν προταθεί 20 τοποθεσίες για υδροηλεκτρικά εργοστάσια στη Σέλβα Λακαντόνα. Όμως η Γουατεμάλα, που βρίσκεται σε χαμηλότερο υψόμετρο θα έπρεπε να χάσει δυσανάλογες εκτάσεις και τελικά το σχέδιο εγκαταλείφθηκε. Επί χρόνια μελετητές στη Γουατεμάλα μιλούσαν για ενδεχόμενες πλημμυρισμένες εκτάσεις ακόμα και 12.000 τετρ. χλμ. (κάπου το ένα τρίτο της επαρχίας Πετέν), όπου βρίσκονται 800 αρχαιολογικοί χώροι των Μάγιας (μεταξύ άλλων οι Piedras Negras στη Γουατεμάλα σε υψόμετρο 150 μ. και Yaxchilan στην Τσιάπας σε υψόμετρο 170 μ. που σύμφωνα με μελέτες της CFE, του ...1967(!) δεν κινδυνεύουν), συνεταιριστικές εγκαταστάσεις 50.000 αγροτών, αλλά και σπάνια χλωρίδα και πανίδα. Κι όλα αυτά για να πάρει το Μεξικό το 85% της ηλεκτρικής ενέργειας.

Και να που τώρα, παρά τις προειδοποιήσεις του Πρώτου Μεσοαμερικανικού Φόρουμ για τη Ζωή, Περιφερειακό Μέτωπο Εναντίον στα Φράγματα (που διεξήχθη το Μάρτιο του 2002 στο Πετέν της Γουατεμάλας με συμ-

1. Φράγμα Salto de Agua, ποταμός Τουλχά, ύψος 150 μ., τεχνητή λίμνη 396 km², χωρητικότητα 24,5 δις m³, ισχύς 700 MW, παραγωγή 1,9 δις κιλοβατώρας/έτος.

2. Φράγμα Baca del Cerro, ύψος 135 μ., τεχνητή λίμνη 300 km², χωρητικότητα 19,5 δις m³, ισχύς 4.200 MW, παραγωγή 17,4 δις κιλοβατώρας/έτος.

3. Φράγμα Bajalzá, ποταμός Σαμιαυλά, ύψος 250 μ., ισχύς 690 MW, παραγωγή 2,5 δις κιλοβατώρας/έτος.

4. Φράγμα Quetzalli, ποταμός Λακαντάν, τεχνητή λίμνη 570 km², χωρητικότητα 32,3 δις m³, ισχύς 1.200 MW, παραγωγή 3,9 δις κιλοβατώρας/έτος.

5. Φράγμα Huixtán I, ποταμός Σάντα Ντομίλγκα, ύψος 175 μ., τεχνητή λίμνη 90 km², χωρητικότητα 6 δις m³, ισχύς 1.200 MW, παραγωγή 3,15 δις κιλοβατώρας/έτος.

Φράγμα Huixtán II, ποταμός Σάντα Ντομίλγκα, ύψος 225 μ., τεχνητή λίμνη 44 km², χωρητικότητα 1,4 δις m³, ισχύς 600 MW, παραγωγή 1,9 δις κιλοβατώρας/έτος.

6. Φράγμα Jatza, ποταμός Χατατέ, ύψος 235 μ., τεχνητή λίμνη 29 km², χωρητικότητα 2,7 δις m³, ισχύς 900 MW, παραγωγή 1,9 δις κιλοβατώρας/έτος.

7. Φράγμα Nance, ποταμός Τσακονεχά, ύψος 75 μ., τεχνητή λίμνη 4 km², χωρητικότητα 0,36 δις m³, ισχύς 480 MW, παραγωγή 1 δις κιλοβατώρας/έτος.

8. Φράγματα Cancuc.

9. Φράγμα Itzantun, τεχνητή λίμνη 110 km², ισχύς 660 MW, παραγωγή 2,2 δις κιλοβατώρας/έτος.

10. Φράγμα Caballo Blanco.

11. Φράγματα ποταμού Οουσουμασίνα, τεχνητή λίμνη 725 km².

μετοχή 300 εκπροσώπων κοινοτήτων της Τσιάπας, της Κεντρικής και Νοτίου Αμερικής και της Καραϊβικής), αλλά και παρά τις αντίθετες κυβερνητικές διαβεβαιώσεις, τα προγράμματα τίθενται σε εφαρμογή. Πρόκειται για συστήματα πολλαπλών φραγμάτων και τεχνητών λιμνών που θα επικοινωνούν μεταξύ τους. Μόνο αυτό του Usumacinta αναμένεται να πλημυρίσει περί τα 1000 τετρ. χλμ., ενώ τα Quetzalli, Huixtán 1 και 2, Jatza και Nance, άλλα 736 τετρ. χλμ., χωρίς να συνυπολογίζουμε κάποια που ανήκουν σε άλλα προγράμματα (Cancuc, Itzantun, Caballo Blanco), τα φράγματα των ιδίων ποταμών σε άλλα ομοιογενικά κράτη (Ταμπάσκο, Καμπίλσε) ή τις επεκτάσεις των ήδη υπάρχοντων. Κι όλα αυτά σε μια περιοχή όπου οι ιθαγενείς κοινότητες αλληλοσυγκρούονται για μια επιβίωση!

Τον Οκτώβριο, το «Μέτωπο του Πετέν ενάντια στα φράγματα» επισήμανε τις αντιφατικές δηλώσεις των κυβερνητικών παραγόντων και ζήτησε εξηγήσεις, δηλώνοντας την κατηγορηματική του αντίθεση στα φράγματα αλλά και στο PPP και την ALCA.

Κι αν στη Γουατεμάλα η αντίσταση είναι πολιτική, στην Τσιάπας το ένοπλο κίνημα των Ζαπατίστας δηλώνει αποφασισμένο να αντιμετωπίσει τόσο τους εκπομπιστές (π.χ. στα Montes Azules) όσο και την εφαρμογή του PPP. Και δεν θα μπορούσε να είναι αλλιώς. Το Huixtán 2 απειλεί να αφανίσει τον αυτόνομο δήμο Tierra y Libertad αλλά και πολλές κοινότητες προσκείμενες στο PRI. Κατά σύμπτωση, οι κάτοικοι της ίδιας περιοχής καταγγέλλουν ότι οι αερομεταφορές κατά της «Μεσοαμερικής Μύθου» (που, όπως λένε, εμφανίστηκε όπως τυχαίως μετά την εξέγερση του '94 στις ζαπατιστικές περιοχές) καταστρέφουν τις καλλιέργειές τους, αναγκάζοντας ολόένα και περισσότερους να μεταναστεύουν στις κοντινότερες πόλεις ή ακόμα και στις ΗΠΑ για να δουλέψουν στις μακιλαδόρας. Πάντως όσοι μένουν, αφήνουν κατά μέρος τις πολιτικές τους διαφορές για να σχηματίσουν μέτωπο εναντίον των φραγμάτων που περιλαμβάνει 40 κοινότητες από 5 δήμους. Την ίδια ώρα το Jatza απειλεί την περιοχή Las Tazas, λίκνο των Ζαπατίστας αλλά και των διάφορων ARIC. Ενώ το Nance βρίσκεται μόλις 2 χιλιόμετρα από το τέταρτο ζαπατιστικό Αγροασκαλιέντες (πολιτιστικό και διοικητικό κέντρο) της Μορέλια.

Η ειρωνεία είναι πως οι εκπομπισμοί στα Montes Azules γίνονται, υποτίθεται, για την προστασία της βιοποικιλότητας της Σελβα Λακαντόνα, όταν μεγάλο μέρος της προορίζεται για λίμνη! Κι αν κάποιοι διαβλέπουν σύγκρουση συμφερό-

ντων με τις φαρμακευτικές εταιρείες και τις εταιρείες μεταλλαγμένων που προσπαθούν να ιδιοποιηθούν τη βιοποικιλότητα, το σίγουρο είναι πως οι χαμένοι σε κάθε περίπτωση θα είναι οι ιθαγενείς που για τον ένα ή τον άλλο λόγο δεν θα γλιτώσουν τον βίαιο εκτοπισμό! Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι α δόμος του Οκασίνγκα στην Τσιάπας και η επαρχία Πετιέν της Γουατεμάλας είναι οι πιά στρατιωτικοποιημένες περιοχές της Κεντρικής Αμερικής, για να μπουρσάνουν να εξασφαλίσουν τις ξένες επενδυτικές διευθετήσεις όπως αυτή της ισπανικής Unión Fenosa, η θυγατρική της αποιάς DEORSA έχει τα μονοπώλια της ηλεκτρικής ενέργειας στη βόρεια Γουατεμάλα, και είναι διαβόητη για τις υψηλές ταρίφες και τις συνεχείς διακοπές ρεύματος.

Η σφαγή του Chichoy

Ας σημειωθεί πως η Γουατεμάλα έχει μια θλιβερή προϊστορία στο θέμα των φραγμάτων, αυτή του φράγματος Chichoy ή Salinas -παρapiτάματος του Usamacinta. Κατασκευασμένο στη δεκαετία των '80 κατά τη διάρκεια της χούντας, βάφτηκε με τα αίμα περισσότερων από 400 ιθαγενών Achí, εθνότητας των Mayas, ιδιαίτερα στην κοντινή Rio Negro, μια από αυτές που θα πλημυρίζον. Στην αρχή η στρατιωτική αστυνομία σκότωσε επτά χωρικούς. Μερικούς μήνες αργότερα δύο εκπρόσωποι της κοινότητας δέχθηκαν να συμμετάσχουν σε μια συνάντηση που είχε συγκαλέσει το Εθνικό Ινστιτούτο Ηλεκτρισμού (INDE). Έφωσαν για τη συνάντηση έχοντας μαζί τους τα μόνα έγγραφα που υπόσχεσαν επανεγκατάσταση σε άλλη περιοχή και αποζημίωση των κατοίκων που θα εκτοπιζόνταν. Τα ακρωτηριασμένα πτώματά τους βρέθηκαν μια εβδομάδα αργότερα, δεν συνέβη όμως το ίδιο και με τα έγγραφα. Τελικά οι στρατιωτικοί εισέβαλαν στο χωριό και αφού οδήγησαν όλα τα γυναικόπαιδα σε γειτονικό λόφο, βασάνισαν και εκτέλεσαν 70 γυναίκες και 107 παιδιά.

Η Παγκόσμια Τράπεζα (ΠΤ) και η ΔΤΑ έκλεισαν τα μάτια στη σφαγή και χορήγησαν δάνεια άνω των 300 εκ. δολαρίων, ενώ οικονομικές διευκολύνσεις παρέχον και η ιταλική κυβέρνηση. Το κοινοβόλιουμ που σχεδίασε και επέβλεψε την κατασκευή του φράγματος αποτελείτο από τις εταιρείες: Lahmeyer Internacional (Γερμανία), Motor Columbus (Ελβετία) και Internacional Engineering Company (ΗΠΑ). Την κατασκευή ανέλαβαν οι Gogetar (Ιταλία) και Swissboring (Ελβετία), ενώ η Hochtief (Γερμανία) έχει αναλάβει την επισκευή των τούνελ.

Παρότι η ΠΤ έστειλε συχνά αποστολές επίβλεψης, ουδέποτε αναφέρθηκε στη σφαγή, μέχρι που τα 1996 οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έφεραν το θέμα στα πρακτικά. Η ΠΤ παραδέχθηκε τη σφαγή, αλλά οι εσωτερικές της ανακρίσεις απαφάνθησαν ...πως δεν έφερε καμία ευθύνη! Επιπλέον υποστήριξε πως δέκα χρόνια μετά οι εκτοπισμένοι απακαταστάθηκαν, ανακτώντας τα βιοτικά τους επίπεδα. Η καμπάνια για αποζημίωση των θυμάτων της σφαγής και των εκτοπισμών συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ SIEPAC

Η κατασκευή των υδραυλικών σταθμών εντάσσεται στα πλαίσια του Συστήματος Ηλεκτρικής Διασύνδεσης για τις Χώρες της Κεντρικής Αμερικής (SIEPAC, βλ. χάρτη) και της ανάπτυξης μιας ανταγωνιστικής Περιφερειακής Αγοράς Ηλεκτρισμού. Η συμφωνία μεταξύ 6 χωρών έχει τεθεί ήδη σε ισχύ από το 1998, ενώ στο απώτερο μέλλον ενδέχεται να εκτείνεται από το Μεξικό έως την Κολομβία. Αλλά και σε αυτή την περίπτωση οι λαοί φαίνονται διατεθειμένοι να αντισταθούν.

ΟΝΔΟΥΡΑ

Το φράγμα El Tigre

Η πολυχρονη αντίσταση των ιθαγενών Lenca και γενικά των αγροτών της περιοχής, παρά την καταστολή, έχει μέχρι στιγμής εμποδίσει την κατασκευή του συγκεκριμένου φράγματος από τη βορειοαμερικανική AES, η οποία, ως σημειώθηκε, έχει παρέμβει στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ

Τα φράγματα των ποταμών Lempa και Torola

Στις 11 και 12 Ιουλίου 2002, εκπρόσωποι 63 κοινωπών και παρατηρητές από τη Σαυηδία και τις ΗΠΑ διακήρυξαν την καθολική αντίθεση τους στα σχέδια της σαλβαδοριανής κυβέρνησης, της ισπανικής και των εταιρειών που εκπροσωπεί, της ΠΤ και της ΔΤΑ για την κατασκευή των συγκεκριμένων φραγμάτων. Παράλληλα, αντιτάχθηκαν και συνολικά στο σχέδιο PPP και στα επιμέρους σχέδια εκμετάλλευσης και ιδιωτικοποίησης της βιοποικιλότητας, ενώ έστειλαν μηνύματα αλληλεγγύης στους κατοίκους άλλων περιοχών του Ελ Σαλβαδόρ, της Ονδούρας και της Τσιάπας που επίσης αντιστέκονται.

ΜΠΕΛΙΣΕ

Το φράγμα Chalillo

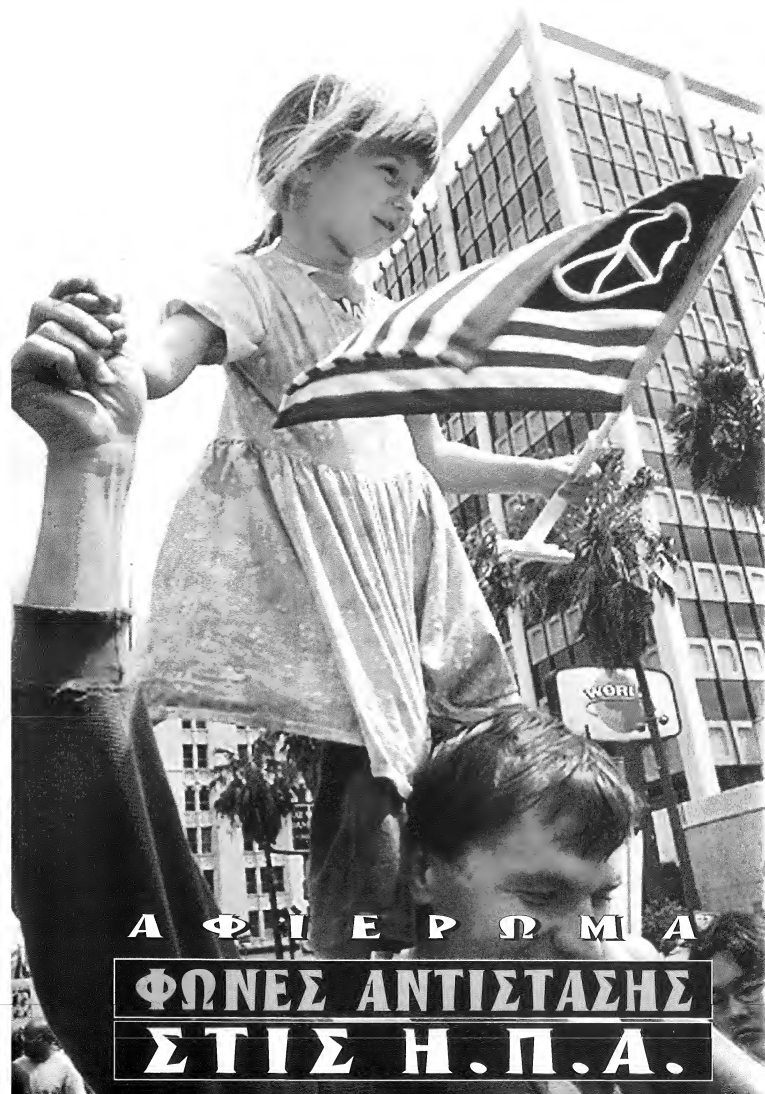
Προκαλεί αντιδράσεις ενώ απειλεί αρχαιολογικούς χώρους των Μάγια και παρθένα τροπικά δάση-καταφύγια ειδών υπό εξαφάνιση (ταπίρ, τζγκκουαρ, κρακάδειλα Μάρελες κ.ά.)

Αντιστάσεις στα φράγματα έχουν αναπτυχθεί και στον Παναμά (Bayana, Tabasara), Κόστα Ρίκα (Boruca) και Δομινικανή Δημοκρατία (Guaigui), ενώ στη Νικαράγουα η διαμάχη επικεντρώνεται στην ιδιωτικοποίηση της εταιρείας των φραγμάτων (Hidrogesa-GEOSA) υπό τις απειλές του ΔΝΤ, της ΠΤ και της ΔΤΑ.

Εμπέχεια Γ.Κ.

Πηγές:

- www.ciepac.org
- www.lrn.org
- chiapas.indymedia.org
- Agenda estadística del estado de Chiapas 2000
- Chiapas. Cronología 1999, CIACH.
- La Jornada
- Defensa o Bem. Comun Global, Vol. 2, No 1, Janeiro 2003
- Jan de Vos
- Sueños sembrados en la Selva Lacandona (1950-2000) εκδόσεις: Fondo de cultura económica

Α Φ Ί Ε Ρ Ω Μ Α

ΦΩΝΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

ΣΤΙΣ Η.Π.Α.

Υπήρξε μια εποχή για τις ΗΠΑ που έμεινε στην ιστορία, περιβλημένη από την αχλή του μύθου: είναι η δεκαετία του '60, με τις φοιτητικές εξεγέρσεις, με το κίνημα των μαύρων, με το κίνημα κατά του πολέμου στο Βιετνάμ.

Τότε οι ποιητές της Βόρειας Αμερικής μιλούσαν έτσι για τη χώρα τους:

*Είμαστε η Αμερική
Είμαστε αυτοί που τα φέρετρα γιομίζουν
Είμαστε μπακάληδες θανάτων.
Τους συσκευάζουμε σε καφόσια σαν κουνουπίδια*

Η μπόμπα ανοίγει σαν κουτί παπουτσιών.

Και το παιδί;

Το παιδί δεν χασμουριέται βέβαια.

Και η γυναίκα;

Η γυναίκα λούζει την καρδιά της.

Της την ξεκόλλησαν

Κι επειδή είναι καμένη

Και σαν μια πράξη τελευταία

την ξεπλένει στο ποτάμι.

Αυτό είναι το παζάρι του θανάτου.

Αμερική

πού είναι τα δικαιολογητικά σου;

(Ann Sexton, Οι Βομβιστές)

Η επίθεση της κυβέρνησης Μπους και των συμμάχων της -50 ή 48 ή 49 χώρες, έχουν υπερδευτεί στο μέτρημα, στην πραγματικότητα τίποτε άλλο από άθλιες κυβερνήσεις- κατά του Ιράκ, έδειξε για μία ακόμη φορά ότι στις ΗΠΑ αυτοί που αντιστέκονται είναι πολλοί. Ο Μπους, η αμερικανική διοίκηση και το Πεντάγωνο έχασαν τον πόλεμο την ημέρα που επικεφαλής αντιπολεμικών διαδηλώσεων στις ΗΠΑ τέθηκαν συγγενείς θυμάτων από την επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στους Δίδυμους Πύργους.

Με την κραυγή «Όχι στο Όνομά μας!» εκατοντάδες χιλιάδες Βορειοαμερικανοί πλημμύρισαν μεγάλες και μικρές πόλεις καταγγέλοντας την κυβέρνηση της χώρας τους και το νέο έγκλημα των ΗΠΑ κατά της ανθρωπότητας.

Αυτή η αντίσταση δεν είναι η μοναδική. Είχαν προηγηθεί η εξέγερση του Λος Άντζελες και το Σιάτλ που σφράγισε την εξέλιξη του κινήματος κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Όμως αυτά δεν είναι παρά τα μεγάλα γεγονότα που φτάνουν στις σελίδες των εφημερίδων μας, στις οθόνες των τηλεοράσεών μας. Στην πραγματικότητα, στις ΗΠΑ υπάρχουν εκατοντάδες μικρότερες εστίες αντίστασης και ο λόγος αυτού του αφιερώματος είναι ακριβώς αυτός. Να γνωρίσουμε αυτούς που λένε ΟΧΙ στην Αυτοκρατορία όντας μέσα από τα τείχη. Είναι περιττό να σημειώσουμε πόσο δύσκολο είναι το έργο του και πόσο κρίσιμη η σφυρηλάτηση σχέσεων πολιτικής αλληλεγγύης με τα βορειοαμερικάνικα κινήματα.

Γράμμα πολιτών των ΗΠΑ

ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το κείμενο, αποσπάσματα του οποίου δημοσιεύουμε στη συνέχεια, είναι ένα γράμμα που γράφτηκε στις 10 Απριλίου του 2002, σχεδόν ένα χρόνο πριν την εισβολή στο Ιράκ. Υπογράφεται από 200 Βορειοαμερικανούς διανοούμενους και καλλιτέχνες και απευθύνεται στους Ευρωπαίους πολίτες.

Εμείς, σαν πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών, έχουμε τη βαριά υποχρέωση να εναντιωθούμε σ' αυτή την τρελή κούρσα προς τον πόλεμο. Αλλά κι εσείς, σαν Ευρωπαίοι, έχετε μία ιδιαίτερη υποχρέωση. Πολλές από τις χώρες σας είναι στρατιωτικοί σύμμαχοι των ΗΠΑ μέσα στο ΝΑΤΟ. Οι χώρες σας θα βρεθούν αναπόφευκτα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εμπλεκόμενες στις στρατιωτικές περιπέτειες των ΗΠΑ. Και το δικό σας μέλλον παίζεται... Ένα κίνημα στην Ευρώπη, μία ξεκάθαρη και ειλικρινής κριτική στην πολιτική πολέμου της κυβέρνησης Μπους θα βοηθούσε ν' ακουστούν μέσα στη χώρα μας οι φωνές όσων αγωνιζόμαστε ενάντια στον πόλεμο.

Το «δικαίωμα στην αυτοάμυνα»

1. Δικαίωμα ποινικού;

Από τις 11 Σεπτεμβρίου, οι Ηνωμένες Πολιτείες αισθάνονται πως έχουν δεχθεί επίθεση. Αποτέλεσμα είναι η κυβέρνηση να διακηρύσσει το «δικαίωμα στην αυτοάμυνα», πράγμα που της επιτρέπει να κηρύξει πόλεμο με τους δικούς της κανόνες, άπασε το αποφασίσει, εναντίον οποιασδήποτε χώρας θεωρήσει εχθρό της, χωρίς αποδείξεις ενοχής και χωρίς νομικές διαδικασίες.

Προφανώς, αυτό το «δικαίωμα στην αυτοάμυνα» δεν υπήρξε ποτέ για χώρες όπως το Βιετνάμ, τα Λάος, η Καμπότζη, η Λιβύη, τα Σαουδάν ή η Γιουγκοσλαβία όταν βομβαρδιζόντουσαν από τις ΗΠΑ, και ούτε θα αναγνωριστεί στις χώρες που οι ΗΠΑ θα βομβαρδίσουν στα μέλλον. Είναι απλούστατα τα δικαιώματα που ισχυρού, ο νόμος της ζούγκλας. Η άσκηση αυτού του «δικαιώματος», που τα αρνούνται στους άλλους, δεν εξημερώνει τις «παγκόσμιες αξίες», αλλά υποσκάπτει την έννοια κάθε δικαίου που βασίζεται σε παγκόσμιες αρχές.

Ένα «δικαίωμα» που το απολαμβάνει μόνο μία εθνότητα – η πλέον ισχυρή – δεν είναι δικαίωμα αλλά προνόμιο που ασκείται εις βάρος των δικαιωμάτων των υπολοίπων.

2. Πώς «αμύνονται» οι Ηνωμένες Πολιτείες;

Οι Ηνωμένες Πολιτείες ξεκίνησαν έναν πόλεμο υποτίθεται αυτοάμυνας εναντίον του Αφγανιστάν. Αυτή δεν ήταν μία ενέργεια που

σχεδιάστηκε ειδικά σαν απάντηση στα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου. Αντίθετα, ήταν ό,τι ήδη οι ΗΠΑ έκαναν και είχαν σχεδιάσει να κάνουν, όπως περιγράφεται σε ντοκουμέντα του Πενταγώνου: να βομβαρδίσουν άλλες χώρες, να στείλουν στρατιωτικές δυνάμεις σε εχθρικά χώματα και να ανατρέψουν τις κυβερνήσεις τους. Οι Ηνωμένες Πολιτείες σχεδίαζον αναγκά έναν γενικευμένο πόλεμο, χωρίς να απακλείουν τη χρήση πυρηνικών όπλων, ενάντια στο Ιράκ, μία χώρα που ήδη βομβαρδίζεται εδώ και δέκα χρόνια με δηλωμένα στόχο την αντικατάσταση της κυβέρνησής της με ηγέτες επιλεγμένους από την Ουάσινγκτον.

3. Τι ακριβώς είναι «προς υπεράσπιση»;

Παραδοσιακά, «άμυνα» σημαίνει υπεράσπιση της εθνικής επικράτειας. Στις 11 Σεπτεμβρίου έγινε μία επίθεση εντός και εναντίον της επικράτειας των ΗΠΑ. Αυτή η επίθεση δεν ήταν μία συμβατική επίθεση εκ μέρους μιας σημαντικής δύναμης που σχεδίαζε να πάρει υπό την κατοχή της εδάφη μίας χώρας. Αντίθετα, ήταν ένα ανώνυμο χτύπημα ενάντια σε συγκεκριμένους θεσμούς. Το αποδεικνύει η συμβολική φύση των στόχων που επιλέχθηκαν. Το Παγκόσμιο

ΗΠΑ: Οι άνθρωποι, η οικονομία,

Η αμερικάνικη κοινωνία έχει επανειλημμένα χαρακτηριστεί ως το «χω-νευτήρι» μέσα στο οποίο αλληλεπι-δρούν και μεταλλάσσονται άνθρωποι διαφόρων εθνικοτήτων και πολιτισμικών καταβολών, με τελικό προϊόν την ταυτότητα του Βορειοαμερικανού πολίτη. Αυτή η διαδικασία όμως μπορεί ενίοτε να είναι επώδυνη, να προχωράει με οξυμένες κοινωνικές και φυλετικές αντιθέσεις και να έχει τις παρενέργειές της στον κοινωνικό ιστό.

Οι πρώτοι κάτοικοι στη Βόρεια Αμερική ήταν οι ινδιάνικοι πληθυσμοί. Κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, με τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα από την Ευρώπη και με την επέκταση των λευκών από τα ανατολικά παράλια προς τη δύση, οι Ινδιάνοι υποχρεώθηκαν σταδιακά να εγκαταλείψουν τις γαίες τους και να εγκατασταθούν σε λιγότερο εύφορες περιοχές, με μικρότερη έκταση, τις λεγόμενες «ρεζέρβες». Η όλη διαδικασία πραγματοποιήθηκε συχνά με την ένοπλη βία από τη μεριά του λευκού εισβολέα και με εκατόμβες θυμάτων από τους ιθαγενείς. Το γεγονός αυτό, μαζί με τις ασθένειες που προέρχονταν από την Ευρώπη, είχε ως αποτέλεσμα να εξαφανιστούν από το προσκήνιο ολόκληρες φυλές και να μειωθεί δραματικά ο ινδιάνικος πληθυσμός από 1,5 εκατομμύριο το 1492 σε 350.000 το 1920. Σήμερα, οι Ινδιάνοι αποτελούν μόλις το 0,8% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Στα πρώτα ρεύματα εποίκων του 17ου και του 18ου αιώνα κυριάρχησαν οι Άγγλοι, όμως από τότε συμμετείχαν και άλλες εθνότητες, όπως Ισπανοί, Πορτογάλοι, Γάλλοι, Ολλανδοί και Σουηδοί. Αυτό συνέβαλε στο να σχηματιστεί στο τέλος του 18ου αιώνα μια αμερικάνικη ταυτότητα διαφοροποιημένη από αυτήν των πρώτων Άγγλων εποίκων.

Από το 1840 ως το 1860 εκδηλώθηκε το πρώτο μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα από την Ιρλανδία, που τότε υπέφερε από λιμό λόγω καταστροφών στην αγροτική παραγωγή. Σήμερα, οι Βορειοαμερικανοί πολίτες ιρλανδικής καταγωγής είναι περίπου 39 εκατομμύρια.

Η βίαιη καταστολή της επανάστασης στη Γερμανία, την περίοδο 1848-1849, ήταν η αιτία για ένα άλλο ισχυρό μεταναστευτικό ρεύμα. Επίσης, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέ-

μου (1861-1865), η ομοσπονδιακή κυβέρνηση (οι Βόρειοι) προσέληνε μισθοφόρους κυρίως από τα γερμανικά κρατίδια, οι οποίοι αποτέλεσαν περίπου το 1/5 του ομοσπονδιακού στρατού. Σήμερα το 22% των Βορειοαμερικανών είναι γερμανικής καταγωγής.

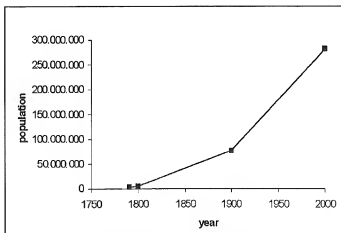
Κατά το 1880, εκδηλώθηκε μαζική μετανάστευση Εβραίων από την Ανατολική Ευρώπη, εξαιτίας των pogroms που γίνονταν εκείνη την εποχή σε βάρος τους, και διάρκεσε για 45 χρόνια. Σήμερα οι Αμερικανοεβραίοι ξεπερνούν τα 5 εκατομμύρια.

Εκτός από τις παραπάνω εθνότητες, υπάρχουν και οι απρόθυμοι «μετανάστες» αφρικανικής καταγωγής. 500.000 Αφρικανοί μεταφέρθηκαν βίαια ως σκλάβοι από δουλεμπόρους, από το 1619 ως το 1808. Το 1865 καταργήθηκε η δουλεία και πολλοί Αφροαμερικανοί μετακινήθηκαν από τις φυτείες του Νότου, όπου μέχρι τότε δούλευαν σαν σκλάβοι, στα αστικά κέντρα του Βορρά, προς αναζήτηση καλύτερης τύχης. Τα επόμενα εκατό χρόνια, οι Αφροαμερικανοί έζησαν περιθωριοποιημένοι και χωρίς ευκαιρίες κοινωνικής και επαγγελματικής ανέλιξης. Μετά το 1960, με την προώθηση νομοθετικών ρυθμίσεων για την αποτροπή φυλετικών διακρίσεων, η κοινωνική τους θέση αναβελτίστηκε. Ωστόσο, ακόμα και σήμερα, το μέσο εισόδημα των μαύρων είναι χαμηλότερο από αυτό των λευκών και η ανεργία στον μαύρο πληθυσμό είναι μεγαλύτερη από όσο στον λευκό πληθυσμό. Οι Αφροαμερικανοί αποτελούν σήμερα το 12,7% του συνολικού πληθυσμού.

Μετά το 1950, έχει αυξηθεί εντυπωσιακά ο ισπανόφωνος πληθυσμός (σήμερα είναι το 13% του πληθυσμού), το 50% των οποίων είναι μεξικανικής καταγωγής και οι υπόλοιποι από διάφορες χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Οι ΗΠΑ εξακολουθούν να δέχονται μετανάστες, θέτοντας ένα όριο στην ετήσια εισροή τους. Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί εντυπωσιακά ο πληθυσμός των μεταναστών από την Ασία, που τώρα έχουν φτάσει τα 10 εκατομμύρια και διακρίνονται ως επαγγελματίες και επιστήμονες.

Υπάρχουν επίσης και οι παράνομοι μετανάστες, που εκτιμάται ότι

Σχ. 1. Πληθυσμιακή εξέλιξη στις ΗΠΑ.

Ο χώρος της εργασίας

Σχ. 2. Η χρονική εξέλιξη του ποσοστού των οργανωμένων σε συνδικάτα επί του συνόλου των εργαζόμενων.

ανέρχονται στα 5 εκατομμύρια και αυξάνονται συνεχώς. Η πληθυσμιακή αυτή μονάδα βρίσκεται στο στόχαστρο των δικωτικών αρχών καθώς και μιας μεγάλης μερίδας της κοινής γνώμης, γιατί θεωρείται ότι προξενούν ανεργία και επιβαρύνουν με φόρους το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Αν και βρετανική αποικία μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα, η Βόρεια Αμερική δεν ήταν ιδιαίτερα προσοδοφόρα για τη μητρόπολη. Η Βρετανία έχασε σύντομα το ενδιαφέρον της για τη Βόρεια Αμερική και οι άποικοι αφέθηκαν να ορίσουν μόνοι τους τη ζωή τους και την οικονομική τους δραστηριότητα.

Από το 1775 ως το 1783, έλαβε χώρα η Αμερικανική Επανάσταση που διεκδικούσε το δικαίωμα «στη ζωή, στην ελευθερία και στην ιδιοκτησία» και κατέληξε στην ανεξαρτησία και στην ίδρυση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Είναι σαφές ότι τα μεσοστράματα των «επαναστατημένων» εμπόρων, βιοτεχνών και ιδιοκτητών γης, που ηγεμόνευσαν την όλη κινητοποίηση, δεν συγκινούνταν και τόσο από τα αιτήματα της ισότητας και της αδελφοσύνης που σημάδεψαν τη Γαλλική Επανάσταση και το μετέπειτα σοσιαλιστικό κίνημα στην Ευρώπη. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι στο Σύνταγμα της Ανεξαρτησίας μνημονεύεται ρητά η σημασία της «πνευματικής ιδιοκτησίας», που στη συνέχεια επηρέασε την οικονομική δραστηριότητα και τα ήθη σε όλο τον κόσμο.

Μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα, η οικονομία ήταν κατά βάση αγροτική, με έμφαση στην καλλιέργεια του βαμβακιού στις φυτείες του Νότου, αξιοποιώντας τη φτηνή εργατική δύναμη των μαύρων σκλάβων. Αργότερα, με την πρώτη βιομηχανική επανάσταση, αναπτύχθηκαν η υφαντουργία και η παραγωγή μηχανολογικού εξοπλισμού, με επίκεντρο τις βορειοανατολικές πολιτείες. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν οι ατμοπλοϊκές συγκοινωνίες και το σιδηροδρομικό δίκτυο, με κρατική στήριξη.

Μετά τον εμφύλιο πόλεμο (1861-1865) και την κατάργηση της δουλείας, η καλλιέργεια βαμβακιού έπαψε σε μεγάλο βαθμό να ελ-

ναν κερδοφόρα και η πλάστιγγα έγειρε αποφασιστικά προς την κατεύθυνση της εκβιομηχάνισης.

Τα χρόνια που ακολούθησαν, σηματοδεύθηκαν από την ταχύρρυθμη οικονομική ανάπτυξη, τη συρροή μεταναστών που εγκαθίσταντο στα αστικά κέντρα των ανατολικών πολιτειών και συγκροτούσαν τη διογκούμενη βιομηχανική εργατική τάξη, τις ευεργεσίες που άλλαξαν όρδην την καθημερινή ζωή, καθώς και από την εμφάνιση των μεγιστάνων του πλούτου, που δραστηριοποιούνταν κυρίως στην εκμετάλλευση του πετρελαίου, στην αυτοκινητοβιομηχανία, στη χαλυβουργία και στις τράπεζες. Οι πολυεκατομμυριοστές αποτεύσαν τα πρότυπα που διαμόρφωσαν το «αμερικανικό όνειρο» μιας κοινωνίας, που, όπως και η ελληνική, χαρακτηρίζεται από τη ρευστή ταξική διαστρωμάτωση και τις ευκαιρίες γρήγορου πλουτισμού για τους τυχερούς και τους αδιάτακτους.

Η οικονομική κρίση του 1929 με 1940, έφερε στο προσκήνιο το κράτος πρόνοιας, με την καθιέρωση του ελάχιστου μισθού και την κοινωνική ασφάλιση, και δυνάμωσε τον εργατικό συνδικαλισμό. Παράλληλα, το κράτος άρχισε να ασκεί έλεγχο στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και εγυθθηκε τις τραπεζικές καταθέσεις. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όπως και στον Ψυχρό Πόλεμο, δόθηκε έμφαση στα εξοπλιστικά προγράμματα με πόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στα μεταπολεμικά χρόνια, ισχυροποιήθηκαν οι μεγάλες επιχειρήσεις και εμφανίστηκαν τα κονοδότησμοι, με επιχειρηματικές μονάδες σε διαφοροποιημένους τομείς. Αυξήθηκε ο αριθμός των απασχολούμενων στον τομέα των υπηρεσιών και μειώθηκε δραματικά ο αριθμός των αγροτών, καθώς οι μικροί καλλιεργητές δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις.

Κατά τη δεκαετία 1960-1970, αυξήθηκαν οι δαπάνες για την παιδεία και την κοινωνική πρόνοια, αλλά και οι πολεμικές δαπάνες λόγω της εμπλοκής στο Βιετνάμ. Οι αυξημένες δαπάνες όμως δημιούργησαν δημοοικονομικά ελλείμματα και πληθωρισμό, που άρχισε να γίνεται αισθητός προς το τέλος της δεκαετίας. Παράλληλα, εμφανίστηκαν στη διεθνή οικονομία άλλες ανταγωνιστικές δυνάμεις όπως η Ευρώπη και η Ιαπωνία, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί εμπορικό έλλειμμα. Η πετρελαϊκή κρίση του 1973 επιδείνωσε την κατάσταση και όλη η δεκαετία του '70 χαρακτηρίστηκε από τον πληθωρισμό, τη στασιμότητα στις επενδύσεις και την αύξηση της ανεργίας.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, η

κυβέρνηση Ρήγκαν ακολούθησε μια πολιτική περιορισμού της ρευστότητας μέσω των υψηλών επιτοκίων, με σκοπό να καταπολεμηθεί ο πληθωρισμός. Το χρήμα έγινε ακριβό, με αποτέλεσμα να μειωθεί η κατανάλωση, να χρεοκοπήσουν επιχειρήσεις, να πληγούν οικονομικά οι αγρότες και να αυξηθεί η ανεργία. Επίσης, μειώθηκαν οι κοινωνικές δαπάνες. Τελικά, μειώθηκε ο πληθωρισμός και το εργατικό κόστος, οπότε μετά το 1983 τυνάθηκε η επενδυτική δραστηριότητα που, σε συνδυασμό με την προώθηση της μερικής απασχόλησης, συνέβαλε στη μείωση της ανεργίας. Ωστόσο, συνέχισαν να διογκώνονται τα εμπορικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος.

Στη δεκαετία του '90, αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα οι νέες τεχνολογίες, μέσω των οποίων δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας, κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, και κρατήθηκε αρκετά χαμηλά η ανεργία. Από το τέλος της δεκαετίας όμως, η διεθνής χρηματιστηριακή κρίση έπληξε και την αμερικανική οικονομία. Υποχώρησαν σημαντικά οι χρηματιστηριακοί δείκτες, κυρίως αυτοί των νέων τεχνολογιών, και βγήκαν στην επιφάνεια οικονομικά σκάνδαλα που οδήγησαν στη χρεοκοπία μεγάλων επιχειρήσεων. Φαίνεται να έχει κλείσει ο κύκλος της οικονομικής ανάκαμψης που χαρακτήρισε την προηγούμενη δεκαετία και διαγράφεται η προοπτική μιας ύφεσης με συνέπειες που δεν είναι εύκολο να αποτιμηθούν. Κάτω από τέτοιες συνθήκες, μέσα στο ηγεμονικό μπλοκ εξουσίας, έχει κερδίσει έδαφος η αντίληψη ότι «έναν πόλεμο μάς σώζει».

Ενώ το εργατικό κίνημα σε πολλές χώρες της Ευρώπης πέρασε από φάσεις έντονης ταξικής συνειδησης και υψηλού επιπέδου πολιτικοποίησης, αμφισβητώντας ευθέως τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, η κυρίαρχη λογική στο βορειοαμερικανικό εργατικό κίνημα ήταν πάντα η βελτίωση της θέσης των εργαζομένων στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι στις ΗΠΑ δεν υπήρξε ποτέ ένα ισχυρό σοσιαλιστικό ή κομμουνιστικό κόμμα, όπως στη Γαλλία για παράδειγμα. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν υπήρξαν εργατικοί αγώνες μέσα στη μητρόπολη του καπιταλισμού, με σημαντικές κατακτήσεις σε ορισμένες ιστορικές περιόδους.

Ισχυρό εργατικό κίνημα στα εργοστάσια πρωτοεμφανίστηκε γύρω στο 1880. Τότε ιδρύθηκε η Αμερικανική Εργατική Ομοσπονδία (American Federation of Labor, AFL). Κεντρικό αίτημα του κινήματος ήταν τότε οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας, που συναντούσε η λυσσαλέα αντίδραση των εργοδοτών, οι οποίοι προτιμούσαν την ατομική διαπραγμάτευση για μισθολογικά θέματα. Οι εργατικές κινητοποιήσεις συναντούσαν συχνά την αιματηρή καταστολή από την πλευρά της κυβέρνησης, με πολλούς νεκρούς εργάτες.

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης της δεκαετίας του '30, τα εργατικά συνδικάτα δυνάμωσαν και η κυβέρνηση Ρούσβελτ αναγνώρισε δικαιώματα στην κοινωνική ασφάλιση, στο συνδικαλισμό, στη συλλογική διαπραγμάτευση.

Στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, με το νόμο Ταφτ-Χάρτλεϊν, περιορίστηκε η ισχύς των εργατικών συνδικάτων, όμως οι εργατική τάξη απολάμβανε ικανοποιητικά ημερομίσθια και κοινωνική ασφάλιση, με υψηλό επίπεδο απασχόλησης.

Στις δεκαετίες του 1960 και του 1970, εμφανίστηκαν δυναμικά οι φυλετικές μειονότητες και οι γυναίκες, που

διεκδικούσαν μισθολογικές αυξήσεις και άλλα εργασιακά δικαιώματα, έχοντας την υποστήριξη των συνδικάτων. Την εποχή του πληθωρισμού (δεκαετία του '70) κινητοποιήθηκαν και οι δημόσιοι υπάλληλοι (εκπαιδευτικοί, αστυνομικοί και άλλες κατηγορίες) για την προστασία του εισοδήματός τους από τις πληθωριστικές πιέσεις.

Η δεκαετία του '80, ξεκίνησε με την απόλυση των ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας, γιατί η οπεργία τους κηρύχθηκε παρόνομη. Στα χρόνια που ακολούθησαν, έκλεισαν επιχειρήσεις, αυξήθηκε η ανεργία και η υποαπασχόληση, μειώθηκαν οι δαπάνες για κοινωνική ασφάλιση και αυξήθηκε η ανασφάλεια στον εργασιακό χώρο. Δύσκολοι καιροί για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, η μαζικότητα των οποίων συρρικνώθηκε δραματικά. Το 1945, πάνω από το 1/3 των εργαζομένων ήταν μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων. Το 1998, το ποσοστό έπεσε στο 13,9%. Ο βασικός μισθός μειώθηκε σε πραγματικές τιμές. Από το 1970 ως το 1999, αυξήθηκε ονομαστικά κατά 255%, όμως στην ίδια χρονική περίοδο ο τιμάρθμος είχε ανεβεί κατά 334%. Είναι γεγονός ότι με την τεχνολογική εξέλιξη δημιουργήθηκαν καλοπληρωμένες θέσεις στον τομέα των υπηρεσιών, για εξειδικευμένους όμως εργαζομένους που συχνά δεν έχουν πλέον τη συνειδηση του εργάτη που διεκδικεί συλλογικά τα δικαιώματά του και διαπραγματεύεται ατομικά με τον εργοδότη τους όρους με τους οποίους θα εργαστεί. Αυτή η απώλεια της συνειδησης της συλλογικότητας είναι μια κακή παρακαταθήκη για τον 21ο αιώνα. Ο χρόνος θα δείξει αν το εργατικό κίνημα ξεπεράσει την κρίση του και επανεμφανιστεί δυναμικά στο προσκήνιο. Το γεγονός ότι η εργατική ομοσπονδία AFL-CIO, που είναι η μεγαλύτερη συνδικαλιστική οργάνωση στη χώρα, πήρε πρόσφατα σαφή θέση κατά του πολέμου στο Ιράκ (αξίζει να αναφερθεί ότι η ίδια συνηθισμένη δεν είχε ποτέ καταγγείλει τον πόλεμο στο Βιετνάμ), είναι ίσως μια ενθαρρυντική ένδειξη για το ότι κάτι αλλάζει στις συνειδησεις των εργαζομένων και στους συνδικαλιστικούς τους φορείς.

Γ.Σ.

Πηγές

www.usembassy.de/usa/society-demographics.htm

www.usembassy.de/usa/etexts/factover/ch1.1.htm

www.usembassy.de/usa/etexts/oecon/chap3,chaρ9.htm

www.pbs.org/how/politics/middleclass.html

ΑντιΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

made in the USA

Αν ανοιχτήσει κανείς την πηγή των σύγχρονων εξελίξεων στον τομέα της επικοινωνίας και των ΜΜΕ θα τη βρει σίγουρα στις Η.Π.Α. Η μαζική διάδοση του ραδιοφώνου πραγματοποιήθηκε πρώτα εκεί στην εποχή του μεσοπολέμου, οι πρώτες τηλεοπτικές συσκευές διαδόθηκαν τα μεσοαστικά σαλόνια της χώρας στα τέλη της δεκαετίας του '40. Η δορυφορική και (ιδιαιτέρως) η καλωδιακή τηλεόραση αναπτύχθηκαν ραγδαία τη δεκαετία του '80, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του '90, εποχή που στην Ελλάδα λίγος ήξεραν τι σημαίνει PC, οι αμερικάνοι/ίδες είχαν ήδη αρχίσει να «σερφάρουν» στο Internet.

Η σημασία των καινοτομιών αυτών, βέβαια, δεν έγκειται στο τεχνικό τους κομμάτι όσο στους κοινωνικούς μετασχηματισμούς που δρομολογούν. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι η «μαζική επικοινωνία» – σαν σύγχρονη κοινωνική σχέση – δοκιμάζεται, εξελίσσεται και αναδομείται με αφετηρία τις Η.Π.Α. Μαζική διαφήμιση, σύγχρονες μέθοδοι τηλεοπτικής κατασκευής της πραγματικότητας, υπερπληροφόρηση, τηλεοπτική αποβλάκωση και reality shows, telemarketing και πακεταρισμένο χιούμορ, οι «ειδήσεις» του Hollywood και της μουσικής βιομηχανίας: μοτίβα κοινωνικού ελέγχου που αφού φόρεσαν τη στάμπα «made in the U.S.A.» κατέκλυσαν και τον υπόλοιπο πλανήτη.

Σήμερα, η βορειοαμερικάνικη κοινωνία φαίνεται να προσεγγίζει, όσο σε καμία άλλη περίπτωση, τη ντεμπορική θεώρηση μιας «Κοινωνίας του Θανάτωσης». Μια γιγαντιαία βιομηχανία «επικοινωνίας και διασκέδασης» κατασκευάζει καθημερινά μια αυτόνομη εικονική πραγματικότητα, ενοποιώντας όλες τις παραδοσιακές και καινοτομικές μεθόδους: εφημερίδες και περιοδικά, ρα-

διοφωνικά προγράμματα και μουσική διασκέδαση, τηλεοπτικές – καλωδιακές – δορυφορικές εκπομπές και κινηματογραφικές ταινίες, θεματικά πάρκα διασκέδασης και διαφημιστικό χώρο στις πόλεις. Πέρα από το να «ταΐζει» τους υπόλοιπους τομείς της καπιταλιστικής οικονομίας, η βιομηχανία αυτή είναι μία από τις πιο επικερδείς και βασικές του συστήματος. Οι 6 μεγαλύτερες εταιρείες αμιγώς «επικοινωνίας και διασκέδασης» που δραστηριοποιούνται στη χώρα (AOL/Time Warner, News Corp., Liberty Media Corp., Viacom Inc., Vivendi Universal και Walt Disney Co.) είχαν το 2001 συνολικά έσοδα 172 δις δολάρια! Μαζί με μια χούφτα πολυεθνικές που δραστηριοποιούνται μερικώς στον τομέα (SONY, AT&T, General Electric κ.ά.) ελέγχουν το σύνολο σχεδόν των τηλεοπτικών δικτύων εθνικής εμβέλειας, της κινηματογραφικής και μουσικής παραγωγής και διανομής, των μεγάλων περιοδικών, εφημερίδων και ραδιοφωνικών σταθμών της χώρας και της πρόσβασης στο Internet.

Αυτή, όμως, είναι η μία όψη του νομίσματος. Γιατί εκεί που γεννιούνται οι καινούργιες μέθοδοι κοινωνικού ελέγχου και χειραγώγησης, εκεί έρχονται πρώτα και οι νέες μορφές αντίστασης...

Internet:

Ένα νέο πεδίο ελευθερίας

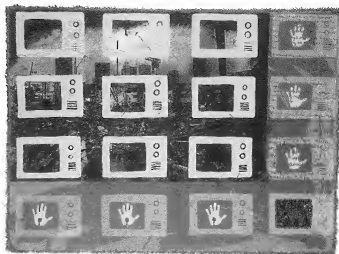
Ηταν τον Απρίλη του 1993, όταν μια ομάδα φοιτητών του Πανεπιστημίου του Σαν Ντιέγκο της Καλιφόρνια έστησαν μία από τις πρώτες ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο. Σπουδάζονταν σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα που φημίζεται για την αριστερή του παράδοση (εκεί δίδασκε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '70, μεταξύ άλλων, ο Χέρμπερτ Μαρκούζε), δεν δυσκολεύτηκαν να πάρουν την άδεια από τις αρχές του πανεπιστημίου για να χρησιμοποιήσουν την ταχύτητα (για την εποχή) σύνδεση στο Internet και να στήσουν τον δικό τους αυτόνομο server, «ζητιανεύοντας» υλικό από τοπικά καταστήματα υπολογιστών. Και το όνομα της ιστοσελίδας: *Bum!*

Σκοπός της κολλεκτίβας που ξεκίνησε το εγχείρημα ήταν «να παρέχει πρόσβαση σε λογαριασμένες ειδήσεις και πολιτικές απόψεις... *To Bum!* είναι ένα εργαστήριο για την εξερεύνηση κοινωνικών και πολιτικών μορφών οργάνωσης, δημοσιεύσεων από όλο τον κόσμο, νέων μορφών δημοσιογραφίας...». Δίνοντας τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο να χρησιμοποιήσει τον οικονομικό της χώρα για τη δημοσιοποίηση απόψεων, ειδήσεων και ψηφιοποιημένου έντυπου υλικού (από ιστορικά πολιτικά κείμενα μέχρι φωτογραφίες και αφίσες από τον Ισπανικό Εμφύλιο και τον Γαλλικό Μάη), η ιστοσελίδα έγινε πολύ σύντομα πόλος έλξης για κάθε λογής ακτιβιστές και κινηματίες από ολόκληρο τον κόσμο. Μέσα από το *Bum!* διαδόθηκαν τα πρώτα ηλεκτρονικά μηνύματα των Ζαπατίστας και έγιναν γνωστές οι απόψεις κινημάτων όπως το MST της Βραζιλίας, ενώ η ηλεκτρονική λίστα COL-Info που φιλοξενούνταν εκεί αποτέλεσε

για αρκετά χρόνια τη μοναδική εναλλακτική τη-
γή ενημέρωσης για τα γεγονότα στην Καλαμβία.
Χιλιάδες άνθρωποι ανακάλυπταν σταδιακά έναν
νέο, χωρίς γεωγραφικά σύνορα και φυσικούς
περιορισμούς, χώρο ριζοσπαστικής πολιτικής ε-
πικοινωνίας και αλληλοπληροφόρησης.

Κοθώς το internet περνούσε από τα πανεπιστη-
μικά εργαστήρια στα σπίτια της Βόρειας Αμε-
ρικής, το πορόδειγμα του *Burn!* δεν άργησε να
βρει μιμητές. Το 1995 η διείσδυση του διαδικτύ-
ου στις Η.Π.Α. είχε φθάσει ήδη τα 7% με ρα-
γδαία αυξητικές τάσεις (κυρίως στη νεολαία),
και η πρόσβαση σε αυτό κόστιζε σχετικά λίγα
χρήματα. Νέοι ακτιβιστές με γνώσεις ηλεκτρονι-
κών υπολογιστών συναντιούνται στον κυβερνο-
χώρο και ετοιμάζουν νέα εγχειρίσματα. Στα τέλη
του έτους, ακτιβιστές στο Ταρόντο του Καναδά
στήνουν τον ριζοσπαστικό ηλεκτρονικό χώρο
Tao Communications ο οποίος γεμίζει από ιστο-
σέλιδες μικρών ή μεγαλύτερων συλλογικοτήτων
κάθε είδους (ακτιβιστικές, αναρχικές, οικολογι-
κές, κολιτεχνικές), λίστες κινηματικής επικοι-
νωσίας και εγχειρίσματα αρχιζήσης ανταλλαγής
πληροφορίας. Εκεί γεννιέται και το δίδισμα
στους αναρχικούς κύκλους *a-infos*, τα οποία μέ-
χρι σήμερα παρέχει πλούσια αντιπληροφόρηση
από όλο τον πλανήτη. Τον ίδιο χρόνο ξεκινάει
στις Η.Π.Α. το *infoshop.org*, ένας παράμιας
κόμβος αντιεξουσιαστικής ενημέρωσης και ε-
πικοινωνίας, που σήμερα απαιτείται επίσης πόλα α-
ναφορές του απανταχού αντίστοιχου χώρου. Η
προσδευτική ακαδημαϊκή κοινότητα της χώρας,
με επικεφαλής τους Νάμο Τσόμκι και Μάικλ
Άλμπερτ, θα στήσει τον δικό της κόμβο στα δια-
δίκτυο, το περίφημο *πια ZNET*.

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90, τα ι-
ντερνετικά εγχειρίσματα αντιπληροφόρησης
γνωρίζουν ραγδαία ανάπτυξη και αρχίζουν να
μεταφέρονται και στην Ευρώπη, με την ίδια
μορφή του κόμβου-κοινότητας (*nadir.org* στη
Γερμανία, *sindominio.net* στην Ισπανία, *ecm.org*
στην Ιταλία κ.ά.). Παράλληλα, ανθίζει και ένα
νέο κύμα νεοκρίτων ριζοσπαστικού ακτιβισμού,
το οποίο θα γράψει ιστορία στα τέλη του 1999
στο Σιάτλ, όταν εκρήγνυται το λεγόμενο «κίνημα
κατά της παγκοσμιοποίησης». Ανομοιολόγητα
τα δύο αυτά ρεύματα συνδέονται διαλεκτικά με-
ταξύ τους: για πολλούς πρόκειται για μια ολό-
κληρη κινηματική γενιά η οποία βρέθηκε, έμαθε
και χειροφετήθηκε στον ελεύθερο χώρο του δια-
δικτύου, ανασυνίσταται από τον κατακερματισμό
και τον αόριστο έλεγχο του φυσικού καινωτικού
χώρου και την κατευθυνόμενη ενημέρωσή. Αν
και η διατύπωση ίσως είναι υπερβολική, δεν
μπορεί να αγνοηθεί το ότι οι έννοιες της
«δίκτυου», της άμεσης συμμετοχής, της
πολυφωνίας και της διαφορετικότη-
τας, που χαρακτηρίζουν τα νέα αυτά
κίνημα, είναι βασικά στοιχεία της ι-
ντερνετικής καλλιέργειας – ιδιαίτερα

της εποχής εκείνης. Και αν λέμε ότι έμπνευση του anti-global κινή-
ματος ήταν οι Ζαπατίστες, ως αναρωτησμού πώς ήρθαν σε επαφή
με τις λέξεις τους τα παιδιά του Σιάτλ...

Κοθώς το internet ωριμάζει τεχνικά και μετοτρέπεται όλο και πε-
ρισσότερα σε καθολικό μέσο επικοινωνίας (στη Βόρεια Αμερική
τουλάχιστον), άλλες παραδοσιακές μορφές αντιπληροφόρησης
βρίσκουν σε αυτό το ιδανικό μέσο διάδοσης και ένα – δυνητικά – α-
πειράριθμο ακροατήριο. Πολιτικά περιοδικά, ακτιβιστικά εγχειρίδια
και underground φανζίνς μεταφέρονται σε όλο τον κόσμο σε μερι-
κά λεπτά και παίρνουν σάρκα με τα πότημα ενός κομπίου: print.
Τα κοινοτικά/ανεξάρτητα ραδιοφωνικά προγράμματα (τα οποία πα-
ραδοσιακά λειτουργούν στις Η.Π.Α.) ξεπερνούν τα στενά όρια της
αντένας τους και εκπέμπουν μέσω μόντεμ. Οι επιδοχείοι ραδιοπειρα-
τές δεν έχουν πια να ανησυχούν για την αστυνομία: με πολύ πιο
φθηνά εξοπλισμό βγαίνουν μαζικά στα διαδίκτυο και σχηματίζουν
κοινότητες, όπως τα *a-infos radio project*.

Videoactivism: Επαναδιεκδικώντας την εικόνα

Το 1965 γίνονται για πρώτη φορά εμπορικό διαθέσιμες στις
Η.Π.Α. οι πρώτες βιντεοκάμερες και επιτραπέζιες συσκευ-
ές αναπαραγωγής βίντεο. Πολλά πρωτοπόρα μυαλά εκεί-
νης της (κινηματικά υπέρτατης) εποχής άρχισαν αμέσως να πειρο-
ματίζονται με το νέο μέσο, εκτιμώντας ότι η αμεσότητα και η ευκο-
λία χρήσης του από τις «μάζες» θα έφερναν επανάσταση στην τέ-
χνη και την πληροφορία. Με βάση κυρίως τη Νέα Υόρκη, άρχισαν
να σχηματίζονται οι πρώτες βίντεο-κολλεκτίβες, οι οποίες στις αρ-
χές της δεκαετίας του '70 άρχισαν να παράγουν και να διανέμουν
ντοκιμαντέρ και επίκαιρα υλικά, καταγράφοντας σε εικόνα τους ο-
γόνους της εποχής. Η σημαντικότερη από αυτές τις κολλεκτίβες, η
Top Value Television (TVTV), συγκροτήθηκε για να καταγράφει τις
διαδηλώσεις έξω από το Συνέδριο των Δημοκρατικών στο Σον
Φρανσίσκο, τα 1972. Μέχρι τη διάλυσή της στα τέλη της δεκαε-
τίας, παράγγαγε δεκάδες ντοκιμαντέρ που – πέρα από τη διάδοση
χέρι με χέρι – προβλήθηκαν σε τοπικούς κολοδιακούς στοθμούς
και στη δημόσια τηλεόραση.

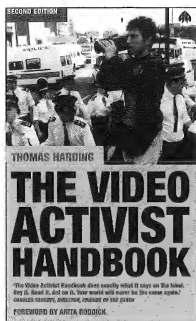
Είναι σημαντικό εδώ να τονιστεί ότι η δημόσια και τοπική/κοινοτική
τηλεόραση στις Η.Π.Α. έχει ιστορικά πολύ διαφορετικά χαρακτηρι-
στικά από αυτά που γνωρίζουμε στην Ελλάδα. Η οντιστοιχία ΕΡΤ
(PBS - Public Broadcasting Service), μακράν από το να αποτελεί έ-

να χειραγωγούμε από την εξουσία κεντρικό μέσο, αποτελεί ένα κοινωνικό δίκτυο εκατοντάδων τοπικών σταθμών με προδευτική παράδοση και εύκολη πρόσβαση σε όλες σχεδόν τις «φωνές». Παράλληλα, λειτουργούν πολυάριθμοι κοινοτικοί καλωδιακοί σταθμοί (public access TV): σε αντίθεση με το σφύρητα ελεγχόμενο πεδίο των τηλεοπτικών συχνοτήτων στην Ελλάδα και άλλες χώρες, στις Η.Π.Α. δήμοι, κοινότητες και ενώσεις πολιτών μπορούν εύκολα να εκπέμπουν μέσω του ευρύχωρου καλωδιακού φάσματος.

Έχοντας την εμπειρία των πρωτοπόρων του '70 και το δίκτυο διανομής της δημόσιας τηλεόρασης, ο βιντεοακτιβισμός εξελίσσεται και στη δεκαετία του '80. Το 1981 δημιουργείται η συλλογική Paper Tiger Television, η οποία 5 χρόνια αργότερα θα ξεκινήσει να εκπέμπει προγράμματα και μέσω δορυφόρου, με το όνομα Deep Dish TV. Πεδία εφαρμογής του βίντεο-«αντάρτικου» είναι η αποκάλυψη του ρόλου των κυρίαρχων ΜΜΕ, η οικολογία, ο φεμινισμός, η ριζοσπαστική τέχνη. Καθώς το βίντεο εξελίσσεται τεχνικά και γίνεται όλο και φθηνότερο, νέες συλλογικές σχηματίζονται και στις αρχές του '90 το κίνημα του βιντεοακτιβισμού γνωρίζει δόξες. Κύριο χαρακτηριστικό του η ανάμιξη τέχνης και πολιτικού μηνύματος, αλλά και η πολυθεματικότητα.

Προς τα τέλη της δεκαετίας του '90, παρατηρείται μεταστροφή προς μια πιο ξεκάθαρη πολιτική στόχευση. Μια από τις πιο επιδρω-

στικές συλλογικότητες, η Big Noise Tactical με έδρα τη Νέα Υόρκη αυτοπροσυσταθεί ως «αντάρτες του ριζοσπαστικού κινήματος, υφαινότας ένα δίκτυο δερμάτων και εικόνων, ανεφρών και σάρκας, αλληλογύνης και επικοινωνίας, ενόνητα στην απομόνωση, την αποξένωση και τον κυνισμό της καπιταλιστικής απανόησης. Είμαστε επιχειρησιακοί (tactical) επειδή η δουλειά μας είναι κομμάτι των κινημάτων, ενσωματωμένη στην ιστορία του αγώνα...». Γυρίζουν ντοκιμαντέρ για τους μετανά-

στες στα γκέτο των μητροπόλεων, ταξιδεύουν στην Τσιτάς και μεταφέρουν σε εικόνα τους αγώνες και τα μηνύματα των Ζαπατίστας. Το 1995 ιδρύεται η Freespeech TV, ένα εκτενές και φιλόδοξο δίκτυο διανομής κινηματικής εικόνας το οποίο μετατρέπεται σε καταλύτη: δεν υπάρχει βίντεο-συλλογική στις Η.Π.Α. που να μην έχει προβάλει τη δουλειά της μέσω της Freespeech. Αρχικά τροφοδοτεί τους κοινοτικούς καλωδιακούς σταθμούς με ντοκιμαντέρ και σύνομα δελτία ειδήσεων από κινήματα όλου του κόσμου. Από το 1998 η Freespeech θα αρχίζει να εκπέμπει και ιντερνετικά, ενώ από το 2000 αποκτάει 24ωρο δορυφορικό πρόγραμμα.

Εγκαταλείποντας εν μέρει τις καλλιτεχνικές αναζητήσεις για χάρη της κινηματικής στράτευσης, οι ακτιβιστές της εικόνας είναι πιο ζωντανά κομμάτι ενός νέου μαχόμενου κινήματος αμφισβήτησης, το οποίο έχει το θράσος να τα έχει βάλε με την παγκόσμια καπιταλιστική κυριαρχία. Στα τέλη του 1999, θα συρρεθούν μαζί στο Σιάτλ, για να καταγράψουν τις διαδηλώσεις ενάντια στη σύνοδο

του Π.Ο.Ε. Οι εξελίξεις εκεί θα αποτελέσουν ιστορική τομή και για την ίδια την έννοια της αντιπληροφόρησης.

Η έκρηξη του Indymedia

Η ιδέα της άμεσης και «ζωντανής» αντιπληροφόρησης από τους δρόμους είχε ήδη δοκιμασθεί 3 χρόνια νωρίτερα, κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων έξω από το Συνέδριο του Δημοκρατικού Κόμματος, το 1996 στο Σικάγο. Μια ομάδα με την επωνυμία Countermedia, κατέγραφε σε κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο τα γεγονότα και τα «ανεβάζει» καθημερινά σε μια ιστοσελίδα. Η επιτυχία του χειρισμού ήταν μέτρια, η ιδέα όμως είχε πέσει...

Λίγους μήνες πριν τη «μάχη του Σιάτλ» μια ομάδα ακτιβιστών της πόλης άρχισε να οργανώνει ένα media center («κέντρο τύπου») για την κάλυψη των διαδηλώσεων. Το κλέσμά της βρήκε άμεση ανταπόκριση από το σύνολο σχεδόν της κοινότητας αντιπληροφόρησης στις Η.Π.Α. Σταδιακά, και μέσα από στελεχιακές συνελεύσεις μιας ορίζοντας και αόρατα διαγκυμμένης συλλογικότητας, το εγχείρημα πήρε ιδιαίτερα φιλόδοξες διαστάσεις: προέβλεπε δορυφορική μετάδοση εικόνας, ζωντανή ραδιοφωνική κάλυψη, καθημερινή έκδοση εφημερίδας και άμεσες ανταποκρίσεις από τους δρόμους. Συνδυετικές κρίσεις όλων αυτών, μια δυναμική ιστοσελίδα στο διαδίκτυο με δυνατότητα άμεσης πρόσβασης από τον καθένα. Η υλοποίηση της ιστοσελίδας βασίστηκε στον κώδικα μιας τεχνολογικής από την Αυστραλία (CAT), ο οποίος αφού τροποποιήθηκε επέτρεπε σε οποιονδήποτε να «ανεβάζει» πληροφορία σε μορφή κειμένου, φωτογραφίας, ήχου ακόμα και βίντεο. Μαζεύοντας δωρεές από όποιον μπορούσαν, η συλλογικότητα κατάφερε να μαζέψει 75.000 δολάρια και να ναικήσει δύο χώρους στο κέντρο της πόλης και τον απαραίτητο εξοπλισμό. Το μόνο που έλειπε ήταν ένα όνομα: Seattle Independent Media Center ή εν συντομία Indymedia.

Όταν ξεκίνησαν οι διαδηλώσεις, ο «λαός» του Indymedia ξεχύθηκε στους δρόμους: γυρνώντας από το επίκεντρο της δράσης (συμμετέχοντας και σαν διαδηλωτές), την πολιτική ανυπακοή, τις συγκρούσεις, τα δακρυγόνα και την αστυνομική βία, τροφοδοτούσαν την ιστοσελίδα με «τόνους» ανταποκρίσεων και φωτογραφιών. Περισσότεροι από 100 βιντεοακτιβιστές κατέγραψαν σε εικόνα τα γεγονότα και μια μισάωρη περίληψη μεταδιδόταν καθημερινά σε 150 πάλεις της χώρας, δορυφορικά μέσω της Deep Dish TV και στα καλωδιακά δίκτυα μέσω της Freespeech. Η *Blind Spot* μια εφημερίδα με τη σύνοψη των γεγονότων της κάθε μέρας, μοιραζόταν σε χιλιάδες αντίτυπα κάθε πρωί στους δρόμους

της πόλης. Παράλληλα, λειτουργούσε 24ωρος ραδιοφωνικός σταθμός, ο Studio X, τόσο στα ραδιοκύματα όσο και μέσω της ιστοσελίδας, αλλά και ανοιχτοαποδιδόμενος από δεκάδες άλλους, ιντερνετικούς και μη, κοινοτικούς ραδιοσταθμούς ανά τον κόσμο. Τα «γραφεία» του Indymedia είχαν βουλιάξει από κόσμο: στο αποκορύφωμα των ημερών, περισσότερα από 500 άτομα συμμετείχαν ενεργά στο εγχείρημα. Το σύνθημα «ο καθένας μπορεί να γίνει δημοσιογράφος» είχε βρει την πιο θριαμβευτική επιβεβαίωσή του.^{4,5}

Όταν η σύνοδος και οι διαδηλώσεις τελείωσαν, το Indymedia είχε αποδειχθεί μια τερράστια επιτυχία. Η ιστοσελίδα είχε δεχθεί περισσότερα από 1,5 εκατομμύριο «χτυπήματα» από όλο τον κόσμο, ενώ κυρίαρχοι ενημερωτικοί καλοσώσι όπως το CNN και το BBC είχαν αναγκαστεί να παραπέμπουν στην πολύ πληρέστερη και αμεσότερη ενημέρωση που παρείχε. Για πρώτη φορά στην ιστορία, η κάλυψη ενός κορυφαίου κοινωνικού γεγονότος δεν είχε αφεθεί ολοκληρωτικά στα χέρια των ειδικών της πληροφορίας: το κίνημα είχε δημιουργήσει τη δική του – αυτόνομη – αναπαράσταση της δράσης του και την είχε διαδώσει σε όλο τον πλανήτη. Οι άνθρωποι που συμμετείχαν στο πρώτο Indymedia, αλλά και πολλοί άλλοι που είχαν εμπνευστεί από αυτό, δεν θα άφησαν τη δυναμική αυτή να πάει χαμένη. Ενώ το Indymedia Seattle συνέχισε να «εκπέμπει» σε μόνη βάση, τα επόμενα ήταν ήδη στα σκαριά: το Μάρτη του 2000 εγκαίνιαζεται το Indymedia Βοστώνης για να καλύψει τις διαδηλώσεις ενόπτιο σε ένα παγκόσμιο συνέδριο για τη βιοποικιλότητα, ενώ τον Απρίλη εγκαινιάζεται και αυτό της Ουάσιγκτον, επί ευκαιρία της συνόδου του ANT και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Παράλληλα, πέρο από το να καλύπτει συγκεκριμένα γεγονότα, το εγχείρημα α-

ποκτά και χαρακτηριστικό συνεχούς «ειδησεογραφίας» με τη δημιουργία μιας παγκόσμιας κεντρικής σελίδας στα τέλη του Απριλίου του 2000.

Καταφέροντας να ενώσει πολλές διαφορετικές συλλογικότητες στη χώρα αλλά και να ενοποιήσει όλες τις μορφές (βιντεοακτιβισμός, τεχνοακτιβισμός, ραδιοακτιβισμός κ.ά.) σε ένα μέσο, η γέννηση του Indymedia αποτέλεσε ένα εξελικτικό άλμα στον τομέα της αντιπληροφόρησης. Αυτό που ήταν μια διάσπαρτη κοινότητα «ανταρτών» της πληροφορίας, είχε γίνει πια ένα ενιαίο κίνημα μαζικής απεύθυνσης, με όνομα, διεύθυνση (στο internet βεβαίως) και στόχευση. Παραμένοντας οργανικά δεμένο με το κίνημα αμφισβήτησης στους δρόμους, το Indymedia έχει το δικό του αυτόνομο και εξειδικευμένο πρόγραμμα: να χτίζει δομές ανταλλαγής πληροφορίας βασισμένες στην αλληλεγγύη, την άμεση συμμετοχή και την άρνηση των «ειδικών», αντιθετικές με τις υπάρχουσες που εξυπηρετούν το κέρδος, την κοινωνική «εξημέρωση» και την αναπαραγωγή της εξουσίας. Η δύναμη του μηνύματος ήταν τερράστια και το εγχείρημα επεκτόθηκε σαν ιός σε ολόκληρο τον πλανήτη. Σήμερα υπάρχουν περισσότερα από 110 IMC's και στις 5 ηπείρους, και η δυναμική παραμένει ρογδαία αυξητική – τόσο αριθμητικά όσο και σε επίπεδο συμμετοχής

Επισκεφθείτε

«Ειδησεογραφικά» sites

Indymedia
www.indymedia.org
A-Infos
www.ainfos.ca
Infoshop
www.infoshop.org
Interactivist Info Exchange
<http://slash.interactivist.net/>
Guerilla News Network
www.guerillanews.org
Commondreams
<http://www.commondreams.org>
Alternet
<http://www.alternet.org/>

Video και τηλεόραση

Freespeech TV
www.freespeech.org
Indymedia NewsReal
<http://satellite.indymedia.org/>

Indymedia Video Projects

<http://www.indymedia.org/projects.php3>
Paper Tiger Television
<http://www.papertiger.org/>
Big Noise Tactical
<http://www.bignoisefilms.com/>
Deep Dish TV
<http://deepdish.igc.org/>
Video Activist Network
<http://videoactivism.org/>
Whispered Media
<http://www.whisperedmedia.org/>
Headwaters Video Action Collective
<http://www.earthfilms.org/>
Dyke TV
<http://www.dyketv.org/>

Ραδιοφωνικά προγράμματα

Indymedia Radio Network
<http://radio.indymedia.org>
Democracy Now!

<http://www.democracynow.org/>

A-Infos Radio Project

<http://radio4all.net/>

MicroRadio.Net

<http://microradio.net/>

Pacifica Radio

<http://www.pacifica.org/>

Alternative Radio

<http://www.alternativeradio.org/>

Free radio Berkeley

<http://www.freeradio.org/>

Έντοπα

Indymedia Print Project

<http://print.indymedia.org>

Lip Magazine

<http://www.lipmagazine.org/>

Adbusters

www.adbusters.org

Z Magazine

<http://www.zmag.org/ZMagSite/curTOC.htm>

και κοινωνικής επιρροής. Χιλιάδες άνθρωποι συμμετέχουν ενεργά στο εγχείρημα και δεκάδες χιλιάδες το συνδυασμό τους πατώντας το κουμπί «δημοσίευση». Και είναι εκατοντάδες χιλιάδες οι άνθρωποι που απλά μπαίνουν σε κάποια ιστοσελίδα του Indymedia σε καθημερινή βάση.

Το πόσο μακριά μπορεί να φτάσει το κίνημα για την απελευθέρωση της πληροφόρησης είναι ένα άλλο θέμα, ανοικτό και – το σημαντικότερο – μάχιμο. Την επόμενη φορά, πάντως, στο θα μας έρθει να χαρακτηρίσουμε τις Η.Π.Α. ουλλήβδην ως το βασίλειο της αποβλόκωσης, ως σκεφτούμε ότι εκεί δεν γεννήθηκε μόνο το CNN...

H.Z.

1. What's Wrong With This Picture? Mark Crispin Miller, The Nation, Δεκέμβριος 2001
<http://www.thenation.com/doc.mhtml?i=20020107&s=millar>
2. Burning Issues in Communication Theory: a case study of Internet free speech within the university, DeeDee Halleck Φεβρουάριος 2001
3. Pixel Visions: The Resurgence of Video Activism, Rachel Rinaldo, Lip Magazine, Αύγουστος 2001
http://www.lipmagazine.org/articles/featrinaldo_115.shtml
4. Gathering Storm: The open cyber forum of Indymedia, Dee Dee Halleck, Ιούλιος 2002
5. WTO Indy Media Report: And Where Can We Take This From Here, Eric Galatas, Χειμώνας 2000
<http://www.workdayminnesota.org/permanent/economics/wto.php>

Alternative Press Review

<http://www.altpr.org/>

Διάφορα

ZNET

Ένα από τα παλαιότερα και σημαντικότερα εγχειρήματα οντίπληροφόρησης στις Η.Π.Α. Δημιουργήθηκε το 1995 με επικεφαλής τους Τσάμσκι και Άλμπερτ και σήμερα περιέχει χιλιάδες αναλύσεις, από ένα πολυπληθές «επιτελείο» από όλο τον κόσμο, για κυριολεκτικά οποιοδήποτε πολιτικό θέμα υπάρχει στον πλανήτη.

<http://www.zmag.org/weluser.htm>

Media Channel

Μια συμμαχία 1.045(!) εγχειρημάτων εναλλακτικών ΜΜΕ και οντίπληροφόρησης. Αναλύσεις σε βάθος και ειδήσεις από όλο τον κόσμο.

<http://www.mediachannel.org/>

Fairness and Accuracy in Reporting (F.A.I.R.)

Μια σημαντική οργάνωση κριτικής και ελέγχου των πρακτικών και της «δεοντολογίας» των κυρίαρχων ΜΜΕ.

<http://www.fair.org/>

Γράμμα πολιτών των ΗΠΑ στους φίλους τους στην Ευρώπη

Συνέχεια από τη σελίδα 23

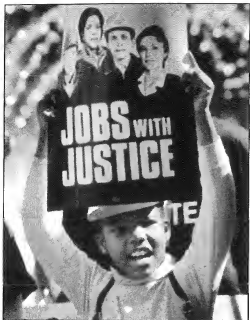
Κέντρα Εμπορίου συμβολίζει καθαρά τη διεθνή οικονομική δύναμη των ΗΠΑ, ενώ το Πεντάγωνο αντιπροσωπεύει τη στρατιωτική δύναμη. Γι' αυτό και είναι αναπόδεκτοι οι ισχυρισμοί ότι τα χτυπήματα της 11ης Σεπτεμβρίου είχαν στόχο τις «αμερικανικές αξίες», όπως εννοούνται στις ΗΠΑ.

Αντίθετα, ο αληθινός στόχος ήταν η οικονομική και στρατιωτική εξουσία των ΗΠΑ όπως ασκείται στο εξωτερικό. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, 15 από τους 19 αεροπορικούς ήταν Σουαυδράβες που εναντιώνονται στην ύπαρξη στρατιωτικών βάσεων των ΗΠΑ στο έδαφος της χώρας τους. Η 11η Σεπτεμβρίου δείχνει πως η χώρα που σκαί την εξουσία της σε όλο τον κόσμο είναι ευάλωτη εντός των συνόρων της, αλλά το πραγματικό ζήτημα βρίσκεται στις επιβιώσεις των ΗΠΑ στο εξωτερικό. Στην πραγματικότητα οι πόλεμοι του Μπους σχεδιάζονται ακριβώς για να υπερασπίσουν και να δυναμώσουν την εξουσία των ΗΠΑ στο εξωτερικό. Αυτό που είναι προς υπεράσπιση είναι η παγκόσμια κυριαρχία των ΗΠΑ και όχι οι ελευθερίες μας ή ο τρόπος ζωής μας.

Στην πραγματικότητα, είναι πιο πιθανό οι πόλεμοι των ΗΠΑ στο εξωτερικό να υποσκάψουν τις εθνικές αξίες, που τόσο εκτιμούν οι πολίτες στη χώρα μας, παρά να τις υπερασπίσουν. Αλλά οι κυβερνήσεις που ξεκινάνε επιθετικούς πολέμους πάντοτε εκβιάζουν την εσωτερική υποστήριξη πείθοντας τον κόσμο ότι ο πόλεμος είναι αναγκαίος για να υπερασπίσουν ή να διαδώσουν ευγενείς ιδέες. Η βασική διαφορά ανάμεσα στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους του παρελθόντος και την επίθεση των ΗΠΑ ενάντια στον πλανήτη σήμερα, είναι η ύπαρξη μεθόδων και όπλων πολύ πιο καταστροφικών. Η σχέση ανάμεσα στη δύναμη καταστροφικής και τη δημιουργικής δύναμης της ανθρωπίνης σοφίας ποτέ δεν ήταν τόσο επικίνδυνη ανισομερής. Σήμερα, οι διανοούμενοι έχουν τη δυνατότητα ή να εναυθούν με τον χορό όλων εκείνων που επευφημούν την κτηνώδη δύναμη σχετιζόμενάς της ρητορικά με «πνευματικές αξίες» ή να αποδεχτούν το πιο δύσκολο και ουσιαστικό καθήκον: να εκθέσουν την αλοζονική τρέλα της εξουσίας και να δουλέψουν με όλη την ανθρωπότητα για να δημιουργήσουμε τρόπους και τύπους δικαιοσύνης, αποδεκτές οικονομικές σχέσεις και δικαιούσυν.

Το δικαίωμα στην αυτοάμυνα πρέπει να είναι συλλογικό δικαίωμα, δικαίωμα όλων των ανθρώπων. Η ανθρωπότητα στο σύνολό της έχει το δικαίωμα να υπερασπίσει την ύπαρξή της ενόπντια στο «δικαίωμα αυτοάμυνας» μιας αποχαλινωμένης υπερδύναμης. Για πενήντα χρόνια οι ΗΠΑ απέδειξαν επανειλημμένα την αδιαφορία τους για τους παράπλευρους θανάτους και για την καταστροφή που προκάλεσαν με τα σχέδιά τους που οι ίδιοι αποκαλούν «σχέδια καλύτερης της ζωής». Μόνο εάν εναυθούμε και σταθούμε αλληλέγγυοι με τα θύματα της στρατιωτικής δύναμης των ΗΠΑ θα μπορούσαμε να υπερασπίσουμε στις χώρες μας οποιαδήποτε από τις αξίες που επαιράμαστε ότι έχουμε.

Μετάφραση: Ευ.Μ.

Το 2002, μόνο το 13,2% των εργαζομένων στις ΗΠΑ ήταν συνδικαλισμένοι. Το ποσοστό αυτό κρύβει επιπλέον μια μεγάλη ανισομέρεια όσον αφορά την κατάσταση στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Στον δημόσιο τομέα το ποσοστό των συνδικαλισμένων είναι 40%, ενώ στον ιδιωτικό μετά βίας 9%.

Φαίνεται πως το συνδικαλιστικό κίνημα γενικότερα δεν περνάει τις καλύτερες ημέρες του και οι ελπίδες που είχε γεννήσει η εκλογή του Τζον Σούνι το 1995 στην προεδρία της AFL-CIO, της κεντρικής εργατικής συνμομοπονδίας (δες άρθρο ΗΠΑ, Τα κινήματα μετά το Σιάτλ στο τεύχος 3 των Σημάτων Καπνού) μοιάζει να μην δικαιώνονται. Τα 65 συνδικάτα-μέλη της AFL-CIO περνάνε δύσκολες ημέρες με πολλά εσωτερικά προβλήματα, διασπάσεις και καταγγελίες για διαφθορά και κακοδιαχείριση. Από αρκετές πλευρές διατυπώνεται ολοένα και συχνότερα το ερώτημα τι κοινό έχουν τα συνδικαλιστικά στελέχη με τους εργαζόμενους. Αναφέρεται μάλιστα σαν παράδειγμα το γεγονός ότι ο Τζον Σούνι έχει ετησίως αποζημιώσεις συνδικαλιστικές συν μισό της τάξης των 300.000 δολαρίων, 10 φορές περισσότερα από τις αποδοχές ενός εργαζόμενου των ΗΠΑ.

Σε αυτές τις συνθήκες οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων, όπως η «Εργασία με δικαιοσύνη» που επιλέξαμε να παρουσιάσουμε σε αυτό το αφιέρωμα, δείχνουν το μέτρο των αντιθέσεων που δεν κόμπιονται ακόμη και όταν οι συνθήκες δεν είναι οι πιο ευνοϊκές.

Πριν όμως περιγράψουμε τη δραστηριότητα της καμπάνιας «Εργασία με δικαιοσύνη», πρέπει να αναφέρουμε με-

«Εργασία με

ρικά χαρακτηριστικά στοιχεία για την οικονομική κατάσταση και την κατάσταση των εργαζομένων σήμερα στις ΗΠΑ.

Το 2002 ήταν η χρονιά της αποκάλυψης για την πραγματική κατάσταση της οικονομίας των ΗΠΑ. Τα οικονομικά σκάνδαλα και η χρεοκοπία μεγάλων εταιρειών προτέθηκαν στις αποφάσεις της κυβέρνησης Μπους που, προκειμένου να μειώσει τους φόρους των πλουσίων, μείωσε τις δαπάνες που αφορούσαν προγράμματα επανεκπαίδευσης ανέργων ή και τα κατάργησε εντελώς. Γενικά σήμερα στις ΗΠΑ δύσκολα μιλάνε κανείς για οικονομική ανάπτυξη και αύξηση των θέσεων εργασίας, που ήταν προσφιλές σύνθημα των κυβερνήσεων Κλίντον. Ένα οικονομικό μοντέλο που είχε προβληθεί ως πρότυπο για τον αναπτυσσόμενο κόσμο, ένα μοντέλο που στηριζόταν στην πλήρη ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας και βάφτιζε εργασία τη μερική απασχόληση.

Σήμερα, λοιπόν, στις ΗΠΑ, οι συζητήσεις που γίνονται από τους οικονομολόγους σε γλώσσα «πολιτικά ορθή» αναγνωρίζουν την ύπαρξη κρίσης μεσαίου μεγέθους. Τι σημαίνει κρίση μεσαίου μεγέθους για τη βορειοαμερικανική κοινωνία μπορούμε να το αντιληφθούμε από τα αποτελέσματα μιας πρόσφατης μελέτης του Πανεπιστημίου Northeastern για την ανεργία στους νέους ηλικίας 16-24 ετών. Η σχετική μελέτη υπολογίζει τον αριθμό των ανέργων σε αυτές τις ηλικίες σε 5,5 εκατομμύρια και αναφέρει ότι μόνο το 2000 η ανεργία αυξήθηκε κατά 12%.

Δεν είναι όμως καλύτερη η κατάσταση και για αυτούς που εργάζονται. Το κλίμα σε ό,τι αφορά τα εργασιακά δικαιώματα που αναγνωρίζονται διεθνώς είναι εχθρικό, κυρίως το δικαίωμα στον συνδικαλισμό. Μια έρευνα του Πανεπιστημίου Cornell το 2001 έδειξε ότι 1 στις 4 επιχειρήσεις στις ΗΠΑ απολύουν τους εργαζόμενους που προσπαθούν να δημιουργήσουν συνδικάτο. Επίσης, είναι χαρακτηριστικό ότι με νόμο, σε 17 πολιτείες των ΗΠΑ, τα συνδικάτα του δημόσιου τομέα δεν έχουν δικαίωμα να υπογράφουν συλλογικές συμβάσεις.

Η «Εργασία με δικαιοσύνη», μια καμπάνια για τα δικαιώματα των εργαζομένων όπως αυτοχαρακτηρίζεται, δημιουργήθηκε το 1987. Η κεντρική αρχή της καμπάνιας είναι ότι οι αγώνες για τα δικαιώματα των εργαζομένων πρέπει να αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου αγώνα για την κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη.

Για να το πετύχει αυτό η «Εργασία με δικαιοσύνη» έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο τοπικών συμμαχών που περιλαμβάνουν διάφορες οργανώσεις τοπικές, οργανώσεις που ασχολούνται με θέματα αυτοδίκησης, συνδικαλιστικές, φοιτητικές, θρησκευτικές, ευρύτερα κοινωνικές. Τέτοιες τοπικές συμμαχίες υπάρχουν σε περισσότερες από 40 πόλεις σε 29 πολιτείες. Σε αυτές, εκτός από τις διάφορες οργανώσεις, συμμετέχουν και χιλιάδες ακτιβιστές που υπογράφουν ένα είδος συμφωνίας με την οποία δεσμεύονται ότι θα είναι παρόντες, τουλάχιστον 5 φορές τον χρόνο, σε αγώνες που αφορούν προβλήματα άλλων ή και δικά τους.

Επιδιώκοντας τη δημιουργία τοπικών βάσεων αλλά και συντονισμού σε εθνικό επίπεδο, η καμπάνια «Εργασία με δικαιοσύνη» επιζητεί να

δικαιοσύνη»

δώσει στις διάφορες κοινότητες την αίσθηση της δύναμης που έχουν. Όπως λένε: «Πρώτα και κύρια η "Εργασία με δικαιοσύνη" αποσκοπεί στη δράση. Η δράση μας επιτρέπει να έχουμε συγκεκριμένες νίκες. Η άμεση δημιουργική δράση δίνει δύναμη στους ακτιβιστές. Η ουλλογική δράση μας βοηθάει να οικοδομήσουμε τις αναγκαίες σχέσεις ώστε οι συμμαχίες να είναι λειτουργικές».

Έτσι, χωρίς να έχει τη μορφή ενός συνηθισμένου συνδικάτου, η «Εργασία με δικαιοσύνη» το 2001 υποστήριξε 159 συνδικάτα σε διάφορα θέματα που αφορούσαν συνολικά 190.444 εργαζόμενους. Την ίδια χρονιά υποστήριξαν πάνω από 95.000 εργαζόμενους στην προσπάθειά τους να συνδικαλιστούν με ποσοστό επιτυχίας 75%, και πάνω από 61.000 εργαζόμενους στη διεκδίκηση ουλλογικών διαπραγματεύσεων, που όλες, εκτός από μία, είχαν θετικά αποτελέσματα.

Η «Εργασία με δικαιοσύνη» έχει ανάμεσα στις πρώτες προτεραιότητές της τον αγώνα ενάντια στη NAFTA και την ALCA. Πήρε μέρος στις δυναμικές κινητοποιήσεις ενάντια στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ τον Φεβρουάριο του 2002 στη Νέα Υόρκη και συμμετείχε στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ στη Βραζιλία. Στέκεται στο πλάι των μεταναστών και διευρύνει τα όρια της δράσης στηριγμένη στην ιστορική εμπειρία του κινήματος στις ΗΠΑ.

Έτσι το 1999, η «Εργασία με δικαιοσύνη» και η Ένωση Φοιτητών των ΗΠΑ δημιούργησαν από κοινού το Σχέδιο Δράσης Φοιτητών-Εργαζομένων ή ολλίως SLAP. Το SLAP υποστηρίζει την κοινή δράση φοιτητών και εργαζομένων παρέχοντας πληροφορίες, τεχνική βοήθεια, βγάζοντας υλικό, οργανώνοντας υποδημηματικές δράσεις όπως

η Ημέρα Αλληλεγγύης Φοιτητών και Εργαζομένων, που καθιερώθηκε από το 2000.

Στις 4 Απριλίου του 2000 έγιναν 59 εκδηλώσεις σε διάφορα πανεπιστήμια, στα πλαίσια της Ημέρας Αλληλεγγύης. Η 4η Απριλίου επιλέχθηκε γιατί είναι η ημέρα δολοφονίας του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ. Ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ δολοφονήθηκε ενώ ήταν στο Μέμφις για να υποστηρίξει την απεργία των οδοκαθαριστών το 1968. Το 2001, πάντα στις 4 Απριλίου, έγιναν περισσότερες από 80 εκδηλώσεις από τη SLAP, την USAS (Ένωση Φοιτητών Εναντίον των Μοκίλας), το PMP (Proyecto de Moritorio de Prisiones). Την ημέρα αυτή αποίτησαν σεβασμό στους μετανάστες εργαζόμενους, δίκαιους μισθούς. Απαίτησαν επίσης το δικαίωμα στην οργάνωση, το κλείσιμο των μοκίλας και των ιδιωτικών φυλακών.

Μια άλλη δραστηριότητα της καμπάνιας «Εργασία με δικαιοσύνη» είναι η δημιουργία Συμβουλίων για τα δικαιώματα των εργαζομένων. Ξεκίνησαν το 1993 και σήμερα υπάρχουν σε 20 πόλεις. Στα Συμβούλια αυτά συμμετέχουν εκπρόσωποι της αυτοδιοίκησης, πολιτικοί, ακαδημαϊκοί κ.ά. Ο ρόλος τους είναι να αναδεικνύουν τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των εργαζομένων, να μεσολαβούν προς την εργοδότηση ή τις αρχές, να προωθούν το αίτημα για συνδικαλισμό κ.λπ.

Η «Εργασία με δικαιοσύνη» στις 19-22 Ιουνίου θα πραγματοποιήσει την ετήσια συνάντησή της, στο Μαϊάμι της Φλόριδας, με τη συμμετοχή ακτιβιστών από όλες τις ΗΠΑ και φίλους από άλλες χώρες. Περιμένουν πάνω από 1.000 άτομα στη συνάντησή και όπως πάντα οι εργασίες θα συνδυαστούν με εκδηλώσεις υποστήριξης εργαζομένων. Όπως π.χ. το 1999 που οργάνωσαν εκδήλωση στην έδρα της KFC (Kentucky Fried Chicken) για να υποστηρίξουν τους εργαζόμενους που ψήνουν τα κοτόπουλα ή το 2001 στο ΚΑ/Βελανί που γιο για να υποστηρίξουν τους εργαζόμενους στις καφετέριες πραγματοποιήσαν πορεία από το Πανεπιστήμιο Case Western Reserve στην πόλη.

A.Ξ.

ΙΘΑΓΕΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

αφιέρωμα

Το ιθαγενικό κίνημα στις Η.Π.Α. μπαίνει σε μια φάση έντονου δικαστικού αγώνα, με τη συντονισμένη ενέργεια 560 φυλών και διάφορων οργανώσεων να μηνύσουν το κράτος των ΗΠΑ, αξιώνοντας αποζημίωση 137,2 δις δολαρίων. Το ποσό αυτό αντικατοπτρίζει το σύνολο των μη καταβληθέντων χρημάτων για τις αλληλένδελες αγορές και ενοικιάσεις ιθαγενικών εκτάσεων, κυρίως προς εκμετάλλευση του ορυκτού τους πλούτου, εδώ και 8 γενιές. Μέχρι σήμερα έχει επιτευχθεί ακόμα και η τιμωρία υπαλλήλων του υπουργείου Οικονομικών για παρατυπίες, ενώ η προσφυγή των ιθαγενών στη δικαιοσύνη αποτέλεσε την απάντησή τους στην επίσημη θέση της κυβέρνησης ότι δεν δύναται να αποζημιώσει τους τουλάχιστον 350.000 ιθαγενείς που έχουν αδικηθεί.

Όμως οι διεκδικήσεις των αυτοχθόνων δεν μένουν μόνο εκεί. Το Εθνικό Κογκρέσο Αμερικανών Ινδιάνων (NCAI), η μεγαλύτερη οργάνωση που συσπειρώνει 250 φυλές, καλεί την κυβέρνηση να σεβαστεί την κυριαρχία των αυτοχθόνων λαών και να τηρήσει τις υποσχέσεις της για κοινωνικές παροχές στην παιδεία, την υγεία και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Κάνει έκκληση για μια ευκαιρία στην ειρήνη στο θέμα του Ιράκ. Επίσης, καλεί όλες τις χώρες να επικυρώσουν και να σεβαστούν την προτεινόμενη διακήρυξη του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ιθαγενών, που περιλαμβάνει το δικαίωμα στη γλώσσα, την κουλτούρα, αλλά και την αυτοδιοίκηση. Το ζήτημα της κυριαρχίας των αυτοχθόνων λαών στην περιοχή τους θεωρείται από το NCAI κομβικό, μια και δεν είναι

μόνο ο λευκός πληθυσμός που δεν το αναγνωρίζει, αλλά πολλές φορές και οι ίδιοι οι αρχές.

Το NCAI υποστηρίζει επίσης πως οι ιθαγενείς του Μεξικού «έχουν δικαίωμα στην αυτοδιοίκηση με τον τρόπο που οι ίδιοι θα ορίσουν». Όπως δηλώνει ο Tex «Red Tipped Arrow» Hall, πρόεδρος του NCAI: «Αν θέλουν ανάπτυξη, αν θέλουν περιορισμένη ανάπτυξη ή αν δεν θέλουν κανέναν είδος ανάπτυξη αυτό είναι κάτι που αφορά τους ίδιους». Τους καλεί επίσης να μην υποκύψουν στις πιέσεις για αλλαγή στον παραδοσιακό τρόπο κατοχής της γης. «Είναι κακή ιδέα, πιστέψτε το, σας μιλάμε από τη δικιά μας εμπειρία». Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση άρχισε να εξαναγκάζει τους ιθαγενείς στους καταυλισμούς να διαιρούν τις εκτάσεις τους σε ξεχωριστά αγροτεμάχια στα 1887, υποσχόμενη τη διαχείριση και εκμετάλλευση προς όφελος των ίδιων. Σχεδόν αμέσως επιτίδειοι και καταπιεστές άρχισαν να κλέβουν τη γη των ιθαγενών. Από τα 138 εκατομμύρια στρέμματα, σήμερα έχουν απομείνει μόνο 10...

Εκτός από το NCAI, σημαντικό ρόλο στο ιθαγενικό κίνημα των ΗΠΑ συνεχίζει να έχει και το Αμερικανικό Ινδιάνικο Κίνημα (AIM). Το AIM δημιουργήθηκε στα 1968 από ιθαγενείς που είχαν απογοητευθεί από τον ρεφορμισμό του NCAI. Κύριο αίτημά του ήταν η εφαρμογή των συνθηκών ειρήνης του 1886, κυρίως σε ό,τι αφορά τις εκτάσεις τους. Σύντομα εξελίχθηκε σε μια οργάνωση απορραισμένη να προασπίσει με τα όπλα τα δικαιώματα του λαού της. Σπουδαιότερες δυναμικές του ενέργειες ήταν η εισβολή στο νησί Αλκατράζ (1969), στα γραφεία της Υπηρεσίας Ινδιάνικων Υποθέσεων στην Ουάσιγκτον (1972) και κυρίως η κατάληψη της δεύτερης μεγαλύτερης σε έκταση ρεζέρβας Pine Ridge στη Νότια Ντακότα (1973-1975), όπου είχε γίνει η μεγάλη σφαγή των Λακότα (Σιου) στην τοποθεσία Wounded Knee, το 1890. Ιδιαίτερης σημασίας ήταν η σύγκρουση του AIM και με το κατεστημένο των αυταρχικών και διεφθαρμένων Ινδιάνων αρχηγών. Από τη δεκαετία του '80, οι ενέργειες στρέφονται ολοένα και περισσότερο στον νόμιμο πολιτικό αγώνα.

Το AIM σήμερα συνεχίζει την προσπάθεια για αναγνώριση της κυριαρχίας, προστασία των ιθαγενών και των εδαφών τους (ιδίως στις πολιτείες Νεβάδα, Αρίζونا, Νότια Ντακότα και Νέα Υόρκη) και για διαπαιδαγώγηση της κοινωνίας σχετικά με την ιστορία των αυτοχθόνων. Όμως επικεντρώνει τη δράση του στη διεθνή συνεργασία

Δικαστικός αγώνας και διεθνισμός

και την ενότητα των ιθαγενών λαών όλου του κόσμου. Από το 1996 έχει αποχωρήσει οποιονδήποτε από τα Ηνωμένα Έθνη και τώρα επιχειρεί τη δημιουργία ενός Παγκόσμιου Ιθαγενικού Φόρουμ που προγραμματίζεται να συγκεντρωθεί στην Ιρλανδία τους προσεχείς μήνες. Χαρακτηριστικό γεγονός του ενδιαφέροντος του AIM για τους ιθαγενείς στις άλλες χώρες, η προσπάθεια για την αποκάλυψη του ρόλου της κυβέρνησης των ΗΠΑ στον εμφύλιο στη Γουατεμάλα που στοίχισε τη ζωή, όπως λένε, σε 150.000 ιθαγενείς και πολλούς άλλους πολίτες της χώρας.

Φυσικά συνεχίζεται και ο αγώνας για την αποφυλάκιση του Leonard Peltier. Ο Ινδιάνος μέλος του AIM και των Σιου, Λέοναρ Πελτιέ ή Crazy Horse συμμετείχε ενεργά στην εξέγερση του Pine Ridge, το 1973, στην οποία δολοφονήθηκαν από τον στρατό και την αστυνομία των ΗΠΑ 70 μέλη του AIM. Ο Πελτιέ κατέφυγε στον Κονοδό, εκδόθηκε στις ΗΠΑ με χαλκευμένα στοιχεία και καταδικάστηκε σε μια δίκη σκοπιμότητας για μια ένοπλη συμπολοκή στο Pine Ridge, το 1975, στην οποία σκοτώθηκαν ένας μαχητής του AIM και δυο πράκτορες του FBI. Έκτοτε ο Πελτιέ παραμένει φυλακισμένος περιμένοντας την αναθεώρηση της δίκης του. Διακηρύσσει την αθωότητά του, ενώ δεν υπάρχει καμιά απόδειξη για την ενοχή του, γεγονός που αποδεικνύει ότι το πραγματικό έγκλημά του είναι ότι είχε υπερασπιστεί με εξαιρετική μαχητικότητα τα στοιχειώδη δικαιώματα των ιθαγενών. Την αλληλεγγύη και την υποστήριξη τους έχουν εκφράσει το NCAI, το Εθνικό Συμβούλιο των Εκκλησιών, η Διεθνής Αμνηστία και προσωπικότητες όπως ο υποδιοικητής Μάρκος, η Ρίγκομπέρτα Μεντού και άλλοι, καθώς και δεκάδες χιλιάδες πολίτες οι οποίοι αγωνίζονται για την αναθεώρηση της δίκης του. Μιο περίπτωση από τις πολλές των Ινδιάνων που κρατούνται στις ομερικονικές φυλακές, που συνελήφθησαν υπό σκοτεινές και αμφισβητήσιμες συνθήκες, ενώ στην ουσία κρατούνται λόγω της πολιτικής τους στράτευσης και της αγωνιστικής τους δράσης.

Κλείνοντας, θα λέγαμε πως είναι βέβαιο ότι το ιθαγενικό κίνημα στις ΗΠΑ θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τους κοινωνικούς αγώνες της χώρας. Κι αυτό γιατί οι αυτόχθονες είναι από τα πιο φτωχά και περιθωριοποιημένα κομμάτια του πληθυσμού. Υ-

πολογίζεται πως από τα 14 εκατομμύρια ιθαγενείς την εποχή της άφιξης του Κολόμβου (κατά άλλους 30 εκατομμύρια), μετά από τις πολιτικές γενοκτονίες, μειώθηκαν σε 250.000 στο 1920. Σήμερα επισήμως ζουν γύρω στο 2,5 εκατομμύρια, περιλαμβανοντας όσους αυτοσκο-

λούνται ινδιάνοι χωρίς να έχουν άμεση σχέση με τις φυλές (απόγονοι ινδιάνων και μιγάδες). Σύμφωνα με τον Hall του NCAI, ο αριθμός τους ξεπερνά τα 4 εκατομμύρια. Όμως, ο ινδιάνικος πληθυσμός αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα στο σύνολό του. Το 40 % των ιθαγενών που μένουν στους καταυλισμούς ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας. Η ανεργία κυμαίνεται στο 50% και σε μερικές κοινότητες φτάνει το 80%. Ένα στα τέσσερα σπίτιο δεν έχει τηλέφωνο και ένα στα έξι δεν έχει ηλεκτρικό. Το 50% των μαθητών δεν τελειώνει το λύκειο, ποσοστό που σε ορισμένες κοινότητες φτάνει το 90%. Το αλκοόλ μαστίζει πολλούς κατουλισμούς και η εγκληματικότητα πηγαίνει χέρι χέρι με τη δικαιοσύνη των λευκών. Όπως λένε και οι Λοκάτα, μάλλον προς τους ρομαντικούς ινδιονόφλους: «Αυτή είναι η πραγματικότητά μας. Θα θέλατε πραγματικά να είστε Λοκάτα.»

M.Ε. - Γ.Κ.

Πηγές

- Pierre Beaucage: «Το κόκκινο μοναστήρι. Η δυναμική των ινδιάνων κινήσεων στο Μεξικό, τις ΗΠΑ και τον Κονοδό.» Ενολλοκτικές εκδόσεις - Ντόπας Άνεμος 16.

- AIM, www.aimmovement.org

- www.lakotaoyate.com

- La Jornada 4/2/2003

- Ελευθεροτυπία 15/3/2003

«Δεν θα πεθάνει ο ανθός του του λόγου. Μπορεί να πεθάνει το κρυμμένο πρόσωπο που μιλάει σήμερα, αλλά τα λόγια που ήρθαν από το βάθος της ιστορίας και της γης δε θα υπάρξουν πια να τα ξεριζώσει η αλαζονεία της εξουσίας... Ο ανθός του λόγου δεν πεθαίνει, αν και στη σιωπή βαδίζουν τα βήματά μας. Στη σιωπή σπέρνεται ο λόγος. Για να ανθίσει σε κραυγές σωπαίνει. Ο λόγος γίνεται στρατιώτης για να μην πεθάνει στη λησμονιά. Για να ζήσει πεθαίνει ο λόγος, φτεμενός για πάντα στην κοιλιά του κόσμου...»

Τέταρτη διακήρυξη της ζυγίλας Λακαντόνα

Στις 24 Νοέμβριου του 2002, κατά τη διάρκεια της παρουσίασης του κοινούργιου περιοδικού των Ζαπατίστας *Ρεμπελιό* (Rebelión - Εξέγερση), στο Αγαυασκογιέντες της Μαδρίτης, διαβάστηκε ένα γράμμα-χαίρετισμός του Υποδιοικητή Μάρκος και του EZLN (Ζαπατίστικος Στρατός για την Εθνική Απελευθέρωση).

Για όσους και όσες, μέλη των ευρωπαϊκών επιτροπών αλληλεγγύης με τους Ζαπατίστας, συμμετείχαμε στο Αγουσκαλιέντες -μία συνάντηση που ετοιμαζόταν οιαδήποτε, με πείσμα και υπομονή επί μήνες, από μία μικρή ομάδα της Μαδρίτης και στην οποία είχαμε την ευκαιρία να μιλούσαμε με εκατοντάδες ανθρώπους την εμπειρία συναντιών, παρουστάσεων, προβολών για τους Ζαπατίστας και, πάνω απ' όλα, την ευκαιρία να μιλήσουμε και να ανιχνεύσουμε πιθανές μεταφορές και μεταφράσεις της πολιτικής πρότασης των Ζαπατίστας στην ηπειρώ μας-, τα γράμματα ήταν μία έκπληξη. Για τρεις λόγους:

Πρώτον, γιατί οι Ζαπατίστας επέλεξαν να σπάσουν τη σιωπή ενόμιση και πλέον χρόνου, απευθυνόμενοι δημόσια σε μία συνάντηση που γινόταν στην Ευρώπη.

Δεύτερον, γιατί η γλώσσα που χρησιμοποίησαν στις αναφορές τους στα πολιτικά κόμματα του Μεξικού και σε πρόσωπα του πολιτικού φάσματος της Ισπανίας (Βασιλίας Χουάν Κάρλος, Χασέ Μαρία Αθανά, Φελίπε Γκανζάλες) ήταν ιδιαίτερα δηκτική, επιθετική και σκληρή.

Τρίτον, για το γεγονός πως οι Ζαπατίστας με τόσα πράγματα που συμβαίνουν στο Μεξικό και στον κόσμο, επέλεξαν να σπάσουν τη σιωπή τους μιλώντας για την σύγκρουση στη Χώρα των Βάσκων, αναφερόμενοι στον πολιτικό αγώνα του βασκικού λαού για εθνική κυριαρχία και επιβεβαιώνοντας με οξείες χαρακτηρισμούς στον Ισπανό δικαστή Βαλτάσαρ Γκαρθόν (ο οποίος είχε θέσει εκτός νόμου το βασικό πολιτικό κόμμα Μπασκούνη, με την αιτιολογία ότι αρνείται να καταδικάσει τον ένατιλο αγώνα της ETA ενάντια στο ισπανικό κράτος).

Στο γράμμα υπήρχε για πρώτη φορά, νύξη για ένα πιθανό ταξίδι εκπροσώπων του EZLN στην Ευρώπη.

Από την άλλη κιόλας μέρα, υπήρξε στις μεξικάνικες και ισπανικές εφημερίδες ένας καταγιάσιμος αρθρογραφίας από δεξιάς αλλά και αριστερότερους πολιτικούς και διανοούμενους που εγκυλούσαν τον Μάρκος, το λιγότερο, για «απερσίαση τρομοκρατών» (της ETA). Ανάμεσο σ' αυτά τα άρθρα και ένα γράμμα του δικαστή Γκαρθόν, ο οποίος, ονόμασε σε άλλο μεγαλόστομο, κατηγορούσε τον Μάρκος ότι «κρύβεται ένανδρα πίσω από μία μάσκα» και τον προ(ε)καλούσε σε μια μονομαχία-debate «όποτε και όπου θέλει, για να μιλήσουν για αξιοπρέπεια, εξέγερση, τρομοκρατία, δημοκρατία, ήθος...».

Με ταχύτητα ασυνήθιστη -για όσους και όσες γνωρίζουν λίγο τους χρόνους των Ζαπατίστας και την όποια τους ότι η βίαιση δεν είναι καλός σύμβουλος- μόλις 4 μέρες μετά, ο EZLN, σον έτοιμος από καιρό, έστειλε μέσω της εφημερίδας *Λα Χαρνάδα*, τέσσερις επιστολές:

-Μία που απευθυνόταν στον δικαστή Γκαρθόν, και με την οποία ο Μάρκος δέχονταν την προ(ε)κλήση σε debate, όριζε τόπο και χρόνο και έβαζε όρους, εκ των οποίων σημαντικότερος ήταν η πρόταση για μία συνάντηση, παράλληλα με το debate, όλων των κοινωνικών πολιτικών και πολιτιστικών συλλογικοτήτων που εμπλέκονται στην προβληματική της βασκικής σύγκρουσης (στο βαθμό που συμφωνούσαν βέβαιο και οι ίδιες). Μία συνάντηση στην οποία ο ίδιος και ο Γκαρθόν δεν θα είχαν δικαίωμα λόγου. Πρόταση ήταν η συνάντηση να ονομαστεί: **Χώρα των Βάσκων: Δρόμοι. Να δώσουμε μία ευκαιρία στις λέξεις.**

-Μία επιστολή που απευθυνόταν στις «κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές συλλογικότητες του ισπανικού και του βασκικού λαού», ζητώντας τους να δώσουν την απάντηση για την πραγματοποίηση αυτής της συνάντησης, και, ανεξάρτητα από την απάντηση για Γκαρθόν και την διεξαγωγή του debate, «να ανοίξουν χώρους για να δοθεί μία ευκαιρία στις λέξεις».

-Μία επιστολή που απευθυνόταν στις οργανώσεις της βασκικής Αριστεράς, τις οποίες ο EZLN θεωρούσε ότι είναι εκείνες που θα μπορούσαν να στηρίξουν αυτήν την συνάντηση, και, σε συνεννόηση με την ETA, να δημιουργήσουν το κατάλληλο περιβάλλον για την πραγματοποίηση της.

ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ

-Και, τέλος, μία επιστολή στην ETA, από την οποία ο EZLN ζητούσε να κηρύξει μονομερή ανακωχή, για διάστημα 177 ημερών, ώστε να γίνει εφικτή αυτή η συνάντηση, στις 3-7 Απριλίου του 2003, στο νησί Λανθαρσέ, στα Κανάριες νησιά.

Οι προτάσεις του EZLN πυροδότησαν μία, ιδιαίτερη ένταση, σύζηση στην Ισπανία και στην Χώρα των Βάσκων η οποία περσιτράφηκε κυρίως γύρω από τρία ζητήματα: α)τα ζητήματα της τρομοκρατίας του ισπανικού κράτους απέναντι σε όλες τις μορφές αγώνα των Βάσκων για κυριαρχία, β)τα ζητήματα των μεθόδων της ETA και της τρομοκρατίας που ασκεί με δικαιολογία το δίκαιο του αγώνα, και γ) το κατά πόσο μπορεί ή όχι

Γνωρίζουμε ότι στην χορωδία των επαναστατικών οργανώσεων και πρωτοποριών ανά τον κόσμο, οι Ζαπατίστας δεν έχουμε θέση ούτε στην οπισθοφυλακή. Αυτό δεν μας κάνει να αισθανόμαστε άσχημα. Δεν μας θλίβει να αναγνωρίσουμε ότι οι ιδέες και οι προτάσεις μας δεν έχουν ορίζοντα την αιωνιότητα κι ότι υπάρχουν άλλες ιδέες και προτάσεις πιο δημιουργικές από τις δικές μας. Τα όπλα μας δεν είναι για να επιβάλλουμε ιδέες ή τρόπους ζωής, αλλά για να υπερασπίσουμε μία σκέψη και έναν τρόπο να βλέπει κανείς τον κόσμο και να σχετίζεται μαζί του που, ναι, έχει πολλά να μάθει από άλλες σκέψεις και άλλες ζωές, αλλά έχει και πολλά να διδάξει.

(Από την απάντηση του EZLN στην ETA)

«Να δώσουμε μια ευκαιρία στις λέξεις»

ο EZLN να πορευθεί σε ένα θέμα, τόσο ακανθώδες και περίπλοκο, που, επιπλέον, μαύζει να μην έχει καμία σχέση με τον δικό του αγώνα.

Με πρωτοβουλία του Αγουασκαλιέντε της Μαδρίτης έγινε στις 22 Δεκέμβριο του 2002 μία συνάντηση στην οποία συμμετείχαν οι ισπανικές και βάσκιες επιτροπές αλληλεγγύης στους Ζαπατίστας, πανεπιστημιακοί, διανοούμενοι και καλλιτέχνες (μεταξύ άλλων ο Σαραμάγκου, ο Μανού Τσάο, ο Μονταλμπάν κ.α.). Η συνάντηση κατέληξε στην δημιουργία ενός **Φόρουμ για τον Λόγο** και σε ένα κείμενο-μηνυφέατο: το **Μανιφέστο για τις Λέξεις**. Το Μανιφέστο δηλώνει «ΝΑΙ απορροιστικά στην πρόταση του EZLN» και καλεί «όλους εκείνους στους οποίους απευθύνεται η πρόταση των Ζαπατίστας να την ακούσουν και να δώσουν μία ευκαιρία στις λέξεις, στον λόγο».

Εν τω μεταξύ, και ενώ η Ενωμένη Αριστερά της Ισπανίας (Izquierda Unida), το Μπατσούνο, το Ασκοπάνι (οι αριστερές βάσκιες οργανώσεις) και πλήθος άλλων οριστερών κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών συλλογικοτήτων, παρά τις όποιες επιφυλάξεις τους, είχαν ανταποκριθεί θετικά στην πρόταση των Ζαπατίστας, η ορνιτική και –κατά γενική αμοιολογία– αλαζονική απάντηση της ΕΤΑ, είχε σαν αποτέλεσμα ένα κοινούργιο γράμμα στο οποίο ο EZLN, μέσω του Υποδιοικητή Μάρκος, με ειρωνικό, δηκτικό και εξαιρετικά σκληρό ύφος, διαχωρίζει κρόθα τη θέση του από τις πρακτικές της ΕΤΑ, επαναλαμβάνει τις απόψεις των Ζαπατίστας για τις λεγόμενες επανοστατικές πρωτοπορίες και τις μοναδικές τους αλήθειες και ξεκαθάρει με απότομο ύφος, που δεν άφηνε περιθώρια για παρανοήσεις, τη στάση τους απέναντι σε μεθόδους αγώνα που «με το πρόχημα του δικαίου της αιτίας, μετρούν το θύμα τους σόνεμο σε παιδιά, άντρες και γυναίκες άμαχους».

Το γράμμα προσδότησε κοινούργιο κύκλο συζητήσεων, κυρίως για το επιθετικό του ύφος. Το ερωτήματο, οι ενστάσεις αλλά και η προετοιμασία μιας πορείας του EZLN στην Ευρώπη συζητήθηκαν σε κοινούργια συνάντησης των ομάδων αλληλεγγύης με τους Ζαπατίστας, αλλά και των ομάδων (μέχρις στιγμής 26 από όλη την Ευρώπη) που συμμετείχαν στο **Φόρουμ για τον Λόγο**, στις 15 και 16 Φλεβάρη στην Μαδρίτη. Στόχος αυτής της συνάντησης ήταν, η ανίχνευση των δυνατοτήτων υλοποίησης της πρότασης του EZLN για το βάσκινο, η οργανωτική προετοιμασία του ήδη αποφασισμένου ταξιδιού εκπαιδευτών του EZLN στην Ευρώπη και το άνοιγμα μιας συζήτησης πάνω στο «**πώς μπορούμε να χτύπησουμε τη εξέγερση, σε καιρό διαρκούς πλανητικού πολέμου, χωρίς η εξέγερση να μετατρέπεται σε πόλεμο**».

Ερώτημα που απορρέει, τόσο από τις απόψεις που εξέφρασε ο EZLN στα γράμμά του (και που επικαιροποιήσαν από τη συζήτηση για το ύφος των γράμμάτων) όσο και από τις συζητήσεις που έγιναν στο πρώτο Αγουασκαλιέντε της Μαδρίτης από τις 20 έως τις 25 Νοεμβρίου του 2002.

Στις 28 Φλεβάρη του 2003 δημοσιεύτηκε ένα ανακοινωθέν του EZLN, στο οποίο οι Ζαπατίστας ανακοινώνουν την απόφασή τους να ακυρώσουν το ταξίδι τους στην Ευρώπη, εξηγώντας το πώς και το γιατί αυτής της απόφασης και δίνοντας απαντήσεις σε μια σειρά ερωτήματα που είχαν εγερθεί από τα προηγούμενα γράμματα. Εμείς θα στοχάσουμε σε κάποιες επισημάνσεις και κάποιες εκτιμήσεις που προκύπτουν από τα παραπάνω.

Η σιωπή και το τέλος της

Η έξοδος των Ζαπατίστας από τη σιωπή, πέρα από τη δημόσια απεύθυνση σε ευρωπαϊκές συλλογικότητες είχε παράλληλα και μια σειρά άλλες σημαντικές εκφράσεις: η έκδοση του περιοδικού ΡΕΒΕΛΑΔΙΑ, η συνέντευξη του αρχιτέκτονα Γιδνεθ (κομναντάντε Χερμόν), τα ανακοινωθέντα του EZLN που αναφέρονται στην εσωτερική πολιτική κατάσταση του Μεξικού και επικρίνουν με τον ίδιο σκληρό λόγο το πολιτικό κίνημα του Μεξικού και ιδιαίτερα την λεγόμενη αριστερά (PRD), το *Ημερολόγιο της Αντίστασης*, το μήνυμα του EZLN στην αντιπολεμική διαδήλωση της Ρώμης, στις 15 Φλεβάρη, το οποίο διαβάστηκε από την Χάιντι Τζουλιάνι, μητέρα του δολοφονημένου στη Γενόβα Κάρλο Τζουλιάνι. Και πάνω απ' όλα η συγκέντρωση-επίδειξη δυνάμεως των Ζαπατίστας την 1η Γενάρη του 2003 στο Σαν Κριστόμπαλ δε los Κάσας, στην οποία εμφανίστηκαν και μίλησαν δημόσια, σε έναν εξίσου σκληρό και άμεσο λόγο 7 κομναντάντες και κομναντάντες του EZLN.

Μετά από δύο χρόνια, λοιπόν, σιωπής ενός κατακλιμασίου από γράμματα και ανακοινωθέντα που κορυφώνονται με μια διαδήλωση κάτι πολύ παραπάνω από γενική: 30.000 Ζαπατίστας με ψηφισμένες τις ματσετές τους σε μια καθαρή υπενθύμιση στο κράτος πως βρίσκονται σε έντονη εξέγερση.

Εκείνος που παίρνει στα σοβαρά τον εαυτό του καταλήγει να σκέφτεται πως η δική του αλήθεια οφείλει να είναι η μοναδική και παντοτινή αλήθεια για όλους. Και, αργά ή γρήγορα, αφιερώνει τις προσπάθειές του, όχι στο να γεννηθεί, να μεγαλώσει, να δώσει καρπούς και να πεθάνει η αλήθειά του (γιατί καμία αλήθεια δεν είναι απόλυτη και αιώνια), αλλά να να σκοτώσει όλους εκείνους που δεν υπακούουν αυτήν την αλήθεια.

(Ανακοίνωση μετά τη σφαγή του Ακτεάλ)

Η ανγώνωση των παραπάνω εκφράσεων του τέλους της σιωπής οδηγεί ασφαλώς σε δύο συμπεράσματα:

Συμπέρασμα πρώτο: Ο EZLN και οι Ζαπατίστας επιχειρούν δυναμικά να σπάσουν τα όρια στα οποία επιθυμεί να περιορίσει το κίνημά τους το μεξικάνικο κράτος, ή, με τα λόγια του κομναντάντε Ομόρ στην συγκέντρωση της 1ης Γενάρη, «να περάσουν από την άλλη μεριά της πόρτας πίσω από την οποία προσπαθεί να τους κλειδαμπαρώσει η μεξικανική κυβέρνηση». Οι αναφορές στον αγώνα του Αργεντινικού λαού, στον πολιτικό αγώνα των Βόσκων, στους Αυνάκου-ους της Ιταλίας, η σπατάλη για σεβασιόμοι δικαιώματος των Βενεζολάνων ν' απορροιστούν, το αντιπολεμικό μήνυμα της Ρώμης, όλα, βρίσκονται κάτω από την ίδια «μη τυχερά» λογική: τη σύνδεση του «τοπικού» αγώνα τους με τις παγκόσμιες αντιτάσεις (και αντίστοιχα) και την ανάγκη να αναδειχτεί ένας νέος «μακρός δρόμος» που χαράζεται από αντιτάσεις, στον οποίο οι ίδιοι έχουν «να συνεισφέρουν πολλά αλλά και να πάρουν πολλά».

Συμπέρασμα δεύτερο: Μετά από δύο χρόνια σιωπής ο λόγος των Ζαπατίστας έχει διαφοροποιηθεί. Το παλαιό και «ποικιλικό» ύφος ενολλήσασται με έναν σκληρό, άμεσο, σχεδόν πολεμικό λόγο. Αρκεί κανείς ν' αναφερθεί σε δύο σημεία από τις ομιλίες των κομναντάντες την 1η Γενάρη: την απαγόρευση εισόδου σε εδάφη που ελέγχονται από τους Ζαπατίστας του κυβερνητικού επιτετραμένου για τον διάλογο Λουίς Αλβάρες και την ξεκάθαρα προειδοποίηση πως «δεν θα υπάρξει ειρηνικός εκποτισμός στα Μόντες Αβαλέας»².

Για την ερμηνεία αυτής της αλλαγής και των επιδιώξεων της, ίσως κανείς πρέπει να στοθεθεί στα γεγονότα των δύο χρόνων που πέρασαν από την μεγαλειώδη πορεία για την αξιοποίηση των Ιθαγενών.

Τα γεγονότα: Η σιωπή

Μετά την μεγάλη πορεία των Ζαπατίστας στην Πόλη του Μεξικού τον Φλεβάρη του 2001, για την αναγνώριση των δικαιωμάτων και της κουλτούρας των Ιθαγενών Λαών, μια πορεία που είχε την κοθο-

λική στήριξη του μεξικάνικου λαού, η κυβέρνηση φέρνει πρσ ψήφιση ένα νόμο που γυρνάει οριστικά την πλάτη της Συμφωνίας του Σαν Αντρές. Το εκτρομαχτικό αυτό κατασκευάσμα ψηφίζεται σαν ιθαγενές νόμο **ομόφωνα** από όλους τους γερουστάστες. Αμέσως μετά την ψήφιση του νόμου, τον Απρίλη του 2001, ο EZLN διακόπτει το διάλογο και μπαίνει σε σιγή που κρατάει ως τις παραμονές του Αγουσκαλιέντες της Μαδρίτης.

Τα γεγονότα των δύο χρόνων που κράτησε η σιωπή θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής σημεία:

• Το γεγονός της επικύρωσης του ιθαγενικού νόμου **ομόφωνα**, καθώς και η απόρριψη από το Ανώτατο Δικαστήριο του Έθνους των ενστάσεων που είχαν υποβάλλει οι ιθαγενικές κοινότητες, δηλώνει το τέλος

οποιασδήποτε πιθανότητας λύσης μέσα από διαπραγματεύσεις

* Το γεγονός πως αρκούσε μία και μόνο αρνητική ψήφος για να μην επικυρωθεί ο νόμος, σημαίνει για τον EZLN προδοσία εκ μέρους των πολιτικών καμμάτων και ιδιαίτερα του PRD. Η στάση της πολιτικής τάξης του Μεξικού και κυρίως η στάση του PRD θάβει οριστικά οποιαδήποτε πιθανότητα πολιτικής λύσης της σύγκρουσης μέσα στο Μεξικό.

• Το γεγονός της απουσίας κινητοποιήσεων εκ μέρους της κοινωνίας των πολιτών για να αποφευχθεί η ψήφιση του νόμου δηλώνει ότι κλείνουν στα Μεξικό, προς το παρόν, οι δρόμοι για ειρήνη με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια στην Τσιτάπας.

Τα τρία προηγούμενα σημεία κάνουν τον EZLN να σκληρύνει το λόγο και την στάση του: θυμίζον στο Μεξικό και στον κόσμο, αυτό που δήλωσαν την 1η Γενάρη του '94: πως βρίσκονται σε πόλεμο, 30.000 άνθρωποι κραδαινίζονται ματωμένες και τσεκάρει στους δρόμους τους Σαν Κριστόμπαλ, την 1η Γενάρη του 2003, είναι μία καθαρή υπενθύμιση πως οι ζαχαριστικές κοινότητες δεν προοιμιάζονται επί μακρόν 19 χρόνια για πόλεμο, και πως στην περίπτωση που δεν θα υπάρξει άλλη επιλογή

Η σφαγή του Ακτεάλ ή το «γιατί» της Χώρας των Βάσκων

Ζαπατίστικος Στρατός για την Εθνική Απελευθέρωση, Μεξικό, Φλεβάρης 2003

Το Σεπτέμβριο του 2002, ώρες πριν δημοσιοποιηθεί η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Έθνους για την ιθηνική αντιμεταρρύθμιση, ο ΕΖΛΝ (Ζαπατιστές Στρατός για την Εθνική Απελευθέρωση) γνώριζε την γνωμοδότηση και την σημασία της: οι τρεις εξουσίες του Έθνους είχαν ενωθεί για να υπογράψουν την οριστική ακρόαση του δρόμου του διαλόγου και της διαπραγμάτευσης για τη λύση της σύγκρουσης.

Αρχίσαμε να επεξεργάζαμαστε μία από τις εκδοχές που είχαμε σχεδιάσει από το τέλος του 2001, να επιπληρώσουμε τις διενδεις επιθεδο από που είχα απαιτήσει οι εθνικοί επιθεδο. Η σκέψη ήταν, να στείλει ο ΕΖΛΝ μία αντιπροσωπεία στην Επι-Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων οι οδοί και οι δούροι, στο Μελβό και τον κόμο, είναι αλλη-λέγγυοι με τον θανατικό αλκοόλ. Στόχος η προώθηση οι διενδεις οργανισμοί για την αναγνώριση των δικαιωμάτων και της καλύτερης των θανάτων λόγω. Θα ήταν μία πορεία παρόμοια με εκείνη του 2001, αλλά με μία ουσιαστική διαφορά: Δεν στην πορεία του 2001 ο ΕΖΛΝ περισσότερη αποκλειστική και μόνο στο θανατικό ζήτημα, στην διενδυ παρόμοια θα συνέδεσε από το ζήτημα με τους αγώνες που υπάρχουν στον κόμο, ιδιαίτερα με αγώνες που έχουν να κάνουν με την αναγνώριση των δικαιωμάτων, των αντιστάσεων και εξεργήσεων και ειδικότερα με τις αντιστάσεις στις πολιτικές προετοιμασίες που ήδη είχαν ξεκινήσει για τον πόλεμο ενάντια στο Ιράκ.

[illegible]

Το μήνυμα που δεχτήκαμε έλεγε, πάνω κάτω, ότι μπορούσε να δώσει πληροφορίες που ενδιέφεραν τον ΕΖΛΝ. Αντιγράφω από τα κείμενα: «Εάν σας ενδιαφέρει, πρόκειται για το Ακτέαδ». Δεν ήμουν η πρώτη φορά που, πρόσφατα, τα οποία έρχονταν σε ρήξη με την κυβέρνηση, μας έστελναν πληροφορίες, μερικές φορές έγκυρες, μερικές φορές παραπληρωτικές, έτσι αποφασίσαμε να δεχτούμε και να ελεγχουμε τις πληροφορίες που συγκεντρώνουν προσώπα. Ακολουθεί ό,τι μας μετέφερε:

Τους μήνες μετά τα 1995, όταν είχε αποτύχει η στρατηγική γενικής της κυβέρνησης τον Σαββίνο στον ΕΖΛΗ, οι στρατηγικοί Πενάν Καστίγιο (γενικός στρατηγικός δι-
οίκησης και των φάκας κυβέρνησης στην Τσιόπας) και Βερνάντες Αγκίρε (γ. γραμ-
ματέας του υπουργείου Εθνικής Άμυνας) επέμεναν στην δραστηριοποίηση παρα-
στρατηγικών ομάδων για την αντιμετώπιση των Ζαπατίστας (ο Πενάν Καστίγιο εί-
χε εκπαιδευθεί στην Βόρεια Αμερική) και ο Βερνάντες Αγκίρε (ζούσε τον μήνα του
μέλιτος με τον αργόλογο του των ΗΠΑ, και το σχέδιο [αντιμετώπισης των Ζαπατί-
στας] που τότε το ανόητο Κολομβία, είχε την στήριξη των Υπηρεσιών
Ασφαλείας του βορειοαμερικανικού Κράτους).

Ωστόσο ο Σαδβίγκι δεν έλεγε να αποφασίσει. Την ίδια χρονιά, το 1995, εμφανίζεται στα πρακτικά ένα πρόσωπο της ισπανικής κυβέρνησης (Σημ. ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΡΙΝΟΥ: από στοιχεία που παραβήθηκαν σε αποσπάσματα του ανακοινωθέντος, που για λόγους οικονομικών χώρου δεν δημοσιεύσαμε, προκύπτει ότι το πρόσωπο αυτό ήταν ο Φελίπε Γκονζάλες). «Στένιος φίλος του

Προέδρου Σεδίγκο» λειεί εκείνος που μας έδωσε την πληροφορία, «παραβρέθηκε σε συγκεντρώσεις στις οποίες συζητήθηκαν θέματα του Κράτους».

Σε μία από αυτές τις συγκεντρώσεις, ο Σεδζιό ανέφερε τα πρόβλημά που αντιμετώπιζε η κυβέρνηση να τελειώσει μια και καλά με τους Ζαπατίστας, λόγω του ότι είχαν την κατάλληλη γνώση με το μέρος τους. Ο άνθρωπος της υπαγωγής κυβερνητικής είχε τότε, ότι αυτό που πρέπει να κάνουν είναι να καταστήσουν την νομοπλάτηση των Ζαπατίστας και μετά να δώσουν το χτύπημα. Ο Σεδζιό υπενθύμιζε την ιστορία της Φρίξ Φλεσκόρι και τις συνέπειές της. Ο ισπανός δήλωνε πως δεν αναμενόταν σε κάτι τέτοιο, αλλά, στο ότι, εάν οι Ζαπατίστας πέλαμε για τους θάλασσες πρέπει κανείς να τους κάνει να πολεμήσουν ενάντια στους θάλασσες. Στην Ισπανία, είπε ο ισπανός, έχουμε δημιουργήσει μερικές ομάδες για να αντιμετωπίσουμε τη βία στην αυτονομία. Ο Σεδζιό απάντησε ότι γινεται για τις GALT (Αντιτρομοκρατικές Ομάδες Απελευθέρωσης) και για την ανάκληση που γίνεται για να καθοριστούν οι κυβερνητικές ευθύνες στις απαγωγές και δολοφονίες μέλη της ΕΤΑ. Ο ισπανός δεν διαβεβαίωσε και τόνισε πως να σκεφτόνται και να απαγωγές δολοφονίες δεν είναι εύκολα, αλλά χάρη στην τη κοινωνία. Πρόβλεψε πως οι GALT έχουν πολύ περισσότερο, όπως χτυπήματα που μετά αποδίδονται στην ΕΤΑ. Ο Σεδζιό πρότεινε εάν ο βασιλιάς είναι ενήμερος. Ο ισπανός απάντησε: «Ο βασιλιάς ξέρει εκείνο που τον συμφέρει και κάνει πως δεν ξέρει εκείνο που τον συμφέρει, και πρόβλεψε πως δεν πρέπει και τίποτα, μερικές φορές σκόπευο στον τύπο και μετά, κανείς δεν θα εμφανιζόταν στον νεκροί είναι τρομοκρατές και ότι τέλος πάντων, πρέπει κανείς για το καλό του κράτους να παίρνει μερικές βαριές αποφάσεις.

Ο Σάβιτς του υπέδειξε πως αυτό το σχέδιο δεν εξυπηρετεί στο Μεξικό, γιατί οι Ζαπατίστες δεν είναι τρομοκράτες. «Κάνετε τους τρομοκράτες!» είπε ο ισπανός και πρόσθεσε: «Αυτό που πρέπει να γίνει είναι να δημιουργήσουμε μία ένωση όπου θα ήταν δυνατό να εναντιωθεί στους Ζαπατίστες, να συγκροτήσει μαζί τους, να ισχυριστεί νεκροί, ή ότι είναι η μόνη οπτός για να επιβάλει ειρήνη σε όλο». Ο Σάβιτς απάντησε: «μετά θα μπορούσαμε να σας βοηθήσουμε με μερικές συμβουλές, τέλος πάντων, να προσφέρουμε την εμπειρία και την τεχνολογία μας. Βέβαια, πρέπει να αναλλάξουμε από την κυβέρνηση στο να συνεργαστεί την έκδοση μελών της ΕΤΑ που ζουν στο Μεξικό». Ο Σάβιτς απάντησε πως δεν είναι αίσιμο πως είναι μέλη της ΕΤΑ. «Αυτό δεν είναι πρόβλημα!» είπε ο ισπανός, «αναλαμβάνουμε την ευθύνη αυτή». Ο ισπανός πρόσθεσε πως, επιπλέον, η κυβέρνηση θα θα μπορούσε να βοηθήσει την μεξικάνικη κυβέρνηση στις εμπορικές διαπραγματεύσεις με την Ευρώπη. Και κατέληξε την επιχείρησή του με τα με τα φράση: «Κόιτα, Ερκίστο, εάν σε κάτι είμαστε ειλικίνα οι ισπανοί, είναι στο να εξολοθρεύουμε θάνατες». Εξ εδώ με την πληροφορία που μας έφτασε. Τα υπόλοιπα αναφέρονται περιληπτικά: ο Σάβιτς δίνει διαταγή να ενεργοποιηθούν οι παραπομπές, καθώς η ισπανική κυβέρνηση παρέχει συμβουλές, και η μεξικάνικη κυβέρνηση υπογράφει για την έκδοση των υποτιθέμενων μελών της ΕΤΑ. Στο 22 Δεκεμβρίου του 1997, μία ομάδα θύματων παραπομπών παρόμοιας μορφής για να συγκροτήσει με τους Ζαπατίστες. Ο Ζαπατίστες αναδιανέμοντας τα να απογράφει μια σύγκριση ανάμεσα σε θάνατες και εισοδήματα τους μη Ζαπατίστες για την απειλή. Στο Ακτελά προμένον οι Αξες Αβέχες», όποτε και πιστευόμενα πως, ενώ αυξάνεται, τίποτα δεν θα τους συμβεί. Τα μακελάκια αρχίζει και τελειώνει, ενώ αστυνομικοί και στρατός περιμένουν υπομονετικά να επιβήνουν και να «επιβάλουν ειρήνη» στην «αόκνημο» περιοχή όπου βρίσκονται. Η αόληση αποκάλυπτε σχέδιο θανάτου, η έκδοση κάνει το γότο του κοτό και σκηνική κλάει έντονο άνωτο.

Νωπιά ακόμα τα αίμα του Ακτεάλ, ο Φελίπε Γκονζάλες δίνει μία συνέντευξη στον

* **Λας Αβέχας (Οι Μέλισσες):** Οργάνωση στην οποία ανήκαν τα περισσότερα από τα θύματα του Ακτεάλ.

θα κατοφύγουν ο' αυτόν.

Τουλάχιστον οι κανόνες, μέσα από τις συνελεύσεις τους, απαιτούν από την κοινότητα να βρει, στο βαθμό που έκλεισαν οι πολιτικοί δρόμοι στο εσωτερικό της χώρας, διεξόδους που θα καθιστούν τον πόλεμο τελευταία επιλογή.

Συνέπεια της αναζήτησης αυτών των διεξόδων είναι η επιλογή του EZLN για διεθνοποίηση του θύματος. Η απόφαση για μια πορεία στην Ευρώπη είναι όμως κάτι παραπάνω από αυτό: είναι απόφαση της σταθερής και διακηρυγμένης άποψης των Ζαπατίστας πως το τοπικό «η πάλη των θάγανων λαών για αυτονομία, στην συγκεκριμένη περίπτωση», δεν μπορεί να έχει μέλλον παρά μόνο στην συνάρθρωσή της με το παγκόσμιο – την πάλη ενάντια στον νεοελευθεριασμό και για την ανθρωπότητα¹. Στο νόημα που είχε για τους Ζαπατίστας αυτή η πορεία, στο «γιατί» της ακύρωσής της και στο «γιατί» η επιλογή της αναστροφής στην βόσκηση σύγκρουση, της απαντήσεως της «νιέτι» ο ίδιος ο EZLN με το τελευταίο ανακοινωθέν του, εκτενής αποσπάσματα του οποίου δημοσιεύουμε στη συνέχεια.

Eu.M.

μεξικάνο δημοσιογράφο Λουίς Ερνάντες Μαβρόρ (Αν Χαρνάνδο, 10 Μάρτιο του 1998), στην οποία εκφράζεται έτσι για την σφαγή: «Τέτοια πράγματα πάντοτε δημιουργούν τεράστια συγκίνηση. Ζούμε μια επικίνδυνη και ακαριαία συγκίνηση που γεννά εκρήξεις. Στο Μεξικό ένα τέτοιο πράγμα, σαν αυτό που συνέβη στο Ακτέα, γίνεται εδωθή εκρηκτική, που γεννά συγκίνηση και ανησυχία. Καταπόδαξ πολύ πιο σοβαρές, πολύ πιο βαριές σε άλλα μέτρα του κόσμου δεν αναφέρονται από τον τύπο ή δεν παίρνουν τέτοια έκταση. Έτσι που φαίνεται ότι όλο αυτό είναι ένα πρόβλημα υπερβολής των μέσων μαζικής ενημέρωσης...».

Ήταν ο Φελίπε Γκονζάλες ο άνθρωπος που συνμίλησε με τον Σεδάγιο για τις GAL, τις παραστρατιωτικές ομάδες και την έκδοση των βόσκων. Ήτον κάποιος από την κυβέρνηση του;

[Στη συνέχεια αναφέρονται γεγονότα, οικονομικές συναλλαγές και συγκεκριμένες περιπτώσεις εκδόσεων βόσκων, οι οποίες καταδικάζονται στην Ισπανία σε ποινές από 111 έως και 520 χρόνια, που αποδεικνύουν το βάθος των πληροφοριών που δέχτηκε ο EZLN. Αναφέρονται επίσης και βασανισμοί κρατούμενων και καταδικασθέντων για συμμετοχή στην ETA στις οποίες εμπλέκεται ο δικαστής Γκαρθόν].

...Ειλιότητα την ακρίβεια των πληροφοριών, ο EZLN αποφαίνεται ότι το ταξίδι στην Ευρώπη πρέπει να αρχίσει από το ισπανικό έδαφος και να αρχίσει το θέμα της Χώρας των Βόσκων. Σκεπτόμαστε, μ' αυτόν τον τρόπο, να δώσουμε τα προφανή εργαλεία που προκύπτουν καθώς και της ευθύνης της ισπανικής κυβέρνησης. Με το παραπάνω είναι ήδη απαντηθεί η ερώτηση που πολλοί έκαναν: «γιατί ο EZLN ανακατεύει στο θέμα της Χώρας των Βόσκων»; Είναι η ισπανική κυβέρνηση που ανακτέπει το βάσκινο με τον θύγονό σήγνα στο Μεξικό, όχι εμείς.

Οι Ζαπατίστας, λοιπόν, θεωρούσαμε υποχρέωση να πάμε στην Ισπανία για να δείξουμε στον βασιλιά, τον Φελίπε Γκονζάλες, στον Χοσέ Μαρία Αθνώρ και τον δικαστή Γκαρθόν ότι ψεύδονται με αυτό το «έναν σε κάτι είμαστε έμμεσοι οι ισπανοί είναι στο να εξολοθρευούμε θάγανους», δεδομένου ότι εξακολουθούσαμε να είμαστε ζωντανοί, εξεγερμένοι και να αντιστεκόμαστε.

Εμείς βέβαια δεν θα μπορούσαμε να προκαλέσουμε μία σφαγή στην Ευρώπη αλλά θα μπορούσαμε να προκαλέσουμε μία σύζηση. Έτσι οκεφθήκαμε την πρωτοβουλία **Να δώσουμε μία ευκαιρία στις λέξεις**. Ένας λόγος παραπάνω ήταν, πως το βάσκινο ήταν θέμα ταμπού για τις προεδρικές δυνάμεις, και κανείς μπορούσε να το αγγίξει μόνο για να καταδείξει την τρομοκρατία της ETA, φροντίζοντας επιμέλως να ξεχάσει δύο πράγματα: ένα, την τρομοκρατία του Κράτους και δύο, ότι η ETA δεν είναι η μοναδική δύναμη που αγωνίζεται για κυριαρχία στην Χώρα των Βόσκων.

Δεν αγνοούσαμε πως αγγίζοντας το βάσκινο υπήρχε πιθανότητα να προκαλέσουμε διαφορά, μικρά αλλά και να κολλήσουμε, θεωρούσαμε όμως ότι έπρεπε να το κάνουμε. Επιπλέον, οι Ζαπατίστας είχαμε ερωτήσεις που περιέμεναν απάντηση. Στις 17 Νοεμβρίου του 2002, στην παρουσίαση στην Πόλη του Μεξικού του περιοδικού PE-BEADIA προεδιοποίησαμε για τις προθέσεις μας και υποδείξαμε σε ποιον απευθύνονται τα λόγια μας. Λίγες μέρες αργότερα απευθύνουμε μία πρόκληση που βόσκους της στάσης ήταν ο Φελίπε Γκονζάλες. Αποτύχησε να προκαλέσουμε τον Γκονζάλες, αλλά στη θέση του έπεσε, με τραυματισμό το γόνατό του, ο δικαστής Μπαλτάσαρ Γκαρθόν. Το γράμμα για το Ανωτατοδικαστήριο της Μεδρίτης δήλωσε ήδη την πρόθεση των Ζαπατίστας να πάμε στην Ευρώπη και όγινε το θέμα των Βόσκων. Ύστερα, έγινε ότι έγινε.

Ο EZLN ποτέ δεν είχε πρόθεση να μεσολαβήσει στην βόσκηση σύγκρουση, ούτε, πολύ περισσότερο, να πει στους βόσκους τι να κάνουν ή τι να μην κάνουν. Ζητήσαμε μονάχα μια ευκαιρία για τις λέξεις.

Μπορεί η πρόσχημάς μας να ήταν οδεύω ή οφελής ή και τα δυο μαζί, αλλά δεν ήταν ουσίες. Δεν είναι ο τρόπος μας. Τις πληροφορίες που είχαμε οκεφτήκαμε να τις δημοσιοποιήσουμε όταν θα προχωρούσαμε σε προσφυγές στα διεθνή δικαστήρια.

Γι' αυτό και στην κριτική, γιατί ανακατεύαμε σε ένα θέμα που αγνοούσε, κριτική που έγινε από πολλές πλευρές, απαντήσαμε πως γνωρίζουμε περισσότερο απ'

1. «Ενός περσικού που ανείρεται να χρησιμοποιήσει σαν εργαλείο για εκτέλεση που είναι οφύριο, σαν εργαλείο μιας στρατιώτης που δεν είναι διωχθέντων να συνεχίζει να είναι το χρόνο της προπαγάνδας να χωρέει να την μοναδική πόρτα που της έχει αφήσει μοναχική η εξουσία του χρήματος, την πόρτα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας...» (από την παρουσίαση που παρήγαγε στο Ανωτατοδικαστήριο της Μεδρίτης).

2. Ο κοινωπότης Κερνάν είναι ο μόνος επιζών από τον αρχικό πυρήνα των FIAN (Fuerzas de Liberación Nacional) των οποίων μετέπειτα έγινε η EZLN. Στην πράξη του ανακατεύει που δόθηκε στην εξεγερθείσα Αν Χαρνάνδο (Γενάρης 2003), αναφέρεται στην ατομία των δύο αντιστατών καθώς και στις διαφοράς του τράπου δρόμος τους από το κλασικό αντίταγμα της Α. Αμερικής.

3. Από τα ανακοινωθέν της Παράνομης Ιθαγενούς Επανάστασης Επιτροπής και του EZLN την 1η Γενάρη του 2003

4. Όπως λέει και η δεύτερη διακήρυξη της Ζολόγας Αλκαντόνα: «ο καθένας μας είναι να διακηρύττουμε ένα δικαίωμα συλλογικότητας, ένα δικαίωμα των θάγανων και των διαπορευμένων αντιστάσεων. Ένα δημοκρατικό δικαίωμα αντίστασης ενάντια στον νεοελευθεριασμό, ένα δημοκρατικό δικαίωμα για την ανθρωπότητα. Αυτό το δημοκρατικό δικαίωμα θα επιδιώκει, [...] να συναντήσει με άλλες αντιστάσεις σε όλο τον κόσμο. Αυτό το δικαίωμα θα είναι το μέτρο με το οποίο οι διαπορευμένες αντιστάσεις θα στραφούν η μία την άλλη».

όσα μερικοί οκεφτόνται, εννοώντας τη σύνδεση Χώρας των Βόσκων-Τοπίσας, δηλαδή τη σύνδεση ανάμεσα στην τρομοκρατία του ισπανικού Κράτους και την τρομοκρατία του μεξικάνικου Κράτους, την τρομοκρατία της εξουσίας.

Εάν αποκαλύπτονται τώρα από μ' εμάς είναι γιατί αποφασίσαμε να σκευάσουμε το ταξίδι μας στην Ιβηρική χερσόνησο.

Η πρωτοβουλία μας ήταν καθαρή και τίμια (και αυτήν την ηθική εγγύηση την προσφέρει η ιστορία μας), αλλά σύντομο βρέθηκε περικυκλωμένη από την καταπίεση και την μη κατανοή των πολλών που θέλουν να λέγονται προοδευτικοί, και οι οποίοι, προεσχηματισμένοι από τα μέσα, δεν θέλουν να περυσινούν να δουν την κατάληξη.

Ακόμα και από τη μεριά της αριστεράς κόποιος τόλμησε με ποταπότητα και μικροπρέπεια να υπαναχέσει από το διαχωρισμό που έκανε ο EZLN απέναντι στις πρακτικές της ETA ήταν ο όρος που έθεσε η ισπανική κυβέρνηση για να επιτρέψει το ταξίδι εκπαιστών του EZLN στην Ιβηρική. Ο διαχωρισμός του EZLN από πρακτικές τρομοκρατίας της αριστεράς δεν είναι κάτι κοινωνικό υπάρχει από την αρχή της ίδρύσής μας, εδώ και 20 χρόνια, και ακόμα πιο παλιά.

Εάν, ωστόσο θεωρούμε ότι πρέπει να οκευρώσουμε τη συμμετοχή μας στην συνάντηση **Να δώσουμε μία ευκαιρία στις λέξεις**, δεν είναι γιατί μας πτοούν οι κριτικές, οι μαμφές και οι μικροπρεπείς κατηγορίες. Οφείλουμε στο ότι η ηθική μας δεν μας επιτρέπει να σκευάσουμε σε μια συνάντηση που δεν θα παρευρισκόνταν όλες οι δυνάμεις που παλεύουν για κυριαρχία στην Χώρα των Βόσκων και που θα δρέξει, ως εκ τούτου, τον κίνδυνο να μετατραπεί σε ένα δικαστήριο που διακρίνει σπόντες, αντί να είναι ένα χώρος συζήτησης και σταγασμού πάνω στους όρους της Χώρας των Βόσκων.

Η ευθύνη για αυτήν την αποτυχία ανήκει αποκλειστικά και μόνο στον EZLN, και ιδιαίτερα ο' αυτόν που είναι ο εκπαιστών τους: τον Μάρκος (χάρη τον στρατιωτικό του βαθμό, για όσους δεν αρέσκονται ο' αυτό). Ο λόγος μας, αντί να ωθήσει σε σύζηση, πλήγωσε πολλούς τίμιους και ευγενείς ανθρώπους στην Χώρα των Βόσκων. Δεν ήταν η πρόβησή μας, αλλά συνέβη. Απολαμβάνω σ'ι' αλήθεια. Και θέλουμε να τους ζητήσουμε μία ειλικρινή συγγνώμη. Ίσως κάποιον μέτρο μπορούσαν να μας τιμήσουν με αυτήν, γιατί η συγγνώμη ανάμεσα σε αδελφούς δεν είναι τοξική.

Όσον αφορά την πρόκληση προς debate που μας εκτόξευσε ο δικαστής Γκαρθόν, περυσίσαμε αρκετά. Ο δικαστής Γκαρθόν, πορ' ό'ι ήταν εκείνος που προκάλεσε, πρότιμης να υπαίτησει. Έτσι απαντήσαμε πως είναι καλύτερο να στα ανακρίνει κρατούμενος που βασανίζονται, να φωταγορεύεται με συγγενείς θύματων και να κάνει καμιάνα αυτοπροβολή από τη Νόρμπελ Ειρήνης, αλλά δεν τολμήσαμε να συζητήσουμε κόποιον μεσοάξ ευφυίας. Και δεν είναι το θέμα που λέμε η επεδείγξηση στο λόγο αλλά γιατί ο Γκαρθόν υπακούει και κατορεύει σε νόμους άδικοι. Πριν κατηγορήσουμε τον Γκαρθόν για χοντροκαμμένο παλιότυπο. Δεν ήταν σωστό. Είναι μόνο βαφελιές και δειλές.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τις οργανώσεις της βόσκησης αριστεράς, Χέρρι Μπατασοάνα και Αλκανόνα, που ήταν οι μοναδικές από τη Χώρα των Βόσκων που απάντησαν δικαίω στην πρόσχημάς μας (ή, τουλάχιστον, οι μοναδικές που η απάντησή τους έφτασε ως εμάς)....

Ίσως κάποια μέρα οι λέξεις μας μάθουν να αντικαταστήσουν την αγάπη, το σεβασμό και τον θαυμασμό που νιώθουμε για τον βάσκινο λαό και τον πολιτικό και πολιτισμικό σήγνα του.

Ίσως κάποια μέρα μπορούμε να πραγματοποιηθεί αυτή η συνάντηση και, δίνοντας μια ευκαιρία στις λέξεις, να συναντηθούν στο σώμα οι δρόμοι της ανεξαρτησίας, της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης του ο βάσκιος λαός, και όλοι οι λαοί του κόσμου οξέχουν.

Από τα θανά τα νοτισανολογικά Μεξικό
Εξεγερμένος Υποδικαστής Μάρκος
Μεξικό, 24 Φεβρηίου του 2003».

ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟΣ...

...ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΥΠΑΡΚΤΟΣ!

Επιμέλεια: Σ.Γ.

Η λαϊκή εξέγερση στην Αργεντινή, τον Δεκέμβρη του 2001, ανέδειξε σαν κυρίαρχο σύνθημά της το «que se vayan todos - να φύγουν όλοι». Η κοινωνία των από κάτω, ανυθόρμητα ή οργανωμένα, ενστικτώδεια ή επεξεργασμένα, έβγαине στο προσκήνιο, έπαιρνε τις δικές της πρωτοβουλίες, αγωνιζόταν να δώσει απαντήσεις εκεί που το κυρίαρχο κοινωνικοοικονομικό σύστημα είχε αποτύχει. Σε αυτό το διάστημα των 16 μηνών που έχει μεσολαβήσει, τα εργοστάσια που ανακτήθηκαν και πέρασαν υπό εργατικό έλεγχο, οι αυτοδιαχειριζόμενες επιχειρήσεις, έγιναν η μαχόμενη εμπροσθοφυλακή, το σύμβολο αγώνα και αποτελεσματικότητας ολόκληρου του κινητοποιημένου λαού της Αργεντινής.

Η Αργεντινή ζει μια οκληρή οικονομική κρίση, παράγωγο του νεοφιλελεύθερου μοντέλου που της επιβλήθηκε, ιδιαίτερα κάτω από την διακυβέρνηση των Μέ-

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

νι και Ντε Λα Ρούα. Στη διάρκεια αυτών των χρόνων κυριάρχησε η χρηματιστική-κερδοσκοπική επένδυση σε βάρος των παραγωγικών επενδύσεων με αποτέλεσμα να συντελεσθεί η καταστροφή της παραγωγικής δομής και η αποβιομηχανοποίηση της χώρας. Εκατοντάδες εργοστάσια έκλεισαν και το ποσοστό ανεργίας εκτινάχθηκε στα ύψη. Το 2002 η ανεργία υπολογίζεται στο 21,5% και η υποαποσχόληση στο 18,6%. Από το 1998 η ανεργία έχει αυξηθεί κατά 74,3%. Το 51,4% του πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Η επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού είναι συντριπτική: το 1975 η Αργεντινή είχε 22 εκατ. κατοίκους και λιγότερο από 2 εκατ. φτωχούς. Στο τέλος του 2002 ο πληθυσμός ανέρχεται στα 37 εκατ. και οι φτωχοί στα 18 εκατ. Και αν αναλογισθεί κανείς πως τα ποσοστά ποικίλλουν από περιοχή σε περιοχή, γίνεται αντιληπτό πως ορισμένες περιοχές είναι βυθισμένες στην απόλυτη εξαθλίωση και μαζικό αμόρφ.

Μέσα σ' αυτό το σκληρό ύφεσης και αποσύνθεσης του παραγωγικού μηχανισμού, εκατοντάδες εργοστάσια εγκαταλήφθηκαν από τους ιδιοκτήτες τους καταχρεωμένα και έκλεισαν. Χιλιάδες εργαζόμενοι βρέθηκαν στο δρόμο αφού προηγουμένως ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα απλήρωτοι. Οι κινητοποιήσεις για απαίτηση

**«Έχω ένα μεγάλο ερώτημα
στη ζωή μου:
αν πρέπει να θεραπευτώ ή αν
πρέπει να κάνω την επανάσταση
δικαιώνοντας την τρέλα μου»**

Στις 12 Μαρτίου έγινε στην Πόλη του Μεξικού συνάντηση εκπροσώπων εναλλακτικών μέσων επικοινωνίας της Λατινικής Αμερικής. Στη συνάντηση πήρε μέρος και ένας νοσηλεύμενος στο νευροψυχιατρικό νοσοκομείο T. Borda του Μπουένος Άιρες, σαν εκπρόσωπος της ομάδας που διαχειρίζεται το Radio Colifata (για το Radio Colifata δεσ το τεύχος των Σημάτων Καννού Νο 5, στο αφιέρωμα για την Ελεύθερη Ραδιοφωνία στη Λατινική Αμερική), την ομιλία του οποίου παραθέτουμε:

«Όλοι εμείς που έχουμε συμμετάσχει σε δραστηριότητες κοινωνικής συνείδησης για μια δημοκρατική και ελεύθερη χώρα και για έναν κόσμο ισότητας και δικαιοσύνης, προσκαλούμε τη διεθνή και την εθνική κοινωνία των πολιτών να υποστηρίξει τις προσπάθειες εναλλακτικής επικοινωνίας. Στο σημερινό πλαίσιο της εφαρμογής των πολιτικών της ελεύθερης αγοράς από την πλειοψηφία των

ΤΟ ΡΑΔΙΟ COLIFATA ΣΤΗ ΛΑΤΙΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕΣΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

κυβερνήσεων του κόσμου, τη αυστηματική απείλη των διαρκών πολέμων από τις ΗΠΑ και την εφαρμογή περιφερειακών σχεδίων εξόρτωσης (ALCA, Σχέδιο Καλομπία, Πουέμπλα-Παναμά), οι κοινωνίες κατακτούν όλο και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση και συμμετοχή για ν' αντιπαραθούν στις καταστροφικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Στην αμερικανική ήπειρο, οι ειρηνικές κινητοποιήσεις και οι άμεσες ενέργειες δίνουν περιεχόμενο σε νέες μορφές αγώνα.

Η εμπειρία του Radio Colifata δίνει το στίγμα αυτής της νέας μορφής αντίστασης κατά της λήθης και του θανάτου που σήμερα οι νεοφιλελεύθερες λατινοαμερικανικές κυβερνήσεις πεισματικά συνεχίζουν να σπέρνουν. Με περιορισμένα μέσα και χωρίς καμία θεσμική υποστήριξη μεταδίδουμε ραδιοφωνικά προγράμματα εδώ και 11 χρόνια με την ενεργητική συμμετοχή νοσηλευμένων του νοσοκομείου, ψυχολόγων, μουσικών και ονειροπόλων ενός καινούργιου κόσμου.

Ο ανεξάρτητος ραδιοφωνικός σταθμός μας συγκροτήθηκε σαν ένας θεραπευτικός μηχανισμός μέσα του οποίου οι νοσηλευόμενοι του Borda ανακτώντας τη διαδικασία της επικοινωνίας να μπορούν σιγά σιγά να ξεφύγουν από την απομόνωση. Το αποτέ-

Οι ανακτημένες επιχειρήσεις

πληρωμής των δεδουλευμένων και επαναλειτούργιας των εργοστασίων αποδείχτηκαν χωρίς αντίκρυσμα, ενώ η δυνατότητα απορρόφησης των ανέργων σε άλλες θέσεις εργασίας ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Η αλληλεγγύη των ερ-

λεσμά μιας σύνθετης δουλειάς επικοινωνίας και ψυχολογικής θεραπείας, υπήρξε η ενεργοποίηση της ιδέας La Colifata, σαν συνάντημα αλληλεγγύης και αξιοπρέπειας αυτών που, εξαιτίας των συνηθών κοινωνικής περιθωριοποίησης, καταδικάστηκαν στην τρέλα.

Αυτή η εμπειρία της ανεξάρτητης επικοινωνίας ενσωματώθηκε στον κοινωνικό αγώνα των ανέργων-εργαζομένων της Αργεντινής ύστερα από την οικονομι-

γαζόμενην στις επιχειρήσεις αυτές, η οργάνωσή τους και η ένταξη των κινητοποιήσεων ωμάσαν το επόμενο βήμα τους που ήταν η κατάληψη των εργοστασίων. Στη συνέχεια ξεκίνησαν εκ νέου την παραγωγική διαδικασία, αυτή την φορά όμως κάτω από τον έλεγχό τους. Στην Αργεντινή, σήμερα υπολογίζονται περίπου 200 οι επιχειρήσεις που λειτουργούν κάτω από τη διεύθυνση των εργαζομένων τους. Και δεν μιλάμε αποκλειστικά για εργοστάσια, αλλά και για σουπερμάρκετ, κλινικές κ.λπ. Καταλήψεις εργοστασίων συναντάει κανείς σε ολόκληρη τη διαδρομή του καπιταλισμού, από την εμφάνισή του. Δεν είναι όμως τόσο συνηθισμένο φαινόμενο οι καταλήψεις αυτές να συνοδεύονται από την επαναλειτούργια των εργοστασίων κάτω από εργατικό έλεγχο. Στη Βραζιλία, μια διαδικασία εργατικής αυτοδιαχείρισης, που έχει ορισμένες ομοιότητες με αυτή της Αργεντινής, έκανε την εμφάνισή της από το 1997-98. Επιχειρήσεις σε κρίση διαφόρων κλάδων (τρόφιμα, ένδυση, μεταλλουργία, πλαστικών, υαλικών κ.λπ.) κατελήφθησαν από τους εργαζόμενους και συσασπίσθηκαν στη Βραζιλιάνικη Ένωση Αυτοδιαχείρισης. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, λειτούργησαν σαν κοοπερατίβες, έχουν σαν στόχο να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας και να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο. Στην Αργεντινή όμως έχουμε να κάνουμε με ένα φαινόμενο που δεν έχουμε ξα-

κή κατάρρευση του Δεκεμβρίου 2001. Από τις κινητοποιήσεις κατά της πολιτικής του πρώην προέδρου Φερνάντο ντε Λα Ρούα, οι «Colifata» έβγαλαν στον αέρα τις μαρτυρίες των αγωνιζόμενων στρωμάτων της κοινωνίας.

Το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου του 2003, αντιπροσωπευτικά από το Radio Colifata θα επισκεφθεί το Μεξικό για να ανταλλάξει απόψεις σχετικά με τα ανεξάρτητα μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης, να εκθέσει την επικοινωνιακή θεραπευτική εμπειρία τους και να αναπτύξει θέματα συζήτησης προσανατολισμένα σε νέες μεθόδους κοινωνικής και ειρηνικής αντίστασης μέσω της ραδιοφωνικής δημιουργίας.

Αυτή η προσπάθεια είναι αυτόνομη και δεν υπολογίζει σε κρατική ή κομματική υποστήριξη, αλλά στην προσπάθεια πολλών τρελών ανειροδόλων που προσφέρουν τις επιθυμίες και τις ελπίδες τους για να οικοδομηθεί ένα καλύτερο μέλλον, όπου η πείνα και η εξεθλίωση θα είναι μόνο μια κακή ανάμνηση. Γι' αυτό σας καλούμε να μην εγκαταλείψετε την πιο ανθρώπινη τρέλα: τον αγώνα για ελευθερία και δικαιοσύνη.

Η τριφερή τρέλα των γυναικών και των ανδρών που αγωνίζονται για να γίνουν «νέοι άνθρωποι» αναπτύσσεται με μαγικό τρόπο απέναντι στην αβεβαιότητα, την αποξένωση και το κοινωνικό έγκλημα. Η Ιστορία γράφεται ακόμα μια φορά με τα βήματα των μικρών, αυτών που δεν έχουν τίποτα να χάσουν και έχουν να κερδίσουν τα πάντα, τους πάντες περιθωριοποιημένους, αυτούς που με τις διαφορετικές φωνές τους σήμερα τραγουδούν στους δρόμους: «Ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός».

να συναντήσκει, διότι εκτός από το εύρος του αριθμού τους, οι «ανακτημένες επιχειρήσεις» έχουν προσδώσει στο λαϊκό κίνημα ποιοτικά χαρακτηριστικά που προσδιρίζουν σε μια μελλοντική κοινωνία, σε μια κοινωνία του ανείρου, αποδεικνύοντας πως ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός, πως ένας άλλος κόσμος είναι υπαρκτός.

Η πρώτη, αλλά όχι η μόνη, επίδραση, σημειώνεται στους ίδιους τους εργαζόμενους των «ανοκτημένων επιχειρήσεων». Επρεπε να μάθουν να διευθύνουν, να μάθουν σε μια πειθαρχία που δεν βασίζεται στην επιείλη αλλά στην αλληλέγγυο συνειδηση. Οι αποφάσεις που αφορούν την παραγωγή και τη διάθεση των προϊόντων παίρνονται στις συνελεύσεις στις οποίες συμμετέχει το σύνολο των εργαζομένων. Δουλειά χωρίς αφεντικό, δουλειά χωρίς ιεραρχίες, δουλειά που δεν αποξενώνει, είναι στοιχεία που έχουν αρχίσει να θεωρητικοποιούνται ύστερα από μια διαδρομή που στο ξεκίνημά της ήταν απλά μια προσπάθεια για να μην χάσουν τη δουλειά τους. Στις μαρτυρίες πολλών απ' αυτούς που συμμετέχουν στην ανόκτηση και στην προσπάθεια διαχείρισης των επιχειρήσεων απεικονίζεται μια οντολογική σχέση του πνεύματος συνεργασίας, ένα ζήτημα της συνειδησης, της επίγνωσης πως οι εργαζόμενοι αυτών των ανακτημένων επιχειρήσεων δεν πρόκειται να σωθούν μόνοι τους. Πως είναι απαραίτητο να συνδεθούν με τα άλλα συνδικαλιστικά και πολιτικά κινήματα που αγωνίζονται και ν' αναπτύξουν μαζί τους δεσμούς αλληλεγγύης. Οι ανοκτημένες επιχειρήσεις από την πρώτη στιγμή απευθύνθηκαν προς τα έξω, προς τα διάφορα κοινωνικά κινήματα, τα κινήματα ανέργων, τις συνελεύσεις των γειτονιών που απλώθηκαν σε όλη την Αργεντινή. Και η βοήθειά τους υπήρξε καθοριστική όσο και ανταποδοτική.

Οι ανακτημένες επιχειρήσεις συζητούν μαζί τους τους σχεδιασμούς, τα προβλήματα τους, δημιουργούν σχολές επαγγελματικής κατάρτισης για ανέργους μέσα στις εγκαταστάσεις τους, καλύπτουν τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται με ανέργους των κινήματων και της γειτονιάς. Από τη μεριά τους τα κινήματα υπερασπίζονται την ύπαρξη των ανακτημένων επιχειρήσεων από τις δικαστικές και αστυνομικές προσπάθειες εκκαθάρισης, βοηθούν στη διάθεση των παραγόμενων προϊόντων.

«Δεν θέλουμε ν' ανακτήσουμε μόνο την παραγωγή αλλά και τη γνώση, τον πολιτισμό, την υγεία, την αξιοπρέπεια», διακηρύσσουν σήμερα οι εργαζόμενοι των ανοκτημένων επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις τους στεγάζουν πολιτιστικό κέντρο, σχολεία, λαϊκούς κινηματογράφους, θέατρα, έχουν γίνει τόποι συνάντησης ομάδων, οργανώσεων και κινήματων, σημαία αναφοράς στην προσπάθεια που κάνουν για την αναγέννηση της Αργεντινής. Στο σουπερμάρκετ *Tigre*, της πόλης Ροσάριο, σε συνεργασία με φοιτητές λειτουργεί το πολιτιστικό κέντρο *La Toma* (Η Κατάληψη) και λειτουργεί ένα εκθεσιακό κέντρο με τα προϊόντα όλων των υπό κατάληψη επιχειρήσεων. Στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου υφαστουργίας *Bruckman* και με την συνεργασία της λαϊκής συνέλευσης της συνοικίας Σον Κριστόμπαλ, ετοιμάζεται μια επαγγελματική σχολή κατάρτισης. Στο ίδιο εργοστάσιο αναβρόθηκε, προς τιμήν των Μανόδων της Πλατείας του Μόνη, το θεατρικό έργο του Μπέρτολ Μπρέχτ «Η Μάνα», που είναι βασισμένο στο ομώνυμο έργο του Γκόρκι. Στο εργοστάσιο κεραμικής *Zanón*, ανακηρυγμένο ως «Ελεύθερο έδαφος της Παταγωνίας», το πρώτο κεραμικό που δόθηκε στο εμπόριο έφεραν σχέδια από την πολιτιστική κληρονομιά των Ιθαγενών Μαπούτες που ζόνε στην περιοχή. Οι Μαπούτες από τη μεριά τους προσφέρουν τον απαραίτητο άργιλο από τα εδάφη τους για να καλυφθούν οι ανάγκες του εργοστασίου *Zanón*. Συνάντησης των αντιτάσεων. Τα γραφεία εκπροσώπησης του εργοστασίου *Zanón* στο Μπουένος Άιρες είναι εγκαταστη-

μένα στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο που έχουν ιδρύσει οι Μανόδες της Πλατείας του Μόνη. Είναι φανερό πως βρισκόμαστε μπροστά σε ένα νέο τύπο λαϊκής πολιτικής συμμετοχής, νέο τύπο οργάνωσης και συνάντησης κινήματων. Η ανάκτηση των επιχειρήσεων έρχεται να προστεθεί στις καταλήψεις γης, σπιτιών, κλινικών, πλατειών, δρόμων που έχουν σημειωθεί όλο αυτό το διάστημα στην Αργεντινή. Η «Αργεντινή των από κάτω» ψάχνεται, επαναπροσδιορίζει τη δράση της, τις αξίες της.

Μορφές ανάκτησης

Η μορφή συγκράτησης που παίρνουν οι ανακτημένες επιχειρήσεις εξαρτάται από το επίπεδο συνειδησης των εργαζομένων, από την ιδιαιτερότητα της επιχείρησης, από τα πολιτικά ρεύματα που κινούνται και έχουν οργανωμένη παρουσία μέσα στους εργαζόμενους της επιχείρησης. Η συζήτηση γύρω από τις διαφορετικές μορφές διαχείρισης των ανακτημένων επιχειρήσεων προκαλεί διαφωνίες και εντάσεις ανάμεσα σε διάφορες ομάδες του συνδικαλιστικού και του πολιτικού τοπίου της Αριστεράς. Τα δύο κύρια υπό συζήτηση μοντέλα είναι:

α. Οι κοοπερατίβες. Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης, επιζητούν να ενσωματώσουν τον εργαζόμενο στις αποφάσεις πιστεύοντας πως με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί μια διανομική στην παραγωγή. Και ταυτόχρονα προωθείται έτσι ένα πιο αλληλέγγυο περιεχόμενο στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι κοοπερατίβες επιδιώκουν να καλυφθούν τις συνθήκες των μελών τους αποκλύπτοντας ταυτόχρονα το λαθρεμπόριο του ισχυρισμού πως «μόνοι» οι εργάτες δεν μπορούν να διευθύνουν όλη την παραγωγική διαδικασία. Οι

υποστηρικτές αυτής της μορφής διαχείρισης είναι συσπειρωμένοι στο Εθνικό Κίνημα Ανακτημένων Επιχειρήσεων (MNER) και ζητούν από το κράτος τη δημιουργία ενός αποθεματικού κεφαλαίου που θα ενισχύσει τις προσπάθειες τους καθώς οι επιχειρήσεις αυτές συμβάλλουν αποφασιστικά στον αγώνα κατά της ανεργίας. Στο MNER επιρροή ασκούν τμήματα του προοδευτικού περονισμού, η καθολική εκκλησία, καθώς και η εργατική συνμοσπονδία CTA. Αν' την πλευρά τους, τμήματα της Αριστεράς χαρακτηρίζουν το MNER σαν ρεφορμιστικό. Θεωρούν ότι δεν επιζητά μια αλλαγή συστήματος, δεν θέλει να καταστρέψει τον καπιταλισμό, αλλά μόνο επιδιώκει μια πιο εξισωτική διανομή του κέρδους.

β. Επιδίωξη κρατικοποίησης των επιχειρήσεων και διατήρησή τους κάτω από εργατικό έλεγχο. Οι υποστηρικτές αυτού του μοντέλου επιζητούν μέσω των αγώνων να επιβάλουν στο κράτος ένα πρόγραμμα κοινωνικοποίησης της εργασίας στα κατελιγμένα εργοστάσια. Οι εργαζόμενοι διεκδικούν την κρατικοποίηση των επιχειρήσεων, αλλά να έχουν οι ίδιοι την άμεση διεύθυνση των επιχειρήσεων. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκουν μια γενικευμένη κοινωνική αυτοδιαχείριση, που συγκρουόμενη με την παραγωγική ανερχία του καπιταλισμού, προχωράει προς ένα δημοκρατικό σχεδιασμό της παραγωγής επικεντρωμένη στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Στην κατηγορία αυτή συναντάμε τους εργαζόμενους στις πιο μαχητικές εκφράσεις των ανακτημένων επιχειρήσεων (εργοστάσια Brukman, Zanon, η κλινική Junip κ.λπ.).

Ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, οι δύο κυριότερες μορφές εργατικής αυτοδιαχείρισης αντιπροσωπεύουν μια πολύ σημαντική κατάκτηση στην κατεύθυνση μιας αλληλέγγυας κοινωνικά οικονομίας. Αποτελούν ταυτόχρονα μια απάντηση στο προϋπάρχον νεοφιλελεύθερο μοντέλο που οδήγησε την οικονομία της Αργεντινής στην κρίση και την τελμάτωση. Αποτελούν μια απάντηση που προέρχεται από το χέρι των ίδων των εργαζόμενων. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε πως στο 70% των ανακτημένων επιχειρήσεων η παραγωγή έχει καλύψει ή έχει ξεπεράσει την παραγωγική δραστηριότητα που είχαν με το προηγούμενο καθεστώς ιδιοκτησίας και μάλιστα σε ορισμένα από αυτά έχουν γίνει και νέες προσλήψεις εργαζομένων. Παρόλα αυτά όπως τονίζει και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του εργοστασίου Zanon «όταν έχουμε στην Αργεντινή περισσότερο από το μισό του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας κανένα εργοστάσιο δεν μπορεί να πάει καλά. Ούτε η καλύτερη ιδιωτική επιχείρηση, ούτε η καλύτερη κοοπερατίβα, ούτε η καλύτερη αυτοδιαχειριζόμενη επιχείρηση μπορεί να πάει καλά όταν υπάρχουν 5 εκατομμύρια άνεργοι στους δρόμους. Ο αγώνας είναι σε βάθος. Το πρώτο μας βήμα είναι να συνειδητοποιήσουμε πως αν χτυπήσουν μια επιχείρηση τις χτυπάνε όλες. Πρώτο μας μέλημα είναι η ενόπλητά μας απέναντι στην καταπίεση. Κάποιν συζητάμε για τις κοοπερατίβες, την κρατικοποίηση, τον εργατικό έλεγχο. Σε κανένα αφεντικό, σε καμία κυβέρνηση δεν αρέσει να αποδεκνέται αυτό που είμαστε ικανοί να κάνουμε. Γιατί έτσι μένει ο βασιλιάς γυμνός και τότε φαίνεται ποιοι είναι τα παράσιτα και ποιοι κινούν την οικονομία μας χάρος».

Οι εργαζόμενοι στις ανακτημένες επιχειρήσεις παράγουν, μαθαίνουν, εκπαιδεύονται, αλλά ταυτόχρονα είναι δημιουργοί νέων ιδεών και αξιών. Ίσως ο δρόμος τους να είναι ακόμα πολύ μακριάς, ίσως οι ερωτήσεις να είναι περισσότερες από τις απαντήσεις. Όμως επιβεβαιώνουν με την πράξη τους πως στην Αργεντινή σήμερα συντελούνται προοδευτικές κοινωνικές οργάνωσεις που αξίζει να μελετηθούν απ' όλους μας. Το τελευταίο διάστημα γίνονται όλο και πιο φανερά τα σημάδια πως η κρατική εξουσία ετοιμάζει την μεγάλη της επίθεση απέναντι σε ό,τι αμφισβητεί την κυριαρχία της, στην πρόταση και το όραμα που αρθρώνει η κοινωνία των από κάτω. Τα ανακτημένα εργοστάσια αποτελούν τον πρώτο στόχο αυτής της επίθεσης. Και θα χρειαστούν την αλληλεγγύη των κινημάτων όλων των χωρών, την δική μας αλληλεγγύη.

Σ.Γ.

ΒΑΡΚΕΛΟΝΗ: Ταξί αλληλεγγύης

Περισσότεροι από 100 οδηγοί ταξί της Βαρκελώνης, συσπειρωμένοι στην πρωτοβουλία «Ταξί - Συνεργασία» (Taxi-Cooperaccio), θα χρηματοδοτήσουν τη δημιουργία ενός παιδικού σταθμού και τριών παιδικών χαρών στη Βραζιλία, από τα οποία θα επωφεληθούν 500 μικρά παιδιά οικογενειών αγροτών που συμμετέχουν στο κίνημα MST (Κίνημα των Χωρίς Γη). Για κάθε κούρσα που παίρνει ένας οδηγός της πρωτοβουλίας προσφέρει το 0,7 % του αντίμισου της διαδρομής για την κάλυψη του κόστους κατασκευής. Επίσης, στη διάρκεια της διαδρομής ο οδηγός δίνει πληροφορίες και φυλλάδιο για το συγκεκριμένο σχέδιο σαν μία ανοικτή πρόσκληση προς τους επιβάτες να συνεισφέρουν και αυτοί στην κάλυψη του κόστους του προγράμματος, που ανέρχεται στα 2.200 ευρώ.

Η κομπάνια θα διαρκέσει όλο το 2003 και διεξάγεται με τη συνεργασία της μη κυβερνητικής οργάνωσης «Cooperaccio». «Φαίνεται ψεύτικο πως μέσα από ένα ταξί μπορείς να βοηθήσεις. Οι οδηγοί ταξί μπορούν να εκλοικεύουν καμπάνιες αλληλεγγύης και καθιερώνουν έναν διάλογο διαφορετικό από αυτόν που έχουμε συνηθίσει», λέει η Pilar Molina, υπεύθυνη της οργάνωσης «Cooperaccio».

Οι κατασκευές θα γίνουν στην περιοχή Espiritu Santo και θα δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να παίρνουν τα πρώτα τους μαθήματα, να έχουν ασφαλείς χώρους παιχνιδιού και φροντίδας, φογητού και πρόχρηνο ύπνου. Η απασχόληση των παιδιών θα επιτρέπει στις μητέρες τους να συμμετέχουν στα προγράμματα κατάρτισης που το MST οργανώνει στις κοινότητες και τους καταυλισμούς των μελών του.

Δεν είναι η πρώτη φορά που η πρωτοβουλία «Ταξί-Συνεργασία» συμμετέχει σ' ένα πρόγραμμα αλληλεγγύης. «Στα χρόνια που ζούμε δίνουμε μια ευκαιρία στην ελπίδα μέσα από το επαγγελματά μας», λέει ο Ρουμπέν Πετίλο, εκπρόσωπος των αλληλεγγύων οδηγών ταξί.

Carlos Drummond de Andrade

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ BRAZILIANOΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο Carlos Drummond de Andrade, που θεωρείται ο μεγαλύτερος Βραζιλιάνος ποιητής του εικοστού αιώνα, κατάφερε να ολοκληρώσει, σφειάζουμε να το τονίσουμε, στην πολύχρονη ζωή του, ένα πολύ πλούσιο, σύνθετο και πολυεπίπεδο έργο, που αποτελείται από ένα μεγάλο αριθμό συλλογών ποίησης, διηγημάτων, χρονικών και άρθρων. Γεννήθηκε το 1902, στη μικρή πόλη Itaúmirá των Minas Zeras, όπου άρχισε τις σπουδές του, που συνέχισε κι ολοκλήρωσε στο Μπέ-

του Ανδρέα Παγουλάτου*

λο Οριζόντε, αρχικά, και ύστερα στο Ρίο ντε Ζανέιρο. Εκεί εγκαταστάθηκε το 1934 και συνέχισε να εργάζεται ως δημοσίος υπάλληλος, ενώ παράλληλα είχε ήδη αρχίσει να δημοσιεύει άρθρα και χρονικά σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά, δραστηριότητα που δεν εγκατέλειψε μέχρι σχεδόν το τέλος της ζωής του.

Το 1930, δημοσίευσε την πρώτη συλλογή του *Alguma poesia* (Μία ποίηση), που προκάλεσε αντικρουόμενες κριτικές και αποτέλεσε ένα είδος κορυφωσης του βραζιλιάνικου μοντερνισμού των χρόνων του 1920, αλλά συγχρόνως και ένα ξεπέρασμά του προς καινούργιες κατευθύνσεις, που δεν διαψεύει, όμως, αλλά επιβεβαιώνει, με τον τρόπο της, τις βασικές αρχές του μοντερνισμού. Η συλλογή αυτή θεωρήθηκε, και θεωρείται και σήμερα, από τους ιστορικούς και κριτικούς της λογοτεχνίας, ως η αφετηρία και η αρχή της λεγόμενης «δεύτερης φάσης» του βραζιλιάνικου μοντερνισμού.

Στη δεκαετία του 1930, συνέχισε να δημοσιεύει την ποίησή του, πλουτίζοντας την έκφρασή του, με έναν συνεχή πειραματισμό πάνω στη στρωματογραφία της γλώσσας και στις συντακτικές δομές της. Κάθε συλλογή του πρόσθετε και μια καινούργια διάσταση στο πολυσχιδές έργο του: έτσι από τη συλλογή του *Sentimento do mundo* (Αίσθημα του κόσμου) το 1940 και μετά, κυρίως με την περίφημη συλλογή του *A rosa do povo* (Το ρόδο του λαού) το 1945, σημειώνεται μια βαθμιαία κοινωνικοποίηση της γραφής του. Πράγματι, από τα θέματα της μοναξιάς, της απομόνωσης και της αυτοειρωνείας περνάει σε πιο σύνθετους θεματικούς πυρήνες, που σχετίζονται με τον αριστερό προβληματισμό και προσανατολισμό του εκείνα τα χρόνια. Σφειάζουμε να υπογραμμίσουμε, εδώ, ότι αυτή η περίοδος, που συμπίπτει με την επιβολή του φασιστικού τύπου νέου κράτους (estado novo) του Γκετούλιο Βάργκας και την Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οημαδεύεται από την έντονη κριτική αντιπαράθεση στο

καταπιεστικό αυτό καθεστώς, καθώς και στον πόλεμο, αρκετών ποιητών, πεζογράφων, καλλιτεχνών και διανοουμένων, αλλά και από μια ουσιαστική ριζοσπαστικοποίηση των ιδεών τους. Στα ποιήματα που γράφει και δημοσιεύει τότε ο Carlos Drummond de Andrade, φαίνεται ότι μεγαλώνει όλο και περισσότερο η επιθυμία του για επικοινωνία με τους άλλους ανθρώπους, που, μέχρι τότε, του φαίνονταν απόμακροι και δυσπρόσιτοι και αυτό χωρίς καθόλου να παγιδευτεί στην εύκολη και σχηματική ρητορικότητα της συνηθισμένης στρατευμένης ποίησης εκείνης της εποχής. Αρχίζει, μάλλον, όπως γράφει και ο ίδιος, να: «συλλαγίζεται την τεράστια πραγματικότητα», ανάμεσα σε σιωπηλούς συντρόφους, που, όμως, κι αυτοί: «τρέφουν μεγάλες ελπίδες»¹.

Στην επόμενη περίοδο, που αρχίζει ιδίως με τη συλλογή του *Claro enigma* (Φωτεινό αίνιγμα) το 1951 και φτάνει μέχρι το

CARLOS DRUMMOND DE ANDRADE

Τραγουδί στον άνθρωπο του λαού - Charles Chaplin

μετάφραση από το πορτογαλικό: **ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ**

I

Χρειάζταν ένας Βραζιλιάνος ποιητής
όχι απ' τους πιο μεγάλους, αλλά απ' τους πιο εκτεθειμένους
στην κοροϊδία,
γυρίζοντας λίγο μες στην ατμόσφαιρά σου ή μέσα της ελπιζοντας
να ζήσει
σαν μέσο στην ποιητική και ουσιώδη ατμόσφαιρα των διονύσιων
ονείρων,

χρειάζταν αυτός ο πεισματάρης μικρός τρογουδιστής,
με ουσιώδεις ρυθμούς, που έρχεται απ' τη μικρή πόλη
του εσωτερικού
όπου ποτέ δε φορούν γραβάτες, μ' όλοι είναι υπερβολικά ευγενείς
ή η κατπίση μοιρητή, αν κι ο πρωϊώδης βάφεται με ειρωνεία,

χρειάζταν ένας παλιός εικοσάχρονος νέος,
πιασμένος απ' την παντομίμα σου με νήματα τρυφεράδης
και γέλιου ακόρπιτα στον χρόνο,
ν' άρχιζε να τα συνδέει ξανά, ώρμος άντρας, να ο' εσπεκτεράτων
για να σου πει κάποια πράγματα, με τη μορφή ποιήματος.

* Ο Αντρέας Παγουλάτος είναι ποιητής και θεωρητικός του κινηματογράφου. Από το 1970 ως το 1988, έζησε στο Παρίσι, όπου συμμετείχε ενεργά, με πολλές δημοσιεύσεις ποίησης και δοκιμίων του, στη γέννηση και την εξέλιξη του γλωσσοκεντρικού ποιητικού κινήματος.

Lição de coisas (Μάθημα των πραγμάτων) το 1962, η ποιησή του γίνεται όλο και πιο στοχαστική. Στη συλλογή του *Claro enigma* (Καθαρό αίνιγμα) υπάρχουν, μάλιστα, ορισμένα σχεδόν μετοφιστική έμπνευση ποιήματα, ενώ, από την άποψη της κατασκευής, της σύνταξης και της μορφής, ακολουθεί δρόμους πιο παραδοσιακούς. Στις επόμενες του συλλογές εξακολουθεί να αντλεί, βασικά, τα θέματά του από την απλή, φαινομενικό τουλάχιστον, καθημερινή πραγματικότητα και, παράλληλα, συνεχίζει τον τόσο γόνιμο πειραματισμό του με τη γλώσσα και τις «βαθείς δομές» της. Αφοσιώνει, με τον τρόπο του, τις πρωτοποριακές καινούργιες ιδέες και αισθητικές, που εκφράζουν ποιητικό και καλλιτεχνικό κίνημα ή τάσεις, όπως αυτό της λεγόμενης «συγκεκριμένης ποίησης», αλλά και μερικά άλλα οκόμο, στη μεταπολεμική Βραζιλία του σχεδιασμού και της παραματοποίησης από μια ομάδα αρχιτεκτόνων και πολυεδομένων της Μπραζιλία, πόλης-πρωτεύουσας, της παγκόσμιας επιτυχίας της μπάσο-νόβα και της πολιτιστικής έκρηξης του τέλους των χρόνων του 1950 και των αρχών της δεκαετίας του 1960. Είναι, μάλιστα, με τις δύο επόμενες συλλογές του, πιστεύω, που ο πειραματισμός αυτός φέρνει τα πιο ουσιαστικά, αλλά και εντελώς προσωπικά και, από αισθητική άποψη, πολύ «προχωρημένα» και τουτόχρονο απτά, κατανοητά, ελκυστικά και γοητευτικά αποτελέσματα: *Boitempo* (Βοϊδοχρόνος) το 1968, κυρίως, αλλά και *As impurezas do branco* το 1973. Ακολούθησαν οι συλλογές *A paixão medida*, 1980, *Corpo* (Σώμα), 1984, και *Amar se aprende amando* (Μαθαίνεις την αγάπη αγαπώντας), 1985. Μετά

από τον θάνατό του, το 1987, εκδόθηκε το πολύ τομηρό ποιητικό βιβλίο του *O φυσικός έρωτας*, που εξφάνισε τους ιστορικούς και τους κριτικούς της ποίησης, όπως και πολλούς από τους αναγνώστες του έργου του, με τις έντονα αισθησιακές καταγραφές του σαρκικού έρωτα και τον ανεπάντευχα νεανικό του τόνο.

Στη διάρκεια της ζωής του, δεν έπαψε να δημοσιεύει διηγήματα και κυρίως χρονικά. Το 1951, εξέδωσε το διηγήματά του σ' ένα βιβλίο με τίτλο: *Contos de Aprendiz*, ενώ αρκετά είναι τα βιβλία που συγκεντρώνουν τα χρονικά του. Ανάμεσά τους, πιστεύω, ότι ξεχωρίζουν: *Confissões de Minas* (Εξομολογήσεις από τις Μίνας), 1944, *Cadeira de Balanço* (Κουνιστή Καρέικλα), 1966, *Uma Pedra no Meio do Caminho - Biografia de um Poema* (Μια Πέτρα στο Μέσον του Δρόμου - Βιογραφία ενός Ποιήματος), 1967, *Caminhos de João Brandão* (Δρόμοι του João Brandão), 1970, *Os Dias Lindos* (Οι Όμορφες Μέρες), 1977. Δημοσίευσε επίσης μια σειρά από μεταφράσεις γνωστών λογοτεχνικών έργων του Φρονσואά Μοριόκ, του Ονορέ ντε Μπαλζάκ, του Μαροαί Προυστ, του Μολιέρου, του Κνουτ Χάμσουν, του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα κ.ά.

1. Είναι πολύ ενδεικτικό το γεγονός ότι, το 1945, μετά από πρόσκληση του γνωστού ηγέτη του κομμουνιστικού κήματος της Βραζιλίας Λουίς Κάρλος Πρέστες, δέχτηκε να εργαστεί ως συνεκδότης της κομμουνιστικής εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα».

Γιο να σου πει πόσο σ' αγαπούν οι Βραζιλιάνοι και σ' αυτό, όπως και σ' όλα τ' άλλα, ο λόός μας μοιάζει μ' όλους τους λαούς του κόσμου - και μαζί τους κι οι μικροί Εβραίοι με μπουσούν και ημίψηλοι, μεγάλα παπούτσια, μελαγχολικά βλέμματα,

πλάνητες που ο κόσμος σπερνήριψε, να αδιοφορούν και ζουν στις ταινίες, μέσα σε φιδωτούς δρόμους μ' επιγραφές: Εργαστάσιο, Κουρέας, Αστυνομία, και νικούν την πείνα, ξεπερνούν την αγριότητα, απλώνουν την αγάπη σαν ένα μυστικό επιμμένο στο αυτί ενός ανθρώπου του λαού που έπεσε στο δρόμο.

Ξέρω καλά πως οι λόγοι, των αστών νανούρισμα, δε σε κολακεύουν, και συνηθίζεις να κοιμάσαι όταν παρόφοροι ρήτορες εγκαινιάζουν αγάσματα, κι ονόμασε σε τόσο λόγια που σαν αυτοκίνητα διασχίζουν τους δρόμους, μόνο το πιο ταπεινό, με βριαίες ή χόδια, σε συγκινούν.

Δεν είναι τον χαιρετισμό των θρησκόληπτων ούτε των δογματικών που σου προσφέρω, αυτοί δεν υπάρχουν, μα τον χαιρετισμό των κοινών ανθρώπων, από μια κοινή πόλη, ούτε μ' αποσχάλει πολύ ή όλη του τραγουδιού μου που τώρα γυρίζω σε σένο

σαν ένα μπουσού από παράλογα λουλούδια στολαμένο τοχυδρομικό στον επινοητή των κήπων.

Μιλούν μέσα από μένα όσοι βράμικοι από κίτρο κι άγριο σήδια για όλα, μπήκαν στον κινηματογράφο θλιμμένοι σαν ποντίκια που αποφεύγουν τη ζωή, είναι δυο ώρες αναισθησίας, σε ακούσουμε λίγη μουσική, σε επισκεφτόμε μες στο σκοτάδι τις εικόνες - και σ' ονοκάλωσαν και σάθηκαν.

Μιλούν μέσα από μένα όσοι εγκατέλειψε η δικαιοσύνη, όσοι έχουν μιν απλή κορδιά, οι παρίες, οι άποτυχημένοι, οι ανάπηροι, οι μαωρί, οι συγκρατημένοι, οι κατοπισμένοι, οι ανοποφάιστοι, οι λιρικοί, οι ονειροπόλοι, οι ανεύθυνοι, οι ανάρμοστοι, οι χοδισήρδες, οι τρελοί κι οι παθιασμένοι.

Και μιλούν τα λουλούδια που-τέσο αγαπός έθαν-τα πατούν, μιλούν τ' αποκέρια, που τρωε σε στην οκράλο φτώχεια, μιλούν το τραπέζι, τα κοιμητιά, τα εργολεία της δουλειάς και τα χήλια πράγματα το φαινομενικά κλειστά, κάθε κομμάτι, κάθε αντικείμενο της σφρίτσας, όσο πιο σκοτεινό είναι τόσο περισσότερο μιλούν.

Η νύχτα βάφει τα ρούχα σου.

Την κρύβεις δύσκολα μες στο καρό γλέκιο σου, στο παγωμένο σου πλαστρόν του χορού, ενός απίθανου χορού χωρίς αρχίδες. Είσαι καταδικασμένος στο μαύρο. Το παντελόνι σου συγχέεται με τα σκατάδια. Τα παπούτσια σου πηρημένα, μες στο σκοτεινό δρομάκι, είναι νυχτερινά μονιτέρια. Το σχεδόν καπέλο σου, μαύρος ήλιος, τα σκεπάζει όλα αυτά, χωρίς αχτίδες. Έτσι, νυχτερινός πολίτης μιας δημοκρατίας που πνέει, αναδύεται στα αιπαισιόδοξα βλέμματά μας, που σε κατασκοπεύουν και στοχάζονται: Να ο σκοτεινός, ο χήρος, ο απαρνηγός, το κοράκι, ο πατέ-νια, αυτός που έφτασε πολύ αργά σ' έναν κόσμο πολύ παλιό.

Κι η σελήνη στέκει

στο πρόσωπό σου. Άστρο, επιχρισμένο από θάνατο, που περισσότερο θυμίζει τάφους παρά υποθαλάσσιους μίσχους και αλιίδες και καθρέφτες και κρίνους που ο τύρνανος ακρωτηρίασε, και πρόσωπα θαμμένα στο αλεύρι. Το μαύρο μουστάκι φυτρώνει σε σένα ως μια άποψη κι αμέσως διακόπτεται. Είναι μαύρο, μικρό, πυκνό. Το πρόσωπο άσπρο, απο σεληνιακή όλη, όλη αποκομμένη από ένα οεντόνι, σχέδιο στον τοίχο, παιδικό τετράδιο, μόλις είκανα, ωστόσο τα μάτια είναι βαθιά και το στόμα φτάνει από μακριά, μονάχο, έμπειρο, βουβά φτάνει το στόμα για να χαμογελάσει, αυγή, σε όλους.

Και δεν αισθανόμαστε πια τη νύχτα, κι ο θάνατος μας αποφεύγει, κι μικραίνουμε σαν στο άγγιγμα του μαγικού μπαλουναίου σου να γυρίζουμε στη μυστική χώρα όπου κοιμούνται τα παιδιά. Δεν υπάρχει πια το γραφέο με χλίες δελτιοθήκες, ούτε το γκαράζ, το πανεπιστήμιο, ο συναγερμός, υπάρχει πραγματικά ο καταστραμμένος δρόμος, γεμάτα μαγαζιά, και μαζί σου θα σπάσουμε τα τζάμια, και θα ριζώμε το φρουρό καταγής, και στο ανθρώπινο πρόσωπο θ' ανακαλύψουμε αυτό τον τόπο - προσοχή! - που τραβεί τις κλωστές: αποφάσεις μιας δικαιοσύνης καθόλου επίσημης.

III

Γεμάτος από διατροφικές υποδείξεις, σκοτώνεις την πείνα σε όσους δεν κατέστηκαν στο ουράνιο ή βιασμητικό ομπόριο. Υπάρχουν κόκκαλα, υπάρχουν ποτινίγκες από ζελατίνα και κεράσι και σκολάτα και σύννεφα στις φόδρες του σακακιού σου. Φυλάγονται για ένα παιδί ή ένα σκυλί. Γιατί ξέρεις καλά τη σημασία της τροφής, τη γένση του κράτος, τη μυρωδιά της σούπας, την κίτρινη γλάνκα της πατάτας, και ξέρεις τη λεπτή τέχνη να μεταμορφώνεις σε μακαρόνια

το ταπεινό κορδόνι των παπουτσιών σου. Ακόμα μια φορά δείνθηρες: είναι άμορφη η ζωή.

Τώρα ένα τσιγάρο: και το βγάξεις από ένα σαρδελόκουτο.

Δεν υπάρχουν πολλά δείπνα στον κόσμο, το ήξερες ήδη και τα πιο όμορφα κοτόπουλα φυλάγονται σε κινέζικα πιάτα από χοντρά τζάμια. Υπάρχει πάντα το τζάμι, και δε σπάει, Υπάρχει το σιτάλι, ο αμιάτος, ο νόμος, υπάρχουν αλόκληρες φρουρές που φυλάγουν το κοτόπουλο, κι υπάρχει μια πείνα που έρχεται απ' τον Καναδά, ένας άνεμος, μια παγερή φωνή, μια χειμωνιάτικη ανάσα, ένα φύλλο χορδίζει αναποράσιτο και στέκει στον άιμο σου: χλωμό μύνημα που δύσκολα αποκρυπτογραφείς το αεδιάλυτο κρύσταλλο. Ανάμεσα στο χέρι και την πείνα, οι τάφοι του νόμου, οι αποστάσεις. Τότε μεταμορφώνεται έσυ ο ίδιος σε μεγάλο ψητό κοτόπουλο που πλέει πάνω απ' όλες τις πείνες, στον αέρα: χρυσό και φλόγινο κοτόπουλο, παγκόσμια τροφή για την παγκόσμια μέρα, που αργεί.

IV

Η ίδια η πρωτοχρονιά αργεί. Και μ' αυτήν και οι αγαπημένες. Μεσ στο μοναχικό σου γεύμα τα χαρίσματά σου οξύνονται. Είσαι πνευματώδης και χορευτής κι άπιστος, μα κανείς δε θα 'ρβει εδώ για να μάθει πώς αγαπάς με διαμάντινη θέρη κι αυγινή λεπτότητα, πώς με το χέρι σου η καλύβα γίνεται σελήνη. Κόσμος από χόνι κι αλάτι, από βροχιά γραμμάφωνα που ροχαλίζει, μακριά, από μαν ηρόνη που δε μοιράζεται. Κόσμος κλειστός, που φυλακίζει τις αγαπημένες κι όλη την επιθυμία για επικοινωνία, μες στη νύχτα. Το παλδί σου διαλύεται, σε γλείφει ο ύπνος, κανένας δεν σε θέλησε, όλα κατέχουν, γύρεψες όλα να τα δώσεις, δεν σε πήραν.

Έτσι πορεύεται πάνω στον πάγο και παραμονεύει την κραυγή. Μα δεν έχεις τη λαίμαργία της γιορτής, ούτε την αλαζονεία

Όυτε την πληγή ούτε τη μηνιακασία ούτε την πονηριά.
Είσαι η ίδια η καλή χρονιά, που σταματάς. Το σπίτι περνά
τρέχοντας, τα ποτήρια πετούν,
τα κορμιά γρήγορα πηδούν, οι αγαπημένες
σε γυρεύουν μες στη νύχτα... και δεν σε βλέπουν,
εσύ μικράς, εσύ ατλός, εσύ ο οποιασδήποτε.

Νά 'σαι τόσο μόνος ανάμεσα σε τόσες σκιές,
νά 'σαι χίλιοι μέσα σ' ένα μονο αδύναμο κορμί,
και νά 'χεις πελώρια χέρια πάνω απ' τα σπίτια,
νά 'χεις ένα ποδι στο Γκουερρέρο και το άλλο στο Τέζας,
να μιλάς έτσι στον Κινέζο, στον Μαρανιάνο,
στον Ρόσο, στον μαύρο: νά 'σαι ένας μόνο, για όλους,
χωρίς μιλά, χωρίς φίλτρο,
χωρίς σπάλλα:
υπάρχει μια πόλη σ' εσένα, που δεν ξέρουμε.

V

Μια τυφήλι σ' αγαπά. Τα μάτια της ανοίγουν,
'Όχι, δεν σ' αγαπά. Ένας πλούσιος, μες στο αινόντευμα,
είναι ο φίλος σου και άταν ξεμεθά απωθεί
τον πλούτο σου. Η σύγχυση είναι δική μας, που ξεχνάμε
ό,τι είναι από νερό, από ανάσα κι αθάνατητα
στο βάθος του καθενός από μας, τους γίνουμε. Αλλά, ω μύθοι
που καλλιεργούμε, ψεύτικοι: στοχιά λουλούδια,
ανέντιμο άγγελοι, στρογγυλά χρηματικοβώτια, λαχανιάσματα
παιχτικά ακαδημαϊκά: συμβάσεις
του όπλου, του γαλάζιου, του μενεξεδιού: μηχανισμοί,
τηλεγραφήματα σε σειρά, κι εργοστάσια κι εργοστάσια
κι εργοστάσια για λάμπες, απαγορεύσεις, αυγές.
Δεν είσαι παρά ένας εργάτης
που διατάζει η οργισμένη φωνή του μεγάλφανου.
Είσαι βίδα, χειρονομία, μορφοσμός.
Μόζεψε τα κομμάτια σου: ακόμα δονούνται,
ακρατηρασμένη κάμπια.

Καλλά τα κομμάτια σου. Παράξενη
ενότητα είν' η δική σου, σε τόσο συντριμμένο κόσμο.
Κι εμείς, που σε κάθε βήμα ντυνόμαστε
και γδυνάσαστε και μεταμφιεζόμαστε,
διακρίναμε δύσκολα σ' εσένα τον ίδιο άνθρωπο,

μαθητεύοντας
πυρσούβεστης
ταμίας
ζαχαροπλάστης
μετανάστης
κατάδικος
μηχανικός
αρραβωνιαστικός
παγοδόμος
στρατιώτης
μουσικός
προσκυνητής
καλλιτέχνης του τσίρκου
μαρκήσιος
νυστικός
μεταφορέας πιάνου

δεν είναι ωστόσο πάντα παρά εσύ ο ίδιος
αυτός που δεν είναι σύμφωνος και είναι χαδιάρης,
ο ανίκανος για ιδιοκτησία, το περιπλανώμενο

πόδι, ο άπιστος
δρόμος, ο φίλος
που θα επιθυμούσαμε να κρατήσουμε
μες στη βροχή, μες στον καθαρέφτη, μες στη μνήμη
και όμως τον χάνουμε.

VI

Δε σε σκέφτομαι πια. Σκέφτομαι το επάγγελμα
που ασκείς. Παράξενος ρολογάς
μυρίζεις το διαλυμένο εξάρτημα. Τα κομμάτια ενώνονται,
ο καιρός φεύγει. Είσαι τζαμάς.
Σκουπίζεις το δρόμο. Δεν έχει σημασία
που σε τρώει η επιθυμία να φύγεις: κι αν η γωνιά του δρόμου
σε κάνει έναν άλλο άνθρωπο: και αν η λογική
σε κρατά μακριά απ' τα ψυχρά της προανήμια.

Υπάρχει σ' εσένα η εργασία, αλλά πεισματική,
αλλά καλωσανάτη,
κι αναφέρονται από αυτήν τέχνες που δεν είναι αστικές,
προϊόντα του αέρα και δάκρυα, επικαλύψεις
που μας δίνουν πτερούγες ή πέταλα, και τρένα
και πλάια χωρίς στοάλη, όπου οι φίλοι
κάνοντας κύκλο ταξιδεύουν μέσα στον καιρό,
βιβλία εμψυχώνονται, πίνακες διαλέγονται,
και κάθε απελευθερωμένος μεταβάλλεται
σε μια διάχυση άμοιρης αγάπης, σε γέλιο, σε ήλιο.

Το επάγγελμα είναι το επάγγελμα
που έτσι σου δίνει θέση ανάμεσα σ' όλους εμάς,
πλάνητας ανάμεσα σε δύο δρομολόγια: χέρι έμπειρο
όσα να χτυπά, να κόβει, να ξετυλίγει, να ρυμουλκεί,
το ποδι σου επιμένει να σε γυρίζει στον κόσμο,
το χέρι σου παίρνει το εργαλείο: είναι ένα ξυράφι
και στο ρυθμό του Μπράμας κόβεις τα γένια σου
σ' αυτά τα σαλόνι χωρίς μνήμη στο κέντρο του καταπιεμένου
κόσμου,
όπου στο τέλος τόσης σιωπής και τόσο κενού σ' αναπαυόμαστε.

Ήταν καλό που ήσουν βουβός.
Σκεφτόσουν στη σκιά των κλειδιών,
των αλυσίδων, των ριγωτών ρούχων, των συμριμάτων
περιφρόδων,
συνδύαζες σκληρά λόγια, πέτρες, ταίμεντο, βόμβες, βρισίες,
σημιώνες με μουσικό μολύβι χίλιους θανάτους, χίλια ματωμένα
στόματα, χίλια σταυρωμένα χέρια.
Και τίποτα δεν έλεγες. Και μια σφαίρα, μια ναυτία
παίρνοντας μορφή. Και τα λόγια που ανεβαίνουν.

Ω απογοητευμένα λόγια, διασωσμένα ωστόσο, που λέγονται ξανά.
Δύναμη της ανθρώπινης φωνής που επινοεί νέες λέξεις και
Ξαναδίνει
Αξιοπρέπεια του στόματος, ανοιχτού στη δίκαιη οργή και στη βαθιά
αγάπη,
σύσπαση της ανθρώπινης ύπαρξης, εξοργισμένο δέντρο,
ενάντια στη μίζερια και τη
βία των δικτατόρων,
Ω Σαρλώ, φίλε μου και φίλε μας, τα παπούτσια
σου και το μουσικό σου προχωρούν
σ' ένα δρόμο ακήνης και ελπίδας.

1992

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Στις 3 Μαρτίου 1991, τέσσερις αστυνομικοί του τμήματος του Λος Άντζελες ακινητοποιούν μετά από καταδίωξη ένα αυτοκίνητο με οδηγό τον 34χρονο μαύρο Ρόντνεϊ Κινγκ και ενώ αυτός είναι ήδη πεσμένος και ακινητοποιημένος στο έδαφος, τον χτυπούν βδυσσασα. Το περιστατικό καταγράφεται –εν αγνοία των αστυνομικών– από περίοικο με βιντεοκάμερα. Την επόμενη μέρα η ταινία παραδίδεται σε τηλεοπτικό κανάλι του ΛΑ και μέχρι το βράδυ οι εικόνες του ξυλοδαρμού μεταδίδονται σε όλο τον κόσμο. 56 χτυπήματα με γκλομπ και 6 κλωτσιές σε διάστημα 2 λεπτών, επιφέρουν στο θύμα 11 κατάγματα στο κρανίο καθώς και κακώσεις στον εγκέφαλο και τα νεφρά. Παρά την ψευδή υπηρησιακή αναφορά των αστυνομικών, η αδιάφυστη μαρτυρία της μαγνητοσκοπήσης του περιστατικού έχει σαν αποτέλεσμα την παραπομπή τους σε δίκη με τις κατηγορίες της επίθεσης με φονικά όργανα και της χρήσης υπερβόλωσης βίας. Η εκδίκαση της υπόθεσης, ωστόσο, μεταφέρεται από την πόλη του ΛΑ στο –λευκό– πρόσωπο της Σίμι Βάλεϊ και στις 29 Απριλίου του 1992, οι ένορκoi απαλλάσσουν και τους τέσσερις κατηγορούμενους. Αυτή η αθωωτική απόφαση στάθηκε η αφορμή για το ξέσπασμα της μεγαλύτερης εξέγερσης στην ιστορία των ΗΠΑ από το 1863, όταν οι εξοθλιωμένοι Ιρλανδοί είχαν κάψει το Μανχάταν.

Μέσα σε δύομιση ώρες από την ανακοίνωση της απόφασης, ένα οργισμένο πλήθος μαζεύτηκε στη διασταύρωση

των δρόμων Φλόρενς και Νόρμαντι, στο νοτιο-κεντρικό ΛΑ. Ως την επομένη, η εξέγερση είχε επεκταθεί σε έκταση 130 τετρ. χιλιομέτρων γύρω από το κέντρο, ενώ μικρότερες ταραχές ξεσπούσαν σε άλλες πόλεις όπως το Σαν Φρανσίσκο, το Σιάτλ, η Ατλάντα και το Πίτσμπουργκ. Με διαταγή του προέδρου Τζώρτζ Μπους –πατρός– στάλθηκαν στην περιοχή δυνάμεις της εθνοφρουράς και 4.500 στρατιώτες του ομοσπονδιακού στρατού για να καταστείλουν τις ταραχές μαζί με την τοπική αστυνομία. Στις τρεις μέρες της εξέγερσης 55 άνθρωποι σκοτώθηκαν, 2.499 τραυματίστηκαν και περίπου 17.000 συνελήφθησαν, ενώ οι υλικές ζημιές ξεπέρασαν το 1 δις δολάρια. Περισσότερα από 2.500 καταστήματα πυρπολήθηκαν ενώ οι «απαλλοτριώσεις» αγαθών ανήλθαν σε δεκάδες εκατομμύρια δολάρια.

Στη δεκαετία του '60, με τους Μαύρους Πάνθηρες στην πιο δυναμική τους περίοδο, είχαν γίνει τέσσερις τουλάχιστον μεγάλες εξεγέρσεις σε διάφορες πόλεις των ΗΠΑ, ανάμεσα τους και το ΛΑ. Ωστόσο, αντίθετα με τις εξεγέρσεις αυτές που είχαν σχεδόν αποκλειστικά φυλετικό χαρακτήρα, η εξέγερση του 1992 ήταν εξαιρετικά πολυσύνθετη. Τα ΜΜΕ παρούσαν αρχικά τις ταραχές ως αποτέλεσμα της οργής που προκάλεσε στη μαύρη κοινότητα η αθωωτική απόφαση στην υπόθεση Κινγκ, η οποία χειραγωγήθηκε από τις συμμορίες για να καταλήξει σε ένα παρανοϊκό ξέσπασμα βίας των μαύρων ενόψει στην ίδια τους την κοινότητα. Αυτή η απλουστευτική ερμηνεία διαψεύδεται από τα ίδια τα γεγονότα: Αντί για εξαγριωμένους μαύρους να ζητούν εκδίκηση για τον Κινγκ, στην εξέγερση συμμετείχε ισότιμα η κοινότητα των λατίνων του ΛΑ, αλλά και αρκετοί λευκοί και Ασιάτες. Σύμφωνα με δημοσίευμα της εποχής από το Νιούορκ: «ο πόθος του όχλου φαίνεται να είναι για αγαθά και όχι για αίμα. Σε μια ατιμώσυμφα γιορτή, οι άνθρωποι που συμμετέχουν στις λεηλασίες αρπάζουν καταναλωτικά είδη που εφηνικά έγιναν «ελεύθερα». Τα μαγαζιά των πιο «καλοβαλμένων» μαύρων και λατίνων και των ασιατοαμερικανών έγιναν στόχτη». Σε αντίθεση με τα ΜΜΕ, οι κοινωνιολόγοι ερμηνεύουν τα γεγονότα ως «ταξική εξέγερση». Σε μία συνέντευξη του 1992, ο ιστορικός του εργατικού κινήματος Μάικ Ντέιβις τη χαρακτηρίζει ως μια «υβριδική κοινωνική εξέγερση με τρεις βασικές διαστάσεις: 1) μια επαναστατική διαμαρτυρία χαρακτηριστική της ιστορίας των αφροαμερικανών όταν οι διεκδικήσεις τους για ίσα δικαιώματα έχουν ακυρωθεί από τους θεσμούς, 2) μια μεταμοντέρνα εξέγερση για το ψωμί –μια εξέ-

γερω όχι τόσο των φτωχών αλλά περισσότερο εκείνης της τάξης των νεόπτωχων της νότιας Καλιφόρνιας που υπέστη τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από την οικονομική ύφεση που κορυφώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90 και 3) μια διαφυλετική διαμάχη -στραμμένη κυρίως εναντίον των Κορεάτων και των επιχειρήσεών τους μέσα στη μαύρη κοινότητα».

Για πρώτη φορά στο ΛΑ του 1992, λατίνοι, μαύροι και αρκετοί λευκοί ενώνονται ενάντια στην αστυνομία. Η σύνθεση των εξεγερμένων αντανάκλα τη σύνθεση της περιοχής και αντικατοπτρίζεται στα παρακάτω νούμερα: Στις πρώτες 5.000 συλλήψεις, το 52% είναι λατίνοι, το 10% λευκοί και μόνο το 38% μαύροι. Ανάμεσα στους νεκρούς, 26 είναι μαύροι, 18 λατίνοι, 9 λευκοί και 2 ασιάτες. Συνολικά εκτιμάται ότι περίπου 45.000 άνθρωποι πήραν ενεργό μέρος στις λεηλασίες ενώ άλλοι 100.000 ήταν παθητικοί συμπαράστατες στους δρόμους, ενθαρρυνόντάς τους. Εκτός από τα μαγαζιά και την αστυνομία, συνήθεις στόχοι επίθεσης ήταν οι δημοσιογράφοι και φωτογράφοι, συμπεριλαμβανομένων των μαύρων και λατίνων. Αλλά τα τρία βασικά χαρακτηριστικά της εξέγερσης ήταν η άρνηση της αντιπροσώπευσης, η άμεση απαλλοτρίωση υλικών αγαθών και οι επιθέσεις στην ιδιοκτησία.

Από την πρώτη στιγμή, η ηγεσία της μαύρης κοινότητας -από τους πολιτικούς της τοπικής κυβέρνησης μέχρι τις εκκλησιαστικές οργανώσεις και τις οργανώσεις πολιτικών δικαιωμάτων- απέτυχαν να ελέγξουν τις αντιδράσεις του κόσμου. Αντίθετα, στις άλλες πόλεις των ΗΠΑ που εκδηλώθηκαν ταραχές, η ηγεσία των κοινοτήτων κατόφερε να τις καναλιζάρει μακριά από την άμεση δράση και να περιορίσει την έκτασή τους. Στο ΛΑ, τόσο οι αυτοδιορισμένοι όσο και οι εκλεγμένοι ηγέτες του γκέτο παρεκάρμησαν εξερχής και οπισώθηκαν συνολικά από τον κόσμο. Ενώ λοιπόν οι ηγεσίες προσπαθούσαν να συμμαζεύσουν τους πολίτες, οι αρχηγοί των συμμοριών κραδαίνοντας σωλήνες, ξύλα και ρόπαλα του μπέιζμπολ, παρότρυναν τους θερμοκέφαλους να επιτεθούν στις πλουσιότερες συνοικίες στα δυτικά αντί να καταστρέφουν τη δική τους.

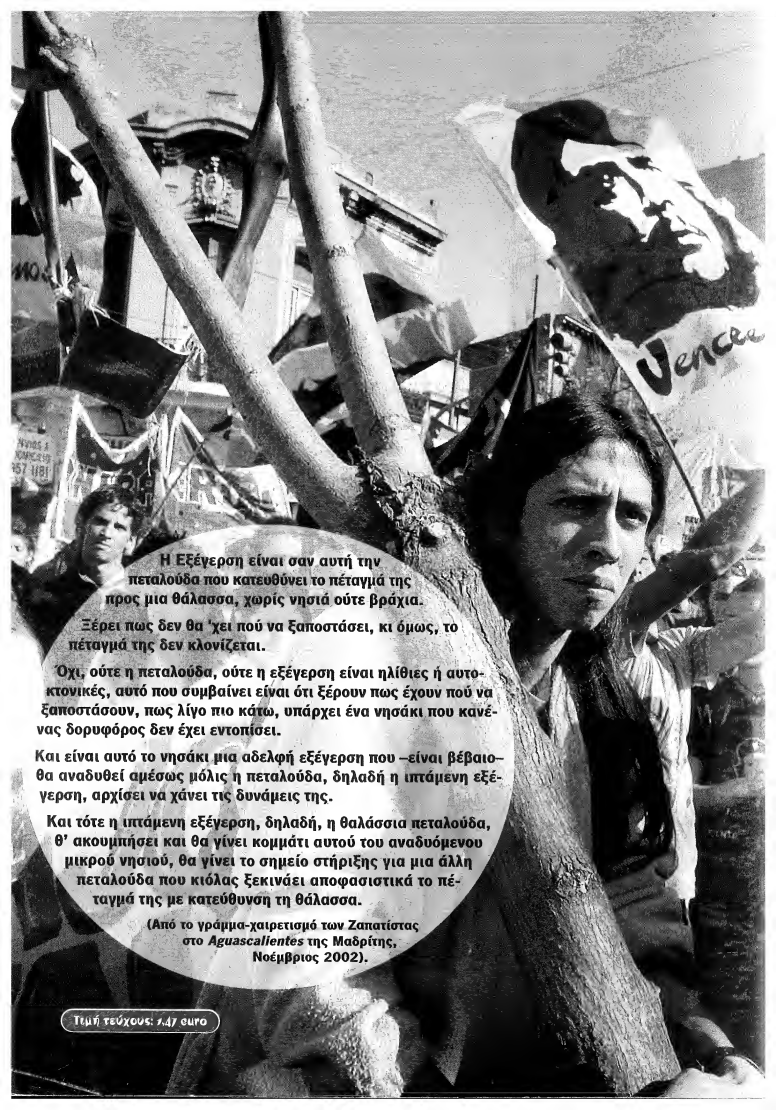
Με την επιχειρησιακή ικανότητα των συμμοριών, η εξέγερση απλώθηκε πολύ γρήγορα σε έκταση και οι λεωφόροι που κατασκευάστηκαν ακριβώς για να διαιρέσουν και να απομονώσουν τις κοινότητες του ΛΑ, χρησιμοποιήθηκαν για να εξαιπλώθει η δράση. Μαύροι και λατίνοι κινούνταν με αυτοκίνητα σε μεγάλο τμήμα της πόλης καίγοντας τους στόχους τους (εμπορικά καταστήματα -

σύμβολα της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης) ενώ σε άλλο σημείο οχηματίζονταν ουρές έξω από πολυκαταστήματα των οποίων τα περιεχόμενα είχαν «απελευθερωθεί». Εκτός από πρώτη πολυεθνική εξέγερση, αυτή του ΛΑ ήταν επίσης και η πρώτη «αυτοκινούμενη». Η αστυνομία έμεινε ανήμπορη να αντιμετωπίσει αυτή την απροσδόκητη εξέλιξη.

Στις απαλλοτριώσεις αγαθών συμμετείχαν εξίσου οι λατίνοι και οι μαύροι αλλά και αρκετοί λευκοί και ασιάτες. Και ενώ παρατηρήθηκαν και κάποιες καιροσκοπικές λεηλασίες από γιάπηδες που φρόντωναν τα αμάξια τους με στερεοφωνικά, η πλειοψηφία των ανθρώπων, και κυρίως οι λατίνοι, έβγαιναν από τα μαγαζιά κροτώντος πάνες, κούτες με γάλα και είδη ρουχισμού. Πολλοί από αυτούς γέμιζαν κοράτσιο με βασικά είδη διατροφής που τα μοιράζονταν στη συνέχεια με τους γείτονές τους. Το όλο κλίμα θύμιζε περισσότερο γιορτή παρά μια απειλημένη και φονετική επίθεση. Όπως χαρακτηριστικά είπε μια μεσήλικη γυναίκα: «Η κλειδιά είναι αμαρτία αλλά αυτό μοιάζει περισσότερο με τηλεπαχνίδι όπου όλοι στο ακροατήριο τελικά κερδίζουν».

Στις επιθέσεις εναντίον κοτοστημάτων, τις μεγαλύτερες ζημιές τις υπέστη η κορεάτικη κοινότητα ως αποτέλεσμα συστηματικής στήριξης. Οι Κορεάτες βρίσκονται ούτως ή άλλως στην πρώτη γραμμή της αντιπαράθεσης μεταξύ του κεφαλαίου και των κατοίκων του κέντρου του ΛΑ - αποτελούν την ίδια την όψη του κεφαλαίου για αυτές τις κοινότητες. Βέβαια, οι σχέσεις της μαύρης κοινότητας με την κορεάτικη ήταν ήδη οριακές από τον Μάρτη του 1991 όταν ένας Κορεάτης έμπορος πυροβόλησε στο πίσω μέρος του κεφαλιού και σκότωσε την 15χρονη μαύρη Λατάσα Χάρλινς όταν τσακώθηκαν για την τιμή ενός χυμού αξίας 1,79 δολ. Ο Κορεάτης αφέθηκε ελεύθερος με 5ετή αναστολή και πρόστιμο 500 δολάρια! Παρά τον δυνατό αντίκτυπο που είχε αυτό το περιστατικό στους μαύρους του νοτιο-κεντρικού ΛΑ, η συστηματική επίθεση σε κορεάτικες ιδιοκτησίες (το 50% των

Η Εξέγερση είναι σαν αυτή την
πεταλούδα που κατευθύνει το πέταγμά της
προς μια θάλασσα, χωρίς νησιά ούτε βράχια.

Ξέρει πως δεν θα 'χει πού να ξεποστάσει, κι όμως, το
πέταγμά της δεν κλονίζεται.

Όχι, ούτε η πεταλούδα, ούτε η εξέγερση είναι ηλίθιες ή αυτο-
κτονικές, αυτό που συμβαίνει είναι ότι ξέρουν πως έχουν πού να
ξεποστάσουν, πως λίγο πιο κάτω, υπάρχει ένα νησάκι που κανέ-
νας δορυφόρος δεν έχει εντοπίσει.

Και είναι αυτό το νησάκι μια αδελφή εξέγερση που –είναι βέβαιο-
θα αναδυθεί αμέσως μόλις η πεταλούδα, δηλαδή η ιπτάμενη εξέ-
γερση, αρχίσει να χάνει τις δυνάμεις της.

Και τότε η ιπτάμενη εξέγερση, δηλαδή, η θαλάσσια πεταλούδα,
θ' ακουμπήσει και θα γίνει κομμάτι αυτού του αναδυόμενου
μικρού νησιού, θα γίνει το σημείο στήριξης για μια άλλη
πεταλούδα που κιόλας ξεκινάει αποφασιστικά το πέ-
ταγμά της με κατεύθυνσή τη θάλασσα.

(Από το γράμμα-χαιρετισμό των Ζαπατίστας
στο Aguascalientes της Μαδρίτης,
Νοέμβριος 2002).